

MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ

ABC KOMEDIE ROKOKO

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

MĚSTSKÝCH
DIVADEL
PRAŽSKÝCH

OBSAH

1.	ÚVODNÍ SLOVO	4
2.	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA.....	7
	2A. Soupis zaměstnanců.....	7
	2B. Dohody o pracovní činnosti a provedení práce	9
	2C. Herci v pracovním poměru	9
	2D. Externí herci, hudebníci, tanečníci.....	10
3.	PREMIÉRY ROKU 2023	13
	3A. Premiéry.....	13
	3B. Dramaturgický výhled na rok 2024	20
4.	REPRÍZOVANÉ TITULY V ROCE 2023	21
	4A. Reprízované tituly	21
	4B. Derniéry.....	40
	4C. Kronika MDP	49
5.	OHLASY V TISKU	52
	5A. Recenze premiérovanych titulů	52
	a) BÍLÁ NEMOC.....	52
	b) CAFÉ 1933	56
	c) ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY	59
	d) GENIÁLNÍ PŘÍTELKYŇ	69
	e) JÁ, JOHAN*A.....	79
	f) JAK SE VÁM LÍBÍ.....	80
	g) KOMEDIE JACK STAVÍ DŮM.....	86
	h) KUCHYŇ.....	89
	i) PAN POLŠTÁŘ	93
6.	UMĚLECKÁ ČINNOST DIVADLA KOMEDIE V ROCE 2023.....	96
7.	OCENĚNÍ, ÚSPĚCHY, ÚČAST NA FESTIVALECH A ZAHRANIČNÍ AKTIVITY.....	97
	7A. Ocenění a úspěchy	97
	7B. Zahraniční aktivity.....	97
8.	EDUKAČNÍ, PUBLIKAČNÍ A DALŠÍ AKTIVITY MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH	98
	8A. Digitalizace tvorby.....	98
	8B. Další projekty	99
9.	HOSTÉ MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH V ROCE 2023	102
	9A. Tuzemští hosté.....	102
	9B. Zahraniční hosté.....	104
10.	MDP PRO UKRAJINU	107

11.	PODPOROVATELÉ, DÁRCI, MECENÁŠI, SPONZOŘI V ROCE 2023	108
12.	VÝKONOVÉ UKAZATELE	109
12A.	Divadlo ABC	109
12B.	Divadlo Komédie	109
12C.	Divadlo Rokoko	110
12D.	Celkem za divadla	111
12E.	Náklady na inscenace	112
13.	ZPRÁVA O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ	114
13A.	Hlavní činnost	114
13B.	Doplňková činnost	115
13C.	Komentář ke zprávě o činnosti MDP	116
13D.	Komentář ke zprávě o výsledku hospodaření	118
14.	OBRÁZKOVÉ PŘÍLOHY	121

1. ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři výroční zprávy Městských divadel pražských za rok 2023,

při tomto pravidelném bilancování uplynulých dvanácti měsíců mohu tentokrát s úlevou napsat, že to bylo pro naše divadlo období provozní stability, soustředěné umělecké práce a značného diváckého zájmu. Činnost divadla v tomto roce zásadně ovlivňovaly dvě okolnosti: pokračující válka na Ukrajině a vysoká (stále dvouciferná) inflace. Naopak oproti předchozím čtyřem letům se přestala na fungování divadla negativně projevovat koronavirová pandemie.

Městská divadla pražská uskutečnila **546 představení** (z toho 475 domácím uměleckým souborem) **pro 138 000 diváků**, absolvovala 24 zájezdových představení v České republice i v zahraničí (Portugalsko, Rumunsko), dále rozvíjela své vzdělávací a osvětové programy, realizovala digitální aktivity, spolupracovala na mezinárodních projektech a dokázala také provést důležité investiční akce.

INFLACE A VÁLKA

Ani Městská divadla pražská se nevyhnula v roce 2023 dopadům strmě rostoucích cen energií a vysoké inflace. Investiční akce se proto soustředily na zvyšování energetické odolnosti a na instalaci nových technologií: těmi největšími byly modernizace provozního zázemí divadla Komedie a výměna systému nouzového osvětlení v divadle ABC.

Další zásadní okolností, která se promítla výrazně do činnosti Městských divadel pražských v roce 2023, byla válka na Ukrajině. Městská divadla pražská se od jara 2022 významně angažují v podpoře Ukrajiny, Ukrajinců a ukrajinských umělců, především těch, kteří opustili svou vlast a uprchli do České republiky. V květnu 2022 byl zahájen **ukrajinský program**, v jehož rámci od té doby vznikají koprodukční projekty s ukrajinskými subjekty, hostování ukrajinských divadel na scénách Městských divadel pražských, dále organizace poskytuje zázemí ukrajinským studentům uměleckých škol, spolupracuje na nových textech s ukrajinskými autory a také zaměstnává ukrajinské umělce ve stálých pracovních úvazcích.

DIVÁCI

Návštěvnost v průběhu roku uspokojivě stoupala, až se v posledním čtvrtletí dostala na před-pandemickou úroveň a v divadle ABC ji dokonce překonala. Celkem Městská divadla pražská v roce 2023 navštívilo 138 000 diváků (pro srovnání v roce 2022 to bylo o 15 000 diváků méně). **Celková návštěvnost se dostala na vynikajících 85 %** (v divadle ABC 85 %, v Rokoku dokonce 86 % a v Komedii 81 %).

Silnou poptávku nejen po návštěvě představení, ale také po doprovodných programech projevovaly školy a organizované skupiny mladých diváků; celkem se v roce 2023 odehrálo rekordních 48 dopoledních či odpoledních představení či vzdělávacích programů pro školy a 13 představení pro Klub mladých diváků, další stovky studentů navštívily večerní představení.

PREMIÉRY

V roce 2023 uvedla Městská divadla pražská **jedenáct premiér** (z toho jednu koprodukci), které tato výroční zpráva dále podrobně popisuje. Stručně: Bílá nemoc, Jak se vám líbí a Geniální přítelkyně v ABC, Čurda, hrdina jedné prohry, Jak umět krást a Pan Polštář v Rokoku, Komedie Jack staví dům, Já, Johan*a a Míroví vyjednavači v Komedii, Kuchyň a Café 1933 v prostoru 3KINO ART PASÁŽ V DOMĚ U NOVÁKŮ.

DOČASNÁ ČTVRTÁ SCÉNA

Unikátním počinem Městských divadel pražských se v roce 2023 stala **pravidelná představení v dočasném hracím prostoru** 3KINO ART PASÁŽ v Domě U Nováků ve Vodičkově ulici. V říjnu 2023 tam měla premiéru inscenace Kuchyň a v listopadu další z ukrajinských projektů Café 1933. Umělecká činnost v ambulantním nedivadelním prostoru je plánována do dubna 2024.

VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2023 pokračovaly **vzdělávací programy** Městských divadel pražských zaměřené na širokou veřejnost, především cyklus Kronika – pravidelné pořady věnované popularizaci historie divadla. Dále pokračovaly odborné architektonické prohlídky jednotlivých divadelních budov. Pravidelné lektorské úvody nadále doplňovaly dramaturgické podcasty a vzdělávací videa pro středoškoláky. Zcela novým vzdělávacím formátem pro středoškoláky se stala Kronika pro školy, interaktivní formou ukazující příběh Osvobozeného divadla. Divadelní profesi opět přiblížily veřejnosti herecké kurzy: jednodenní kurz zaměřený na základní herecké cvičení a aktivity i dvouměsíční kurz s prožitkovým poznáním celého procesu vzniku inscenace.

BEZ BARIÉR

Značný důraz je stále kladen na **zpřístupňování** tvorby Městských divadel pražských **hendikepovaným divákům**, a to těm s pohybovým, sluchovým i zrakovým postižením. Nově došlo mj. k instalaci indukční smyčky a zvukové signalizace pro zlepšení orientace zrakově postižených diváků u vchodů divadla Komedie.

DIVADLO ONLINE

Pandemická situace urychlila **digitalizaci tvorby** a její umístění na internet. Na webových stránkách MDP funguje vlastní platforma MDPlay, vybrané inscenace jsou průběžně vkládány na streamovací platformu Dramox.

KULTURNÍ DIPLOMACIE

Městská divadla pražská jsou členem mezinárodní platformy UTE – Unie evropských divadel, Asociace profesionálních divadel České republiky a od roku 2023 nově také Asociace divadelních lektorů. V oblasti **mezinárodní spolupráce** se v roce 2023 podařilo realizovat rozsáhlý koprodukční projekt Míroví vyjednavací ve spolupráci s kosovským nezávislým divadlem Qendra Multimedia. V listopadu 2023 se v Komedii uskutečnil druhý ročník „souboje dramatiků“ La Batalla, což je společná aktivita Městských divadel pražských a pražského Institutu Cervantes zacílená na propagaci současné španělské dramatiky a posílení česko-španělské kulturní výměny.

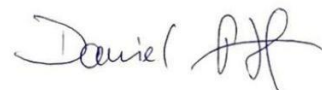
NOVÁ KOMEDIE

Zásadním momentem v programovém kalendáři Městských divadel pražských se stává **festival Nová Komedie**, který si klade za cíl představit především nedávné absolventy divadelních škol a tvůrce všech uměleckých profesí do třiceti let. V roce 2023 dostal festival podtitul O (ne)slobodě, (ne)bezpečí a (ne)rovnoprávnosti a konal se od 11. do 18. dubna 2023. V rámci tohoto 2. řádného ročníku byly v Komedii uvedeny inscenace z polských, slovenských a českých divadel doplněné o koncerty a debaty s inscenátory. Nesporným vrcholem festivalu bylo hostování polské scény Teatr Współczesny ze Štětína. Částečně dokumentární inscenace Spartakus. Lásky v době moru ukázala, jak se žije LGBTQ+ teenagerům v Polsku.

Následující výroční zpráva vás bohatým rokem 2023 v Městských divadlech pražských podrobně provede. Věřím, že kromě množství dat a provozních i uměleckých detailů složí zároveň tato výroční zpráva obraz činorodé, otevřené a společensky zodpovědné moderní kulturní instituce.

MgA. Daniel Příbyl

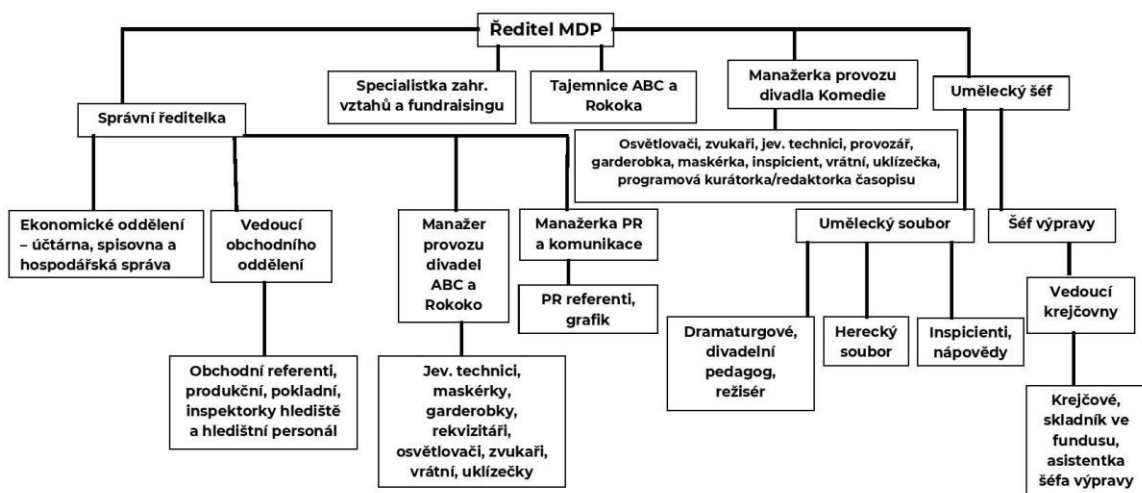
ředitel Městských divadel pražských

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Daniel Příbyl', with a stylized flourish at the end.

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MDP

MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ
**ABCKOM
EDIEROKOKO**

2A. Soupis zaměstnanců

Jméno	Úvazek
Affašová Sára	1
Baldínský Jan	1
Batulková Dana	1
Beran Jakub	1
Bílík Aleš	1
Blažek Luděk	1
Blažek Sebastián	1
Bohuňovský David	1
Bor Hanuš	1
Brodská Judita	1
Burianová Jana	1
Clark Barbora	1
Čacká Spišáková Martina	1
Čermák Václav	0,75
Čorič Lichtenbergová Lucie - RD	0,5
Damková Markéta	1
Děkanovský Lukáš	1
Dočekal Michal	1
Dombrovská Slívová Lenka	1

Deylová Daniela	1
Dohovič Branko	1
Donutil Martin	1
Drozda Vít	1
Dudáček Jiří	0,8
Dufek Zapadlová Jaroslava	0,75
Dušková Eva	1
Dvořák František	1
Dvořák Miroslav	1
Dvořák Viktor	1
Ešpandr Radek	1
Fales Mariya	1
Faltová Miroslava	1
Fridrichová Olga	0,5
Hakl Michal	1
Hálek Martin	1
Hančilová Barbora	1
Havlínek Tomáš	1
Havlová Helena	0,75
Havlová Iveta	1

Havránek Vilém	1
Heinlová Michala	0,5
Holý Petr	1
Horáková Nina	1
Hornáčková - RD	1
Hrubešová Helena	1
Hrušková Eva	0,5
Humhalová Martina	1
Hykyšová Zuzana	1
Chalupa Ladislav	1
Chalupová Věra	1
Jaabouk Janů Barbara	0,5
Jakouš Michal	1
Jarošík Karel	0,8
Jelínek Ivan	1
Jelínková Patricie	0,5
Ježil Radek	1
Jindrová Martina	1
Jirasová Nina	0,75
Jukl Filip	1
Kačmarčík Milan	1
Kalvoda Radim	1
Kaňoková Beáta	1
Kašová Jana	1
Kašparová Justína	1
Kefurtová Jana	0,5
Kikalo Tetjana	1
Kirschnerová Vendula	0,5
Klestil Zdeněk	0,8
Kmochová Helena	1
Kocábek Bohumil	0,8
Kohoutová Jana	1
Kolářová Marie	1
Konáš Petr	1
Koryntová Kristýna	0,5
Kořínková Martina	1
Koudelková Veronika	1
Krásová Dominika	0,5
Kratochvíl Josef	1
Krhovják Kryštof	1
Krupička Filip	1
Krutina Tomáš	1
Kuchař Miroslav	1
Kukučková Eva	1
Kuna Jan	1
Lár Pavel	1

Lehký Stanislav	0,5
Linhartová Věra	1
Löffler Stanislav	1
Lukavská Pavlína	1
Lupačová Ivana	1
Machač Michal	1
Macháčková Naděžda	1
Makuch Martin	0,8
Maléřová Zuzana	1
Manert Filip	1
Martinák Jakub	1
Matějčková Renáta	1
Matúšová Pavlína	0,8
Melša Radek	1
Messenská Zuzana	0,5
Mezrová Nikola	0,5
Michálková Marie	1
Milostný Tomáš	1
Nádvorníková Aneta	1
Nekolná Šárka	1
Novotný Lukáš	1
Orosz David	1
Pacoláková Evellyn	1
Palšovičová Anna	1
Pastukh Orest	1
Paták Josef	1
Peřina Vojtěch	0,75
Peteráč Leoš	1
Petrů Simona	0,5
Pitra Adam	1
Pokorný Kryštof	1
Polívková Eva	1
Příbyl Daniel	1
Poštolka Ludvík	1
Potěrajko Semjon	1
Radoslavová Alena	1
Ruppert Karel	0,8
Salzmannová Eva	1
Schubertová Lucia	1
Simčíšin Zbyněk	1
Skálová Alena	1
Slavík Tomáš	1
Sucharda Marek	1
Suchardová Hana	0,5
Sychra Petr	1
Sýkora Ondřej	1

Šimáková Lidmila	0,75
Šorfová Veronika	0,5
Šraier Petr	1
Štěpánek Robert	1
Šubertová Kateřina	1
Švejková Slavomíra	1
Tenorová Petra	1
Tkeshelashvili Levani	1
Trčková Martina	1
Trefná Kateřina	1
Tůma David	1
Turlo Ganna	1

Uhlířová Ivana	1
Vaňková Zuzana	1
Vencel Zdeněk	1
Vičík Roman	1
Vojáčková Jana	1
Vojíř Miloš	1
Vojtěchová Božena	0,75
Vojtíšek David	1
Weisser Tomáš	1
Zelenko Nina	1
Žantovská Kristina	1
Celkem	142,85

Pozn.: stav k 15. 1. 2024

2B. Dohody o pracovní činnosti a provedení práce

Pozice	Počet
Hledištní personál ABC + Rokoko + Komedie	53
Požární dozor	29
Správce rozpočtu	1
Distribuce časopisu MDP	1
Údržba osvětlení a projekčních zařízení	1
Skladník Rokoko + požární dozor	1
Asistentka ved. provozu	1
Krejčová	1
Údržba provozu	1
Barvení látek	1
Elektroúdržba ABC	1
Elektroúdržba Rokoko	1
Osvětlovač - Komedie	1
Pokladní - Komedie	2
Garderoba - výpomoc	2
IT - ABC	1
Úklid ABC	1
Úklid Rokoko	1

Pozn.: stav k 15. 1. 2024

2C. Herci v pracovním poměru

Affašová Sára
Batulková Dana
Bílík Aleš
Bor Hanuš

Donutil Martin
Dvořák Viktor
Dvořák Vojtěch
Havlínek Tomáš

Horáková Nina
Hornáčková Henrieta - MD
Jindrová Martina
Kačmarčík Milan

Kalvoda Radim
Kaňoková Beáta
Konáš Petr
Krhovják Kryštof
Krutina Tomáš
Lehký Stanislav

Matějčíková Renáta
Melša Radek
Milostný Tomáš
Pacoláková Evellyn
Orest Pastukh
Salzmannová Eva

Tenorová Petra - MD
Uhlířová Ivana
Vencí Zdeněk
Weisser Tomáš

Pozn.: stav k 15. 1. 2024

2D. Externí herci, hudebníci, tanečníci

Akopian Vahe
Aleš Jan
Alice Bauerová
Alon Sarah
Alyssa Dillard
Antal Javier
Arnaut Ksenia
Balej František
Bareš Tomáš
Bartoš Kryštof
Bašista (Barrouquère) Fanny
Bednář Michal
Bednářová (Mikulová) Nataša
Bechyňová Jessica
Bíliková Karin
Bilina Šimon
Blažek Jaroslav
Blažek Luděk
Blažková Adéla
Bolíková Barbora
Brnula Jiří
Brunner Martin
Březina Filip
Budiman Samuel
Burian Jan
Caldová Radka
Cicáková Petra
Cisarz Matěj
Cukrová Markéta
Čaňo Marco
Částková Monika
Černík Pavel
Červenka Filip František
Červenka Timotej
Čipčala Jan

Čížek Jindřich
Čížek Mikuláš
Čonka Anton
Dalecký Tomáš
Daňková Andrea
Darnady Matyáš
Dittrich Jakub
Diviš Matěj
Dohnálek Šimon
Dolečková Alžběta
Doležal Jakub
Donutil Miroslav
Doulová Hana
Ducháčková Lucie
Dvořák Martin
Dvořák Roman
Dvořák Vojtěch
Dzurovčinová Michaela
Eben Jakub
Fedyna Olunia
Ferniuk Tetiana
Fialová Kateřina Marie
Fidlerová Radka
Fischmann Robert
Florián František
Fojt Josef
Forest Jan
Frej Ladislav
Fridrich Vasil
Fuchs Tomáš
Gapochka Katya
Garcia Florian
Glassnerová Anna
Goetzová Julie
Gottwald Jakub

Gustavo Ariel Comnarejo
Hajn Milan
Hána Jiří
Hás Ondřej
Hauser Ondřej
Havelka Václav
Havelka Vojtěch
Heriban Michal
Holičková Vendula
Holubová Tereza
Hon Štěpán
Honzík Pepa
Horečný Daniel
Horníčková Josefína
Hůzl Těžká Tereza
Hybnerová Vanda
Chmelař Hynek
Ihnatenko Viktor
Jankovský Jan
Janků Veronika
Janouch Jiří
Janoušek Štěpán
Jarkovská Humel Barbara
Jarošík Karel
Jáša Filip
Jedličková Kristýna
Jefimova Mariana
Jeřábek Třešňáková Halka
Jinšta Petr
Jungmanová Petra
Kadlíčková Michaela
Kalfus Petr
Kaňkovský Filip
Karel Vladysa
Karolina Otevřelová

Kern Michal
Klapil Martin
Klápště Miloš
Klimek Niko
Klímek Ondřej
Klus Šimon
Klus Tomáš
Kniha Jiří
Kolářová Milena
Kolenčíková Eliška
Kolobova Kapitolina
Kolobova Kapitolina
Komisarenko Diana
Kopta Václav
Korotkova Olena
Košař Prokop
Kranich Dan
Kratochvíl Vavřinec
Krutina Tomáš
Kryštůfková Agáta
Kříček Kryštof
Kubátová Barbora
Kult Petr
Lajfr Radek
Lajpert David
Langer Adam
Leinweberová Eva
Lenhartová Eliška
Libjkaková Lenka
Linka Dominik
Ludvík Petr
Ludwig Hubert
Lustyk Štěpán
Lustyková Pavla
Machalová Ivana
Malíková Táňa
Malinjak Vladan
Málková Marie
Marečková Tereza Maxmilián
Marek Šimon
Marková Dana
Maroušková Jana Hampl
Mededa Francois Maxime
Meduna Jan
Medvecká Tatiana
Měchurová Kateřina

Mejzlík Miloslav
Melša Radek
Mensdorf Pouilly Adam
Míčová Gabriela
Michal Sikora
Mikluš Robert
Mišíková Barbora
Motyčka Jaromír
Musilová Markéta
Myšíčková Marie Anna
Nagl Marek
Nahodilová Lenka
Nechanická Barbora
Nezvalová Kateřina
Nosek Michal
Novotný Tomáš
Ochepovskiy Igor
Olřhová Jana
Opavská Andrea
Orozovič Igor
Otevřel Tomáš
Panzner Jiří
Patočka Vítězslav
Pavlovská Anastasiia
Pazderka Michal
Pechlát Martin
Pelc Dalibor
Pencová Štěpánka
Petra Lustigová
Petřvalská Karolína
Pialová (Jonczyová) Michaela
Piktorová Jasmína
Piškula Zdeněk
Poláchová Barbora
Poliak Juraj
Pozniak Veronika
Prais Pavel
Procházka Matyáš
Procházková Marika
Převrátíl Matěj
Purkrábková Marie-Luisa
Pustovalova Yelyzaveta
Reif Petr
Remundová Sabina
Reytova Yana
Rezová Eva

Rossini Isabela
Rošetzký Marcel
Ruml Ondřej
Rychlá Tereza
Rypalenko Danylo
Řehořová Magdaléna
Sadirov Alex
Schmidtmajerová Johana
Schubertová Lucia
Schwarz Jiří
Schyra Anna-Anastasiia
Slámová Tereza
Smadiš Luděk
Smolárik Pavol
Sojka Adam
Spišák Jakub
Staněk Jan
Staněk Štěpán
Stárková Erika
Stejskalová Ivana
Svačina Jan
Svoboda Jiří
Szymik Jan
Šafařík Denis
Šanda Richard
Šatra Jan
Šindler Jakub
Šíповá Vanda
Šišková Daniela
Šlosárková Tereza
Šrámek Ondřej
Štrébl Jiří
Šušlák Petr
Tajovský Hynek
Talaga Martin
Taran Anhelina
Teplý Jan ml.
Timofeeva Vera
Toman Samuel
Tomicová Pavla
Toniková Diana
Žopek Petr
Tran Lukáš
Uhlík Petr
Urban Petr
Vacík Patrick

Vaculík Pavel Čeněk
Valášková Edita
van Vleet Stephanie
Vančura Petr
Vašíčková Barbora
Vaverka Jakub
Vedral Milan
Vechevska Marta
Vermelho Gabriela
Veselá Anna
Veselá Zuzana
Vetchý Ondřej

Vi Tranová Huyen
Vícha Roman
Vítová Veronika
Vlasák Jan
Volovyk Chrystyna
Vorkhlik Vitalii
Vrbková Eva
Vrobek David
Vyhnálková Milada
Vykus Michael
Vyšohlíd Jiří
Vyšohlídová Jana

Yankova Tanita
Zatloukalová Lucie
Zbrožek Martin
Zbyšek Humpolec
Zeman Tomáš
Zhyrov Kostiantyn
Zima Karel
Ženíšek Šimon
Žinčák Marek

Pozn.: stav k 15. 1. 2024

3. PREMIÉRY ROKU 2023

Název inscenace	Datum premiéry	Počet repríz
BÍLÁ NEMOC	22.04.2023	13
CAFÉ 1933	24.11.2023	2
ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY	25.02.2023	18
GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ	25.11.2023	3
JÁ, JOHAN*A	11.11.2023	4
JAK SE VÁM LÍBÍ	17.06.2023	12
JAK UMĚT KRÁST	24.03.2023	7
KOMEDIE JACK STAVÍ DŮM	04.03.2023	8
KUCHYŇ	07.10.2023	6
PAN POLŠTÁŘ	28.10.2023	7

3A. Premiéry

Karel Čapek

BÍLÁ NEMOC

ČAPKŮV PROROCKÝ OBRAZ V HLAVNÍ DVOJROLI S MIROSLAVEM DONUTILEM.

Do společnosti na pokraji války a s nacionalistickým vládcem v čele přichází z Číny pandemie nemoci, na niž není lék. Připomíná vám to něco? Ne, nejde o shrnutí posledních let, ale o výchozí situaci slavného dramatu Karla Čapka z roku 1937.

Když doktor Galén proti bílé nemoci lék nalezne, má pro jeho distribuci jedinou podmínku: své tajemství vydá, pokud se všechny vlády dohodnou na mezinárodním míru. V zemi, kterou vede nacionálně militantní Maršál, se zdá taková podmínka nemyslitelná. Maršál cítí jako svou svatou povinnost skrze válku pozvednout národ. Zbrojí se a mnozí na zbrojení vydělávají. Galén odmítne léčit, zachraňuje jen ty nejchudší, bezbranné. Jde o morálně oprávněný akt občanské neposlušnosti? Nebo je odepření pomoci nemocným podobně fanatický krok jako Maršálovo zuřivé zbrojení? A nejsou tihle zdánliví oponenti spíš dvě strany jedné mince než černobílé protiklady hrdiny a padoucha? Jak poznamenává Karel Čapek ve své předmluvě: Ve světě války sám Mír musí být tvrdým a neústupným bojovníkem.

Karel Čapek po uvedení Bílé nemoci čelil útokům v novinách i anonymním dopisům. Kontroverzní názory obsažené v jeho hře vzbudily debatu o pacifismu v době národního ohrožení i o povaze nacionalismu. Až zarážející aktuálnost Bílé nemoci vyvolává otázku, zda se dokážeme ze své minulosti poučit...

Hrají: Miroslav Donutil, Eva Salzmannová, Tomáš Milostný, Milan Kačmarčík, Kryštof Krhovják, Radek Melša, Kristýna Jedličková

Režie: Michal Dočekal

Dramaturgie: Barbora Hančilová

Scéna: Dragan Stojčevski

Kostýmy: Eva Jiřikovská

Hudba:	Ivan Acher
Video:	František Pecháček
Úprava:	Michal Dočekal, Barbora Hančilová

Anna Turlo

CAFÉ 1933

DOKUMENTÁRNÍ ČTYŘCHODOVÁ PERFORMANCE O HLADU.

V říjnu 2022 zničili ruští okupanti pomník obětem hladu z let 1932 až 1933 v napadeném Mariupolu. Pochopitelně. Holodomor je totiž jedním ze základů historického povědomí Ukrajinců, je to děsivě sjednocující příběh, kolektivní trauma, příklad bezprecedentní genocidy s jasným cílem vyhladovět ty, kteří by se chtěli cítit jako součást svébytného národa. V dokumentární performanci provede ukrajinská režisérka Anna Turlo diváky Holodomorem na Ukrajině prostřednictvím konkrétních lidských osudů, autentických scén a dialogů i příkladů dobového jídelníčku. Přijměte pozvání k prazvláštně prostřenému stolu v nasycené Evropě, u kterého započne cesta unášející nás nazpět dějinami do nejtemnějších časů, na které ovšem není radno zapomínat.

Hrají:	Tetiana Ferniuk, Kapitolina Kolobova, Mariana Jefimova, Christina Volovik, Vira Timofeeva, Danylo Rypolenko
Hudebnice:	Anna-Anastasia Sčyra, Marta Vačecska, Veronika Pozniak
Scénář a režie:	Anna Turlo
Dramaturgická spolupráce:	Simona Petrů
Výprava:	Ruslana Basenko
Hudba:	Veronika Pozniak

Při představení byly použity materiály poskytnuté Muzeem hladomoru (National Museum of the Holodomor Genocide).

David Jařab

ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY

NEŠTASTNÁ OBĚŤ NEŘEŠITELNÉ SITUACE, NEBO NEJVĚTŠÍ ČESKÝ ZRÁDCE 20. STOLETÍ?

Jeden z nejodvážnějších hrdinných parašutistů, nebo proradný gestapácký ďábel? Na tyto otázky nelze jednoznačně odpovědět, protože v životě nechvalně známé osobnosti českých dějin byla bezpochyby období, kdy byl jedním, i období, kdy byl druhým. Byla to ale stále tatáž bytost a pokud ano, co se s ní stalo? Martin Donutil v roli Karla Čurdy a Robert Mikluš v roli švejkovského čističe bot Juráčka. Nová česká faustovská tragikomedie režiséra a dramatika Davida Jařaba, která začíná na prknech divadla Rokoko a končí na schodišti Petschkova paláce, bývalé nechvalně proslulé ústředny pražského gestapa.

Po první části představení, která se odehrává v sále divadla Rokoko, následuje audiowalk se sluchátky z Rokoka přes Václavské náměstí Opletalovou ulicí do Petschkova paláce (Politických vězňů 20). Druhá část představení končí symbolicky v Petschkově paláci, bývalé protektorátní úřadovně gestapa, na autentickém místě zrahy Karla Čurdy. Audiowalk je volitelný a vzhledem k dispozici Petschkova paláce není bezbariérově dostupný.

Hrají:	Donutil, Aleš Bílík, Robert Mikluš, Ivana Uhlířová, Renáta Matějčíková, Martina Jindrová
Režie:	David Jařab
Dramaturgická spolupráce:	Kristina Žantovská
Scéna:	David Jařab
Kostýmy:	Sylva Zimula Hanáková
Hudba:	Jakub Kudláč

Elena Ferrante, April de Angelis

GENIÁLNÍ PŘÍTELKYŇ

DIVADELNÍ ADAPTACE SVĚTOVÉHO BESTSELLERU. PADESÁTÁ LÉTA DVACÁTÉHO STOLETÍ, NEAPOLSKÁ PERIFÉRIE A DVĚ DĚVČÁTKA, KTERÁ SI SLÍBÍ PŘÁTELSTVÍ NA ŽIVOT A NA SMRT.

Leno a Lila, hlavní hrdinky italského knižního bestselleru, spolu procházejí celým životem. Jejich složitý vztah je plný lásky, nenávisti, soupeření i podpory, doplňují se a ženou kupředu, stejně tak se ale dovedou zraňovat a vzájemně bolestně zrcadlit. Každá po svém se však především snaží vybojovat lepší život, vzdálený chudobě, pokrytectví a násilí prostředí, do kterého se narodily. Na pozadí jejich cesty sledujeme v propracovaném mikrosvětě obyvatel jedné čtvrti celý vývoj poválečné Itálie od chudoby k ekonomickému zázraku let šedesátých, posilování moci Camorrry a její vliv, proměny postavení ženy, politické boje i dozvuky fašismu. Geniální přítelkyně vyšla úspěšně ve více než padesáti zemích světa, a přestože je skutečná totožnost autorky neznámá, bývá Elena Ferrante řazena k nejvlivnějším spisovatelům současnosti.

Hrají:	Nina Horáková, Eva Salzmannová, Hanuš Bor, Daniela Šišková, Evellyn Pacoláková, Viktor Dvořák, Beáta Kaňoková / Renáta Matějčíková, Stanislav Lehký, Radek Melša / Petr Urban, Petr Konáš, Tomáš Krutina, Pepa Honzík, Tomáš Milostný, Dana Batulková, Adam Langer, Veronika Janků, Tomáš Weisser, Milan Kačmarčík, Táňa Malíková, Kryštof Krhovják, Martin Donutil, Sára Affašová
Režie:	Marián Amsler
Dramaturgie a úprava:	Kristina Žantovská
Překlad:	Marie Špalová
Výprava:	Eva Jiřiková
Hudba:	Ivan Acher
Pohybová spolupráce:	Stanislava Vlčeková

Asistentka režie: Kateřina Adámková

Projekce: František Pecháček

Charlie Josephine

JÁ, JOHAN*A

JOHANKA Z ARKU NEBO TÉŽ PANNA ORLEÁNSKÁ JE SYMBOLEM NEZLOMNOSTI A VÍRY V BOHA I SAMU SEBE UŽ OD 15. STOLETÍ. JOHAN*A BOJUJE ZA SVOBODU, JINAKOST A PRÁVO BÝT SÁM*A SEBOU. JE HLASEM LGBTQI+ LIDÍ. JE HLASEM DNEŠKA.

Příběh válečnice, která vedla francouzské vojsko během stoleté války proti Anglii, a mučednice, jež byla roku 1431 upálena jako kacířka a v roce 1920 blahořečena, zpracovalo a vyložilo nesčetně umělců. Světová premiéra hry I, Joan Charlie Josephine byla uvedena roku 2022 v londýnském divadle Shakespeare's Globe a hovořilo se o ní jako o jednom z nejkontroverznějších děl roku. V divadle Komedie inscenaci podle tohoto textu připravil česko-slovenský tvůrčí tým. Vznikla ve spolupráci s queer platformou PiNKBUS. Není tedy pochyb, že uvidíte hýřivou podívanou, která se vám ovšem bude zadírat pod kůži jako tříška z dřevěné hranice, kterou pod Johanou postavil církevní soud.

Hrají: Martina Jindrová, Petr Jeništa, Jiří Svoboda, Jiří Brnula / Karel Vladyka, Alyssa Dillard, Martin Talaga, Michal Sikora, Jakub Spišák, Petra Lustigová, Zbyšek Humpolec

Režie: Alžběta Vrzgula

Překlad: Hana Pavelková

Dramaturgie: Lenka Dombrovská

Scéna: Alžběta Kutlíaková

Kostýmy: Vojtěch Hanyš

Hudba: Aid Kid a Alyssa Dillard

Light design: Jan Hugo Hejzlar

Choreografie: Martin Talaga

William Shakespeare

JAK SE VÁM LÍBÍ

SHAKESPEAROVA NEJROMANTIČTĚJŠÍ KOMEDIE O LÁSCE A NÁVRATU K PŘÍRODĚ.

V magickém Ardenském lese nacházejí útočiště ti, které vyhnal z města uzurpátorský vládce. Odhazují svůj předchozí život a hledají přirozenost. Šílí láskou, sní a básní, flirtují a objevují pravou sexualitu. Kolika podob asi nabyde láska při téhle radostné a barevné podívané? Energie mladého hereckého obsazení strhne diváky do bláznivého víru záměn, proměn a převleků! V Jak se vám líbí ale Shakespeare nepromlouvá jen o lásce, ale také o věčném střetu člověka a přírody, města a venkova, civilizace a ztraceného ráje...

Hrají:	Renáta Matějčíková, Radek Melša, Radim Kalvoda, Milan Kačmarčík, Viktor Dvořák, Tomáš Milostný, Zdeněk Vencel, Sára Affašová, Aleš Bílík, Eva Salzmannová, Stanislav Lehký, Tomáš Krutina, Lucie Ducháčková, Hanuš Bor, Diana Komisarenko, Roman Dvořák / Ludvík Petr
Režie:	Enikő Eszenyi
Překlad:	Jiří Josek
Dramaturgie:	Barbora Hančilová, Daniel Příbyl
Scéna:	Ján Tereba a kolektiv
Kostýmy:	Vojtěch Hanyš
Hudba:	Dávid Mester
Hlasová spolupráce:	Eva Spoustová

Oleksij Doryčevskij

JAK UMĚT KRÁST

ANEŽ PŘÍRUČKA MEZINÁRODNÍ ZLODĚJINY.

Máte sousedy? A máte sousedy, kteří mají něco, co vy nemáte? Trápí vás, že to chcete mít taky? Máme pro vás snadné řešení: ukradněte jim to! Můžete ukrást nejen kolo, ledničku, televizi, ale třeba také báseň nebo kus historie. Aby se vám dobře kradlo, musíte se ale naučit lhát. Že lhát se nemá? Zbavíme vás tohoto negativního přístupu. Ukrajinský režisér Oleksij Doryčevskij vás ve svém autorském kabaretu provede základními pravidly, jak si přivlastnit duši jiných národů. Ukrajina v dnešní podobě existuje pouze jedenatřicet let. To samé vlastně platí i o České republice. K tomu, abychom byli okradeni nejen o majetek, ale i o naši zemi a kulturu, stačí málo – podlehnout vlastnímu strachu a přestat bránit to nejcennější. Hodnoty, které nelze získat podvodem.

Hrají:	Sára Affašová, Beáta Kaňoková, Viktor Dvořák, Katja Gapočka
Režie:	Oleksij Doryčevskij
Překlad:	Jekaterina Gazukina
Dramaturgie:	Simona Petru
Scéna a kostýmy:	Jaroslava Sydorenko
Hudba:	Katja Gapočka
Video:	Bohdan Logvynovskij

Projekt byl realizován za podpory Goethe-Institutu Česká republika v rámci finančních opatření Spolkového ministerstva zahraničí z dodatkového rozpočtu pro rok 2022 určeného ke zmírnění dopadů ruské invaze na Ukrajinu.

Lars von Trier a Dante Alighieri

KOMEDIE JACK STAVÍ DŮM

TRAGICKO-KOMICKÁ INSCENACE O ZLOČINU A TRESTU, VE KTERÉ HLAS SPRAVEDLNOSTI SKOMÍRÁ.

Jakou hodnotu má lidský život? Co je víc než umění? A opravdu zlo shoří v pekle a dobro přijde do nebe, kde bude velebeno?

Jack je asociální vizionář. Nemá sice smysl pro humor, ale oplývá kultivovaností a vznešenými plány. Má trochu talentu a kupu štěstí. Recituje verše z Božské komedie Danta Alighieriho a věří, že skutečný umělec musí konvence bořit. Ze všeho nejvíc ovšem touží vybudovat své vpravdě životní dílo! Divadelní adaptace filmu kontroverzního dánského režiséra Larse von Triera o umělecky smýšlejícím sériovém vrahovi.

Hrají:	Dan Kranich, Jiří Svoboda, Gabriela Míčová, Julie Goetzová, Petr Ťopek
Adaptace a režie:	Tomáš Loužný
Adaptace a dramaturgie:	Lenka Dombrovská
Scéna:	Martin Chocholoušek
Kostýmy:	Petr Vítek
Hudba:	Ivo Gregorec Sedláček

Arnold Wesker

KUCHYŇ

DRAMA ZE ZÁKULISÍ LUXUSNÍ RESTAURACE V RYTMU STEJNĚ ZBĚSILÉM, JAKO JE DNEŠNÍ DOBA.

Majitel restaurace láká hosty na luxusní pokrmy a na televizní kuchařskou hvězdu. V zákulisí kuchyně se však pod naleštěným povrchem skrývá dramatická realita. Její obraz odráží stav celé společnosti. V jakých podmínkách pracujeme? Jsme pod tlakem schopni udržet si lidskou důstojnost? A jak se chováme k cizincům a menšinám? Tři desítky herců různých národností hrají postavy, které se pomalu vaří ve vlastní šťávě. Tlak na výkon vyostřuje vztahy na pracovišti a je jen otázkou času, kdy papiňák vybuchne.

„Tahle špinavá kuchyň je jako celý svět. Moc spěchu, ani nevíš, co se děje. Lidi přicházejí a odcházejí, ale nechávají za sebou jen rozčilení a hluk.“

Hra, kterou Arnold Wesker napsal na konci 50. let 20. století na základě vlastních zkušeností kuchaře ve velké restauraci, získává o šedesát let později překvapivě aktuální náboj.

Hrají:	Ondřej Vetchý / Jan Burian, Filip Kaňkovský, Zdeněk Vencel, Prokop Košař, Kostiantyn Zhyrov, Vavřinec Kratochvíl, Hubert Ludwig, František Florián, Danylo Rypalenko, Radek Lajfr, Veronika Janků, Lukáš Tran, Diana Komisarenko, Anna Veselá, Marek Nagl, Kateřina Měchurová, Barbora Vašíčková, Marie Anna Myšíčková, Barbora Bolíková, Karolína Petřvalská / Alžběta Dolečková, Vera Timofeeva, Vitalii Vorkhlik
--------	---

Režie:	Michal Dočekal
Překlad:	Jiří Mucha
Dramaturgie:	Barbora Hančilová, Kamila Krbcová
Výprava:	Martin Chocholoušek
Hudba:	Jiří Hájek
Pohybová spolupráce:	Karolina Gilová

Inscenace *Kuchyň* vznikla za podpory Katedry činoherního divadla Divadelní fakulty AMU.

Martin McDonagh

PAN POLŠTÁŘ

POSTMODERNÍ DETEKTIVKA O HRANICI MEZI SNEM A REALITOU.

Katurian je spisovatel, který žije v totalitě a ve své fantazii. Jeho povídky jsou temné, velmi temné, plné zločinů. Ale jsou to jen vraždy na papíře. Nestaly se. Nic jimi nemyslel. Jen je napsal. Co když se ale najednou skutečně stanou? Nebo jde jen o náhodnou podobnost s výplody jednoho vyšinutého pisálka? To by zajímalo vyšetřovatele, kteří ho právě vyslýchají. Černá groteska o hranici mezi snem a realitou, odpovědnosti za slovo, moci a manipulaci. Postmoderní detektivka, v níž jako by pohádky bratří Grimmů naporcoval Quentin Tarantino sekáčkem na maso. Martin McDonagh, jeden z nejocetňovanějších dramatiků současnosti, tne do živého a předkládá nám elektrizující výpověď o násilí, za které odmítáme nést odpovědnost. Protože jde přece jen o to odvyprávět příběh, nebo ne?

Hrají:	Aleš Bílík, Tomáš Dalecký, Tomáš Havlínek, Radim Kalvoda
Režie:	Tomáš Ráliš
Překlad:	Klára Vajnerová
Dramaturgie:	Simona Petruš
Scéna:	Jakub Peruth
Kostýmy:	Anna Havelková
Hudba:	Tomáš Dalecký & Tomáš Ráliš
Choreografie:	Karolina Gilová

3B. Dramaturgický výhled na rok 2024

Pro rok 2024 plánují Městská divadla pražská jedenáct premiér, stejně jako v roce předchozím.

V divadle ABC nastuduje obě nové inscenace umělecký šéf Michal Dočekal: nejprve v září 2024 se po více než půlstoletí vrátí na repertoár Městských divadel pražských rodinné drama americké dramatičky Lillian Hellmanové Lištičky. V prosinci bude mít premiéru nová původní hra Simony Petrů o životě geniálního klavíristy a skladatele Jaroslava Ježka. Tato inscenace se stane příspěvkem Městských divadel pražských k Roku české hudby.

V divadle Rokoko nejprve připraví umělecký šéf Michal Dočekal českou premiéru komorní komedie Daniela Kehlmana Soused. V květnu bude následovat další česká premiéra hry americké dramatičky Jen Silverman Tekoucí písky v režii Viktorie Čermákové. V závěru sezony bude mít v Rokoku premiéru inscenace významného ukrajinského režiséra Vlada Troitského, který zadaptuje román francouzské spisovatelky Sylvie Germain Kniha nocí. Na podzim připomenou Městská divadla pražská v Rokoku jevištní verzi povídky Franze Kafky Proměna autorovo 100. výročí narození. Režisérem této inscenace bude Ivan Urivskij, kmenový režisér Národního divadla v Kyjevě. Poslední premiéra v Rokoku bude určena dětem a jejich rodičům či učitelům: Vánoce u Čapků v autorské režii Jiřího Jelínka zavedou malé diváky do adventní domácnosti Olgy Scheinpflugové a Karla Čapka.

V Komedii v březnu nastuduje slovinský režisér Jaša Koceli se svým týmem první českou divadelní adaptaci klasického sci-fi románu Aldouse Huxleyho Krásný nový svět. Následovat bude koprodukční projekt Městských divadel pražských a madridského Teatro de La Abadía s názvem Ježíš je na tinderu od světoznámého režiséra argentinského původu Rodriga Garcíi. V závěru sezony se do Komédie vrátí režisér Jakub Maksymov, tvůrce úspěšné inscenace Tesla, tentokrát upraví pro jeviště Frankensteinu podle Mary Shelleyové. Čtvrtou premiérou Komedie na podzim bude adaptace románu Virginie Woolfové Orlando od nového kmenového režiséra Městských divadel pražských Mariána Amslera.

V roce 2024 pokračuje ukrajinský program Městských divadel pražských. Kromě dvou vynikajících ukrajinských režisérů, zmíněných výše, uvedou Městská divadla pražská autorský projekt Simony Petrů a Oresta Pastukha Zapomenutou cestou Praha-Lvov. Premiéra bude součástí 2. ročníku Měsíce Ukrajiny.

V dubnu 2024 se uskuteční 3. řádný ročník festivalu mladých tvůrců Nová Komédie.

4. REPRÍZOVANÉ TITULY V ROCE 2023

4A. Reprízované tituly

Reprízované tituly jsou abecedně seřazeny.

Název inscenace	Datum premiéry	Počet repríz v roce 2023	Celkový počet repríz včetně zájezdů
ANTIGONA	04.06.2022	15	17
DR. JOHANN FAUST, PRAHA II, KARLOVO NÁM. 40	26.06.2021	7	7
ELEFANTAZIE	01.02.2020	4	4
HAMLET	30.10.2021	9	9
HEREČKA SOBOTNÍ NOCI	30.04.2022	16	20
HONZLOVÁ	06.10.2021	16	16
HOTEL GOOD LUCK	28.09.2021	8	8
IOKASTÉ	05.11.2022	4	7
LAZARUS	12. a 13. 10. 2019	18	19
MARAT + SADE	12.03.2022	4	4
NEVIDITELNÝ	06.04.2019	5	5
ODDACÍ LIST	18.10.1999	9	9
PANOPTIKUM / koprodukce LV	07.12.2019	8	8
PETR PAN	18.09.2021	9	10
PRASKLEJ SVĚT	10.12.2022	7	7
REVIZOR	07.03.2020	12	12
RIDERS	04.12.2022	8	8
ROBERTO ZUCCO	21.06.2021	5	5
ROMEO A JULIE	27.04.2019	6	7
SHIRLEY VALENTINE	26.04.2008	23	23
SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO	15.09.2019	10	14
TESLA	14.06.2021	12	12
VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM	07.03.2015	10	10
VOJNA A MÍR	04.09.2020	9	9
YERMA	10.06.2022	17	23
ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE	30.06.2021	19	21

Tomáš Jarkovský a Jakub Vašíček podle Sofokla

ANTIGONA

AUTORSKÉ ZPRACOVÁNÍ ANTICKÉHO MÝTU VYPRÁVĚJÍCÍ O SLOŽITOSTECH DOSPÍVÁNÍ V PODIVNÉ DOBĚ A JEŠTĚ PODIVNĚJŠÍ RODINĚ.

Toto není námět latinskoamerické telenovely ani nekonečného seriálu z periferie velkoměsta, ale osud mladé hrdinky jedné staré antické tragédie: Její otec zavraždil svého otce, jejího dědečka, a spal se svojí matkou. A zároveň teda i její matkou. A tím pádem taky babičkou. Její bratři se zabijí navzájem a jednoho z těch bratrů nedovolí pohřbít její budoucí tchán. A taky teda bratr její matky. Nebo babičky. Jak se to vezme. A ani se sestrou to nemá úplně jednoduché. Nebo sestra s ní? Těžko říct...Oidipovský komplex, Psýché, Erós. Jenom ten Xanax není slovo z řečtiny, klidně by ale mohl být. Každopádně

dokráčet s takovou náloží na zádech až na samý práh dospělosti se zdá spíš jako Pyrrhovo vítězství. Čím si to vůbec zasloužila? Proč se nemohla narodit do nějaké normální rodiny? Je vůbec nějaká rodina normální?

Naše hrdinka by ráda konečně vzala svůj osud do vlastních rukou. Je ale postavena před absurdní zákaz, který oživuje všechny stíny rodinné minulosti. Jenže proč by zrovna ona měla nést tíhu křivd a provinění, kterých se dopustil někdo jiný? Zdá se, že aby se dalo vůbec normálně žít, nezbyvá jí než nejdřív zásadně přehodnotit svůj vztah k autoritám, k rodičům, k blízkým, ke světu, a nakonec i k sobě samé.

Hrají:	Jazmína Piktorová, Edita Valášková, Milan Hajn, Šimon Dohnálek, Luděk Smadiš, Petr Reif, Barbara Jarkovská Humel, Jiří Vyšohlíd, Jan Popela, Dominik Linka
Sbor:	Pavla Lustyková, Petra Cicáková, Pavel Černík / Milan Kárník Jakeš, Jan Čipčala, Šimon Ženíšek
Režie:	Jakub Vašíček
Dramaturgie:	Tomáš Jarkovský
Dramaturgická spolupráce:	Barbora Pokorná
Scéna:	Kamil Bělohávek
Kostýmy:	Tereza Vašíčková
Hudba:	Daniel Čámský
Pohybová spolupráce:	Dora Sulženko Hoštová
Produkce:	Barbora Kalinová

Koprodukce s Divadlem Drak.

Jiří Suchý, Ferdinand Havlík

DR. JOHANN FAUST, PRAHA II, KARLOVO NÁM. 40

SEMAFORSKÁ VARIACE NA FAUSTOVSKÉ TÉMA.

Co se stane, když se slavný středověký učenec ocitne v protektorátní Praze? Bar v hotelu Alcron se hemží filmaři, vrchní pan Vágnér zpívá tklivé blues a šmelí podpultové cigarety, šišlavý režisér Frosch obtěžuje vlezlými vtipy, česká barová zpěvačka bojuje s německými herečkami, krasavec éry němého filmu marně loví tóny a tajemného příchodího z dávných dob se ujímá podnikavá skriptka Markétka. Poetická komedie Jiřího Suchého se skvělými písněmi Ferdinanda Havlíka a novou verzí pověsti o Faustově domě v Praze.

Hrají:	Kateřina Marie Fialová, Kryštof Krhovják, Milan Kačmarčík, Tomáš Havlínek, Zdeněk Piškula, Dana Batulková, Filip Březina, Nina Horáková
--------	---

Orchestr:	Gabriela Vermelho, Eva Vrbková, David Vrobel / Marek Prokop, Michal Nosek / Jakub Eben, Ondřej Šrámek, Jiří Janouch / Tanita Yankova
Režie:	Vladimír Morávek
Dramaturgie:	Jana Slouková
Scéna:	Martin Chocholoušek
Kostýmy:	Sylva Zimula Hanáková
Hudba:	Ferdinand Havlík
Hudební nastudování a korepetice:	Jiří Janouch
Pohybová spolupráce:	Leona Qaša Kvasnicová

David Drábek, Tomáš Belko, Darek Král

ELEFANTAZIE

MUZIKÁL OHAVNÉ KRÁSY. FASCINUJÍCÍ PŘÍBĚH SLONÍHO MUŽE JOSEPHA MERRICKA, KTERÝ SE STAL VE VIKTORIÁNSKÉM LONDÝNĚ ATRAKCÍ OBLUDÁRIA.

Smutek křehké duše inteligentního mladíka, uvězněného ve znetvořeném těle lákal v minulosti dramatiky i filmaře. Nyní ho v divadle ABC uvádíme v podobě původního českého muzikálu a otevíráme tak svět panoptika lidských kuriozit a osudy jeho obyvatel, legendárních siamských sester Blažkových, divoké ženy Samiry, Trojnoha Franka a haličského obra Moyzesse. Kdo je krutý Dr. Howard Reinhold a jakou šanci má добрta jeho kolegy Dr. Fredericka Trevese, který se rozhodl Slonímu muži poskytnout domov a péči? Kdo odhalí tajemství Jacka Rozparovače a jak mohl londýnský pobyt ovlivnit Mahátmu Gándhího? A co prožije hlavní hrdina na své cestě z bída klece do salónů nejvyšší společnosti?

„Osudy se propletou a znetvoření na těle se ukážou nicotnými oproti zmrzačení ducha a utonutí naděje,“ říká David Drábek.

Pojďte spolu s námi pátrat po hranici krásy a ohavnosti a užijte si tento vášnivý fantasy muzikál s Tomášem Klusem a Tomášem Havlíkem v hlavních rolích!

Hrají:	Tomáš Klus, Petr Konáš, Tomáš Havlínek, Filip Březina / Tomáš Krutina, Petra Tenorová / Kateřina Marie Fialová, Renáta Matějíčková, Tereza Rychlá, Zdeněk Piškula, Kryštof Krhový, Hana Doulová, Milada Vyhnálková / Diana Nečásek Šoltýsová, Ivana Machalová, Sára Affašová / Lýdie Prokopová, Štěpánka Pencová
Sbor:	Adam Koubek, Aneta Poláchová, Barbora Fialová, Eva Miškovič, Jaromír Holub, Magdalena Řehořová, Štěpán Piller, Patrik Možíš, Václav Koutecký, Vilemína Marhoulová, Eliška Rezková, Jaroslav Panuška, Aleš Bartoš

Režie:	David Drábek
Dramaturgie:	Jana Slouková

Hudba:	Darek Král
Hudební produkce:	Darek Král, Jan P. Muchov
Spolupráce na hudební produkci:	Zuzana Dostálová
Aranžmá komorního smyčcového orchestru a sboru:	Martin Sedláček, Darek Král
Korepetice:	Jiří Janouch, Darek Král, Martin Sedláček
Kostýmy:	Simona Rybáková
Scéna:	Petr Vítek
Masky:	Martin Kotrba
Choreografie:	Dora Sulženko Hoštová
Pohybová spolupráce:	Jiří N. Jelínek

William Shakespeare

HAMLET

TRAGÉDIE MYŠLENÍ A ČINU, KDE SI LEŽ HRAJE NA PRAVDU, ZRÁDCI NA PŘÁTELE A VRAH NA DOBRÉHO VLÁDCE.

Kdo je Hamlet? Přecitlivělý syn, hloubavý intelektuál nebo nesmiřitelný mstitel? Mladý dánský princ se vrací ze studií na pohřeb svého otce. Místo na trůně a po boku královny už ale patří jeho strýci. Země je v ohrožení cizí armádou, lež a korupce prorůstají státním aparátem a ve jménu osobních cílů se porušují základní morální pravidla. Kde leží hranice lidského svědomí, odvaha postavit se zlu a síla vzít nápravu pořádků do vlastních rukou? Je možné zachovat si ve špíně čistý štít? A může v ní přežít láska? Příběh o šílenství v šílené době. Hra o tom, zda je víc žít než být.

Hrají: Tomáš Havlínek, Ivana Uhlířová, Tomáš Milostný, Petr Konáš, Beáta Kaňoková / Renáta Matějíčková, Martin Donutil, Vojtěch Dvořák, Filip Březina / Tomáš Weissner, Eva Salzmannová, Petr Kult / Jan Staněk, Petr Urban, Samuel Toman / Matyáš Procházka, Martina Jindrová

Překlad:	Jiří Josek
Režie:	Michal Dočekal
Úprava:	Jana Slouková, Michal Dočekal
Dramaturgie:	Jana Slouková, Daniel Příbyl
Scéna:	Martin Chocholoušek
Kostýmy:	Zuzana Bambušek Krejzková
Hudba:	Ivan Acher
Hudba k houslovým partům:	Tomáš Havlínek

David Drábek

HEREČKA SOBOTNÍ NOCI

KOMEDIE NAPSANÁ PŘÍMO PRO PAVLU TOMICOVOU V HLAVNÍ ROLI.

Hrdinkou je žena s velkým dětským srdcem v dospělém těle, naivní a odvážná, jako její milovaný vzor Pipi Dlouhá punčocha. Pro mnohé podivínská paní se rozhodla rozdávat dobro stůj co stůj, i když svět kolem se pomalu řítí do prázdnoty. Po mnoha letech se setkává s dávnými kamarády z dětství, otevírají se stará tajemství, přání i smutky, ale hlavně přichází čas Vánoc a spolu s ním chvíle jednoho velkého zázraku.

Hrají:	Pavla Tomicová, Dana Batulková, Petr Konáš, Radim Kalvoda, Markéta Musilová
Režie:	David Drábek
Dramaturgie:	Kristina Žantovská
Scéna a kostýmy:	Petr Vítek
Hudba:	Darek Král
Texty písní:	Tomáš Belko
Pohybová spolupráce:	Barbora Nechanická

Zdena Salivarová

HONZLOVÁ

DIVADELNÍ ADAPTACE JEDNOHO Z NEJLEPŠÍCH DĚL MODERNÍ ČESKÉ PRÓZY OD ZDENEY SALIVAROVÉ, SPISOVATELKY STOJÍCÍ NEPRÁVEM VE STÍNU SVÉHO MUŽE JOSEFA ŠKVORECKÉHO. V TITULNÍ ROLI BEÁTA KAŇOKOVÁ.

Je parné pražské léto a jedenadvacetiletá Jana Honzlová tvrdne v kanceláři souboru tanců a písní Sedmikrása. Protože je sebevědomá, přímočará, vynalézavá, sečtělá a z kádrově nevyhovující rodiny plné emigrantů, politických vězňů a buržoazních živlů, nepustili ji na zájezd do Finska. Honzlová se nevzdává a ve vražedném dusnu padesátých let energicky a s úsměvem bojuje s udavači, agenty a kariéristy, hledá víru a drží morálně i finančně nad vodou početnou rodinu. Jenže humoru a smyslu pro spravedlnost totalita vůbec nepřeje. Normální holka, která hledá pravdu, je ohrožený druh.

Hrají:	Beáta Kaňková, Martina Jindrová, Agáta Kryštůfková, Samuel Budiman / Nico Klimek, Veronika Janků, Radka Fidlerová, Petra Jungmannová, Viktor Dvořák, Petr Konáš, Stanislav Lehký, Kryštof Bartoš / Tomáš Weissner
Režie:	Jakub Nvota
Divadelní adaptace:	Marie Nováková
Dramaturgická spolupráce:	Daniel Přibyl
Scéna:	Adam Pitra

Kostýmy: Katarína Hollá
Hudba: Mario Buzzi

Alejandro Ricaño

HOTEL GOOD LUCK

OSAMĚLÝ RADIOVÝ DJ BOBBY JE POSEDLÝ STRACHEM ZE SMRTI. ZE SVÉ SKLEPNÍ ROZHLASOVÉ STANICE SE VYDÁVÁ NA CESTU SKRZ PARALELNÍ VESMÍRY A HLEDÁ TY, KTERÉ MILOVAL A ZTRATIL. PROTOŽE, CO SE NEMŮŽE STÁT V TÉTO REALITĚ, MŮŽE SE STÁT V JINÉ...

Čas si jde svou cestou. A někde na té cestě se na chvilku objevíme my. Vystrašení. Počítáme dny, hodiny, vteřiny. A víme, že všechno to jednou skončí. Často myslím na poslední loučení. Na poslední společné chvíle. Na poslední procházky. Na poslední objetí. Na poslední pohledy. Na poslední vteřiny. A napadá mě, že smrt nakonec není nic jiného než iluze našeho vědomí. Stejně jako čas a prostor. Típnu cigaretu, půjdu spát, znovu projdu průchodem a oni tam budou. Všichni. Budeme stát před klidným mořem, před Hotelem Good Luck a ucítíme na tváři lehký vánek. A všechno bude zase v pořádku. Posloucháte Paralelní rádio, Radio 590, je 12 hodin 56 minut. Jmenuju se Bobby. Bobby Good Luck. A tohle je můj poslední pořad.

Hrají: Martin Donutil, Tomáš Milostný, Nina Horáková
Režie: Michal Dočekal
Dramaturgie: Simona Petrů
Hudba: Ivan Acher
Scéna: Dragan Stojčevski
Světelný design: Jan Hugo Hejzlar

Digitální verze vznikla za podpory Ministerstva kultury ČR.

Lukáš Brutovský

IOKASTÉ

MODERNÍ VERZE KLASICKÉHO MÝTU O TOXICKÉ MASKULINITĚ OD SOFOKLA PO DONALDA TRUMPA. STŘET ANTIKY SE SOUČASNOSTÍ, MÝTU S #METOO.

Příběh královny, která si – jak bývá v antických tragédiích zvykem – užila utrpení na několik životů dopředu. Příběh ženy, která byla vždy na okraji zájmu mužů (divadelních postav i autorů). Příběh postavy, která ve slavné Sofoklově tragédii dostává největší prostor v momentě, kdy posel popisuje její sebevraždu.

Inscenace Iokasté je pokus o feministickou odplatu na tomto mýtu. Propojuje současný básnický text s výraznou pohybovou a výtvarnou složkou.

Hrají: Jana Oláhová, Petr Konáš, Juraj Poliak

Režie:	Lukáš Brutovský
Dramaturgie:	Miro Dacho
Dramaturgická spolupráce:	Lenka Dombrovská
Scéna:	Pavel Borák
Objekt na scéně:	Juraj Poliak
Výtvarná spolupráce:	Michaela Poliaková
Kostýmy:	Zuzana Hudáková
Výběr hudby:	Lukáš Brutovský
Videoprojekce:	Matouš Ondra
Choreografie:	Martin Talaga

Inscenace vznikla v koprodukcí Městských divadel pražských a Slovenského komorního divadla Martin. Inscenace vznikla za finanční podpory MK ČR a Slovenského institutu v Praze. Účast na mezinárodním festivalu FINISTERRA v Portu za podpory MK ČR.

David Bowie, Enda Walsh

LAZARUS

POSLEDNÍ DÍLO DAVIDA BOWIEHO, KOMORNÍ MUZIKÁL O SAMOTĚ, NADĚJI A POTŘEBĚ NÁVRATU, PLNÝ NESMRTELNÝCH HITŮ TÉTO MIMOŘÁDNÉ HUDEBNÍ OSOBNOSTI.

Poslední dílo Davida Bowieho, komorní muzikál, který napsal společně s dramatikem Endou Walshem a ve kterém kromě starších hitů (Changes, Life On Mars) zazní i písně z alba Blackstar, vydaného krátce před zpěvákovou smrtí. Melancholický příběh o samotě, sebedestrukci a potřebě lásky navazuje na více než čtyřicet let starý film Muž, který spadl na Zemi, ve kterém ztvárnil Bowie roli mimozemšťana Newtona. Téma cizince mezi lidmi zůstává, přidávají se však motivy vyhoření, závislosti, a především velké potřeby návratu do čistého života, světa a duše. Kromě Newtona tak poznáváme sebevědomou Elly, které setkání s tajemným excentrikem změní život, jejího nudného manžela Zacha, černého anděla Valentina, dávného hrdinova přítele Michaela nebo „ideální pár“ Bena a Maemi. A pak je tu ještě Dívka – naděje, se kterou je možné letět ke hvězdám... Muzikál, který již sklízí úspěch na evropských scénách, uvádíme v české premiéře s Igorem Orozovičem nebo Ondřejem Rumlem v hlavní roli.

Muzikál Lazarus je inspirován knihou Waltera Tevise Muž, který spadl na Zemi. Uvádíme po dohodě se společnostmi Robert Fox a Jones/Tintoretto Entertainment a New York Theatre Workshop.

Hrají: Igor Orozovič / Ondřej Ruml, Nina Horáková, Lenka Libjaková / Erika Stárková, Pavol Smolárik, Michael Vykus / Jakub Spišák, Huyen Vi Tranová / Jessica Bechyňová, Michal Bednář / Orest Pastukh, Josefína Horníčková, Michaela Pialová, Veronika Vítová,

Alžběta Blažková, Karolina Otevřelová, Martin Klapil, Filip František Červenka, Tomáš Bareš

Kapela: Jan Aleš / Martin Brunner, Jakub Šindler / Vítězslav Patočka, Miloš Klápště / Ondřej Hauser, Tomáš Fuchs / Igor Ochepovsky, Petr Kalfus / Jakub Doležal, Štěpán Janoušek / Richard Šanda / Jan Šatra

Režie: Marián Amsler

Dramaturgie: Jana Slouková

Scéna: Juraj Kuchárek

Kostýmy: Eva Jiřikovská

Původní instrumentace a aranžmá: Henry Hey

Hudební nastudování: Jan Aleš

Pohybová spolupráce: Stanislava Vlčeková

Překlad libreta: Michal Zahálka

Projekce: František Pecháček

Sound design: Michal Brůna

Zvuk: Michal Brůna, Vojtěch Panenka

Peter Weiss, Michal Pavlíček

MARAT + SADE

NAHLÉDNĚTE SPOLU S NÁMI V ATRAKTIVNÍ FORMĚ DIVADLA NA DIVADLE ZA MŘÍŽE BLÁZINCE I VLASTNÍ DUŠE – KDO V TOM BUDE HRÁT, TĚŠÍ SE CELÁ PAŘÍŽ...

„Pronásledování a zavraždění Jeana Paula Marata předvedené divadelním souborem blázince v Charentonu za řízení markýze de Sade“, tak zní celý titul slavné Weissovy hry z roku 1964. Francie počátku 19. století. V blázinci nedaleko Paříže jsou zavíráni nejen nemocní, ale taky společensky nepohodlní lidé, třeba provokatér markýz de Sade. Ten zde se skupinou pacientů inscenuje hru o vraždě revolučního vůdce Marata a divadlo bláznů pod dozorem sester a zřízců se stane vzrušující zábavou pro pařížskou smetánku. Kde je hranice šílenství? Jaká je síla svobody? A co vše jsme pro ni ochotni obětovat? Weissovo působivé dílo získalo celosvětovou proslulost nejen jako silné básnické drama o nespoutanosti a vnitřních žalářích každého člověka, ale stalo se také palčivou úvahou o (ne)rozpoznatelnosti pravdy v době, jež je nám dána. Nahlédněte spolu s námi v atraktivní formě divadla na divadle za mříže blázince i vlastní duše - kdo v tom bude hrát, těší se celá Paříž...

Hrají: Martin Donutil, Kryštof Krhový, Jiří Štrébl, Aleš Bílík, Kateřina Marie Fialová, Renáta Matějčíková, Ivana Uhlířová, Tomáš Weissner, Zdeněk Piškula, Radim Kalvoda, Eva Salzmannová, Zdeněk Vencel, Michal Hakl, Matěj Cisarz, Josef Fojt

Překlad: Ludvík Kundera

Režie a úprava: Vladimír Morávek

Hudba:	Michal Pavlíček
Dramaturgie:	Jana Slouková
Scéna:	Martin Chocholoušek
Kostýmy:	Sylva Zimula Hanáková
Pohybová spolupráce:	Leona Qaša Kvasnicová
Odborná poradkyně:	Džamila Stehlíková

Jaroslav Havlíček

NEVIDITELNÝ

DIVADELNÍ ADAPTACE ROMÁNU O TOUZE PO MOCI, RODINNÉ ANAMNÉZE A NEVIDITELNÉM STRÝCI.

Je počátek 20. století a v továrníkově vile na maloměstě se chystá svatba. Novomanžel Petr Švajcar, inteligentní mladík z bídných poměrů, zná jen jednu radost, radost z moci, bohatství a splnění vytyčených cílů za každou cenu. Odmítá přikládat váhu zjištění, že rodina Hajnova, do které se přiženil, je zatížena duševní nemocí. Svou cestu ze dna na vrchol společenského žebříčku si prokousává bezohledně, krutě a cynicky. Jenže osud, či bůh, neviditelná síla, ho v podobě rodinného prokletí sráží zpět na kolena.

Román klasika české psychologické prózy byl už dvakrát úspěšně zfilmován, poprvé s Ludškem Munzarem v hlavní roli a podruhé pod názvem Prokletí domu Hajnů, kde si záhadnou postavu strýce Cyrila zahrál Petr Čepek. Městská divadla pražská uvádějí Neviditelného vůbec v první divadelní adaptaci.

„Neřekl jsem nesčíslněkrát, že mé odvážnosti, mé krutosti měly jediný cíl, získat pro sebe kousek štěstí? Och, ani mi nešlo o veliké štěstí. Přál jsem si mít trochu moci, která by odpovídala mé povaze, a šosácké, pokojné soukromí ve středu zdravé rodiny.“

Hrají:	Petr Konáš, Petra Tenorová, Miloslav Mejzlík, Marie Málková, Milan Kačmarčík, Sára Affašová, Aleš Bílík, Jiří Schwarz, Michal Kern
Režie:	Martin Františák
Divadelní adaptace:	Martin Velíšek
Dramaturgie:	Marie Nováková
Scéna a kostýmy:	Eva Jiřikovská
Hudba:	David Smečka
Světelný design:	Ondřej Kyncl

Ephraim Kishon

ODDACÍ LIST

ŘADA KOMICKÝCH SITUACÍ S JEMNOU NADSÁZKOU A CHYTROU IRONIÍ PROVOKUJE K ZAMYŠLENÍ: VZALI BYCHOM SI SVÉHO PARTNERA I PO DVACETI LETECH SPOLEČNÉHO SOUŽITÍ?

Originální rodinná komedie. V jedné izraelské rodině se provdává dcera, avšak konzervativní matka ženicha vyžaduje oddací list rodičů nevěsty. Ten však kupodivu není k nalezení. Řada komických situací s jemnou nadsázkou a chytrou ironií provokuje k zamyšlení: vzali bychom si svého partnera i po dvaceti letech společného soužití?

Hrají:	Jan Vlasák, Tatjana Medvecká, Marika Procházková / Beáta Kaňoková, Marcel Rošetzký / Jiří Hána / Vojtěch Dvořák, Jiří Hána / Martin Hofmann / Tomáš Novotný, Radka Fidlerová
Režie:	Ondřej Zajíc
Překlad:	Eva M. Kavanová a Jakub Markovič
Dramaturgie:	Jiří Trnka
Scéna:	Adam Pitra
Kostýmy:	Adam Pitra
Hudba:	David Pečírka a Filip Nebřenský

Lenka Vagnerová & Company

PANOPTIKUM

PANOPTIKUM JE O STRACHU Z CIZÍHO A NEZNÁMÉHO, O TOM, CO VŠE JSME SCHOPNI PRODAT A ZA JAKOU CENU, O HRANICÍCH A MORÁLNÍCH HODNOTÁCH STOJÍCÍCH NA ZISKU, O ZÁBAVĚ BEZ ZÁBAVY, O OSAMĚLOSTI, ALE I O SMÍCHU, ODVAZE, SNECH, LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI, KOUZELNÍKOVI A REFLEKTORECH.

Panoptika nebo také freak shows byly putovní společnosti cestující od města k městu a vystavující na obdiv kuriózní předměty, dovednosti, a především tak zvané „velmi zvláštní lidi“.

V dobách, kdy panoptika zažívala svou největší slávu, byla jediným možným útočištěm osob, které společnost zavrhovala a odmítala ze strachu z neznámého a odlišného. Vystavovat ty, kteří neměli kam jít, bylo vydatným zdrojem příjmů pro majitele – impresária. Ve společnosti hladové po lidském utrpení, kterým se může královsky bavit celá rodina, se před pokladnami panoptik táhly fronty ctihodných občanů. Ženy se pak znechuceně odvracely od lidských anomalit, děti si zakrývaly oči hrůzou a muži pohrdavě hleděli do očí stvůrák, které si sotva zaslouží být nazývány lidmi. Bytosti ponížené na exponáty bez osudů, snů a nadějí a přitom lidé, kteří snili, toužili a chtěli žít.

A co když slavná show přestává být atraktivní, putování po odlehlých místech přináší menší zisky a lhostejnější publikum? Co když už není účinkující předmětem výnosného podnikání, stává se břemenem a je potřeba se jej zbavit? V jakých situacích ztrácí lidská duše hodnotu?

Hrají: Adam Sojka / Vahe Akopjan, Monika Částková, Andrea Opavská / Jana Hampl Maroušková, Fanny Bašista / Zuzana Veselá, Alex Sadirov, Lukáš Záhorák, Vanda Šípová, Tereza Holubová / Michaela Kadlčíková

Choreografie a režie: Lenka Vagnerová

Hudba: Ivan Acher

Scénografie a kostýmy: Simona Rybáková, Jakub Kopecký

Světelný design: Michal Kříž

Dramaturg iluzí: Jiří Marek

Producent: Lenka Vagnerová & Company

Inscenace vznikla v koprodukcí s Městskými divadly pražskými a za podpory Magistrátu hlavního města Prahy a Ministerstva kultury ČR.

James M. Barrie, David Drábek

PETR PAN

VÝPRAVA SVĚTEM FANTAZIE PRO VŠECHNY, KTEŘÍ ODMÍTÁJÍ VYRŮST.

Rodina Darlingových si žila poklidným životem. Psí chůva Nana svědomitě hlídala malou Wendy i jejího bratříčka, ale jedné noci přiletěl otevřeným oknem do pokoje tajemný chlapec Petr Pan spolu se svou průvodkyní vílou Zvoněnkou a pozval děti na dobrodružnou cestu do Země Nezemě. Stačí jen vzlétnout a vydat se vstříc hvězdné obloze... Ztracení chlapi, piráti, mořské panny, nebezpečný kapitán Hák nebo krokodýl s budíkem v žaludku, to jsou jen někteří hrdinové slavného příběhu v nové adaptaci Davida Drábka.

Hrají: Kryštof Krhovják, Martin Donutil, Hanuš Bor, Nina Horáková, Kateřina Marie Fialová, Denis Šafařík, Tereza Rychlá / Rennáta Matějčíková, Filip Březina, Radim Kalvoda, Pepa Honzík, Vojtěch Dvořák, Maxime Mededa, Jessica Bechyňová, Martin Klapil / Michal Pazderka, Filip František Červenka, Štěpán Staněk, Timotej Červenka

Režie: David Drábek

Dramaturgie: Jana Slouková

Scéna: Marek Zákostelecký

Kostýmy: Sylva Zimula Hanáková

Choreografie: Dora Sulženko Hořtová

Hudba a hudební produkce: Darek Král

Texty písní: Xindl X

Instrumentace: Martin Sedláček

Světlený design: Jan Beneš

Asistent režie: Filip Bařina

Roland Schimmelpfennig

PRASKLEJ SVĚT

V LUXUSNÍ VILE DALEKO ZA MĚSTEM A DALEKO OD MOBILNÍHO SIGNÁLU USPOŘÁDÁ MILIONÁŘSKÝ PÁR VEČÍREK PRO MLADÉ PROGRESIVNÍ UMĚLCE. PRAVÉ ŠAMPAŇSKÉ, ÚSTŘICE A NEPŘEDVÍDATELNÁ KONVERZACE DVOU PÁRŮ Z NESLUČITELNÝCH SVĚTŮ. DIAGNÓZA NAŠÍ DOBY OD JEDNOHO Z NEJHRANĚJŠÍCH SOUČASNÝCH NĚMECKÝCH DRAMATIKŮ.

Zveme vás na večírek! Budou ústřice, šampaňské a hodně zábavy! Večírek se ale trochu zvrtně... Když společnosti začnou docházet slova, prasklina mezi jejich světy se začne rozevírat. Co bude dál? Co mají ti čtyři společného? Peníze! Jedni je mají, druzí je potřebují. Vždycky jde přece o krev a o peníze!

Hrají: Jiří Štrébl, Petra Tenorová, Ivana Uhlířová, Martina Jindrová, Tomáš Weissner

Režie: Michal Dočekal

Překlad: Jana Slouková

Dramaturgie: Kristina Žantovská

Scéna: Martin Chocholoušek

Kostýmy: Martin Chocholoušek

Hudba: Michal Noviski

Nikolaj Vasiljevič Gogol

REVIZOR

TAKY VÁM SLOVA AUDIT A FINANČNÍ KONTROLA ZRYCHLUJÍ TEP? A CO TŘEBA REVIZE? A REVIZOR? TEN NÁŠ – REVIZOR ON ICE! – VÁM POLECHTÁ BRÁNICE. A MOŽNÁ OPOTÍ PLEŠ. NEBO POSUNE TUPÉ? „Posad' svini do křesla, vyleze ti na stůl!“

Revizor – to je explozivní anekdota o těch, již majíce v péči blaho obce, pečují jen o blaho vlastní, a o tom, jak naletí jinému typu „šmejda“, než jsou oni sami. Bravurní, věčná komedie o parazitech, s jejichž světem zatřese jediné srážka s parazitem jiného druhu. Historka, kterou původně vyprávěl Gogolovi Puškin a která se posléze strašně nelíbila carovi.

Inu... Rusko není jen ruské kolo, ruské vejce, ruská ruleta a Máša a medvěd. Rusko je zemí geniální literatury, brutální satiry a monstrózních činovníků moci. A paradoxů. Jedl Čajkovský labardan? Kousal Potěmkin karandaš? Měl Rasputin sabáčku? A vůbec, víte vy, co je právě must have v Petrohradu?

Hrají: Václav Kopta, Pavla Tomicová, Eva Leinweberová, Jiří Panzner, Vojtěch Dvořák, Tomáš Milostný, Jan Szymik, Viktor Dvořák / Kryštof Krhovják, Evellyn Pacoláková, Zdeněk Vencel, Tomáš Havlínek, Radim Kalvoda, Maxim Mededa, Lucia Schubert

Režie: David Drábek

Dramaturgie:	Markéta Bidlasová
Překlad:	Zdeněk Mahler
Scéna:	Marek Zákostelecký
Kostýmy:	Alexandra Grusková
Hudba:	Darek Král

Lenka Vagnerová

RIDERS

KDYŽ SE VĚCI VYMKNOU KONTROLE, HLEDÁME CESTU K NÁPRAVĚ. INSCENACI O TOLERANCI, SLABOSTI A SÍLE, POCHYBNOSTECH A RESPEKTU, TOUZE PO OVLÁDÁNÍ I DESTRUKCI PŘIPRAVIL SOUBOR TANEČNÍHO DIVADLA LENKA VAGNEROVÁ & COMPANY KE SVÉMU DESETILETÉMU VÝROČÍ.

Schopnost existovat v symbióze s ostatními tvory na planetě, důležitost respektu a ctění hodnot všech bytostí, jedinečnost druhů a snaha o jejich zachování – to jsou hlavní témata inscenace. Síla a moc přírody si vždy najde cestu a provedou, co je nutné. Riders nahlíží na lidské konání očima ptáků. Dávných obyvatel naší planety, bytostí vnímavých, inteligentních, svobodných, opředených mytologií. Tichých pozorovatelů našich osudů. Učili jsme se od nich, obdivovali je a uctívali. Potom jsme zapomněli. Ptáci jsou jediná přeživší skupina dinosaurů. Byli tady před námi a budou i po nás.

Inscenace Riders je „remakem“ projektu Jezdci, ze kterého vychází a volně na něj navazuje. Právě Jezdci stáli u zrodu souboru Lenka Vagnerová & Company a stali se jeho pilotní inscenací před deseti lety.

„Teď, když jsme se naučili létat ve vzduchu jako ptáci a potápět se v moři jako ryby, zbývá už jen jediné – naučit se žít na zemi jako lidé.“

George Bernard Shaw

Hrají:	Matilde Giacomelli, Eliška Hulínská, Léonard Vo Tan, Leo Terris, Adam Sojka / Lukas Lizama Garrido
Režie a choreografie:	Lenka Vagnerová
Scéna a kostýmy:	Eva Jiřikovská
Hudba:	Ivan Acher
Světelný design:	Jiří Šmirk
Sound design:	Andrej Jurkovič
Produkce:	Eliška Řezníčková, Soňa Hájek Bartková
Fotograf:	Vojtěch Brtnický

Inscenace vznikla v koprodukcii s Městskými divadly pražskými a za podpory Magistrátu hlavního města Prahy a Ministerstva kultury ČR.

Bernard-Marie Koltès

ROBERTO ZUCCO

ZLOČINEC S ANDĚLSKOU TVÁŘÍ NA CESTĚ MEZI NÁSILÍM A ODPUŠTĚNÍM.

Roberto Zucco je krásný, inteligentní mladík. Ale také krutý zabiják, který se rozhodl potrestat svět bez hodnot a bez naděje. Ve své hře se Bernard-Marie Koltès inspiroval skutečným příběhem vraha, jehož dopadení sledovala koncem osmdesátých let celá Francie. Výsledkem je drama o touze po útěku ze světa zdí, přinášející nemilosrdnou analýzu strachu, ale také romantická balada o vzpouře osvobozeného člověka a potřebě vzlétnout ke Slunci peklu navzdory.

Hrají: Zdeněk Piškula, Veronika Janků, Kateřina Marie Fialová, Nina Horáková, Aleš Bílík, Milan Kačmarčík, Stanislav Lehký, Evellyn Pacoláková, Matylda Königová / Renáta Matějčíková, Barbora Poláchová, Tomáš Weissner / Filip Jáša / Petr Urban

Režie: Attila Vidnyánszky ml.

Překlad: Roman Císař

Dramaturgie: Jana Slouková

Scéna: Bence Hajdu

Kostýmy: Tereza Kopecká

Choreografie: Péter István Nagy

Asistent režie: László G. Szabó

Inscenaci podpořil Maďarský kulturní institut.

William Shakespeare

ROMEO A JULIE

NEJS LAVNĚJŠÍ SHAKESPEAROVA TRAGÉDIE O NEŠŤASTNÉ LÁSCĚ V ROZEŠŤVANÉM SVĚTĚ S TEREZOU MAREČKOVOU A ZDEŇKEM PIŠKULOU V TITULNÍCH ROLÍCH.

Snad žádnou hru není třeba představovat méně než Shakespeareova Romea a Julii. Slavný příběh o lásce a nenávisti, o osudovém nesváru mezi dvěma rody a o tom, jak může malichernost vést k osudové tragédii, připravil pro divadlo ABC umělecký šéf Michal Dočekal. Do hlavních rolí obsadil mladé talenty Terezu Marečkovou a Zdeňka Piškulu. Živou hudbou inscenaci doprovází indie rocková kapela Please The Trees.

Hrají: Zdeněk Piškula, Milan Kačmarčík, Pavel Čeněk Vaculík / Kryštof Krhový, Tereza Maxmilián Marečková, Jiří Štrébl / Tomáš Milostný, Dana Batulková, Michael Vykus, Martin Donutil / Daniel Toman, Sabina Remundová, Filip Březina, Aleš Bílík, Vojtěch Dvořák, Fanny Bašista / Lucie Anna Zatloukalová, Barbora Rokoszová / Lucie Anna Zatloukalová / Veronika Boháčová, Jaroslav Blažek / Matyáš Darnady / Daniel Toman, Jakub Dittrich / Filip František Červenka, Jaroslav Blažek

Muzikanti:	Please the trees (Václav Havelka, Jan Svačina, Kryštof Kříček, Marek Novotný)
Režie:	Michal Dočekal
Překlad:	Martin Hlinský
Dramaturgie:	Daniel Příbyl
Scéna:	Dragan Stojčevski
Kostýmy:	Eva Jiřiková
Hudba:	Please the trees
Pohybová spolupráce:	Lenka Vagnerová, Radek Mačák
Hlasová spolupráce:	Eva Spoustová
Světelný design:	Jan Beneš

Willy Russell

SHIRLEY VALENTINE

BRAVURNÍ KOMEDIE O HLEDÁNÍ SEBE SAMA JE URČENA NEJEN ŽENÁM STŘEDNÍHO VĚKU, ALE VŠEM, KDO MAJÍ RÁDI DOBROU ZÁBAVU.

One woman show Simony Stašové. Shirley Valentine je jméno dívky, kterou ta současná, čtyřicetiletá matka rodiny a manželka počestného občana, už dávno není. I když se musí starat hlavně o to, aby život její rodiny žijící v Liverpoolu běžel ve vyježděných kolejích, sny a touhy té dívky, kterou kdysi byla, v ní zůstávají. Snad proto podlehně návrhu své kamarádky a udělá něco, co se od ní neočekává – odjede na dovolenou do míst, kde se pěstuje vinná réva, do Řecka. A tam začíná nový život, nové dobrodružství, všechno to, co už považovala za ztracené. Bravurní komedie o hledání vlastní identity z dílny známého britského komediografa Willy Russella, jehož muzikál Pokrevní bratři obletěl celý svět, je určena nejen všem ženám středního věku, které pomalu ztrácejí životní elán, ale i všem divákům, kteří mají rádi dobrou zábavu. Navíc je skvěle napsané monodrama, v němž herečka ztvárňuje nejen Shirley, ale zároveň všechny postavy jejího mikrosvěta, přímo stvořené pro hvězdu Městských divadel pražských Simonu Stašovou, která dlouho čekala právě na takovouto příležitost.

Hrají:	Simona Stašová
Režie:	Zdeněk Kaloč
Překlad:	Pavel Dominik
Kostýmy:	Michaela Červenková

Inscenace vznikla ve spolupráci s FDA.

Arthur Miller

SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO

REQUIEM ZA SEN JEDNOHO OBYČEJNÉHO ČLOVĚKA, KTERÝ BOLESTNĚ ZJIŠŤUJE, ŽE NA SKLONKU ŽIVOTA DOSÁHL JEDINÉHO – PRO VŠECHNY MÁ VĚTŠÍ CENU MRTVÝ NEŽ ŽIVÝ.

Willy Lohman není hlavní postavou. Hlavní postavou je jeho sen. Sen o úspěchu. Popularitě. Ocenění. Naplnění. Rodině jako z reklamy na životní pojištění. Ale Willy Lohman je jenom obchodní cestující za volantem otráveného auta. V rozpadajícím se domě s hypotékou a ledničkou na splátky. Kde skončí jeho jízda čím dál složitějším světem? Komu by ještě prodal vlastní důstojnost? Nejslavnější drama Arthura Millera oceněné Pulitzerovou cenou. Requiem za sen jednoho obyčejného člověka, který se probouzí z třpytivého snu do nemilosrdného rána reality. Který zjišťuje, že na sklonku života dosáhl jediného – pro všechny má větší cenu mrtvý než živý. V hlavních rolích v režii Michala Dočekala Miroslav Donutil a Zuzana Kronerová.

Hrají:	Miroslav Donutil, Zuzana Kronerová, Viktor Dvořák, Martin Donutil, Jiří Štrébl, Aleš Bílík / Kryštof Krhový, Milan Kačmarčík, Michael Vykus / Vojtěch Dvořák, Evellyn Pacoláková, Sára Affašová / Martina Jindrová, Tomáš Weissner, Tereza Slámová / Renáta Matějčková
Překlad:	Luba a Rudolf Pellarovi
Režie:	Michal Dočekal
Dramaturgie:	Simona Petrů
Scéna:	David Marek
Kostýmy:	Zuzana Bambušek Krejzková
Hudba:	Ivan Acher
Světelný design:	Jan Beneš
Projekce:	František Pecháček

Jakub Maksymov

TESLA

TROJICE HERCŮ, FYZIKÁLNÍ POKUSY PLNÉ BLESKŮ A ŘADA SPOTŘEBIČŮ NESOUČÍCH TESLOVO JMÉNO.

Klíčové okamžiky života a tvorby jednoho z největších vynálezců všech dob. Trojice herců, fyzikální pokusy plné blesků a řada spotřebičů nesoucích Teslovo jméno transformují bohatý vynálezcův vnitřní svět do elektrizujících divadelních obrazů na pomezí duchovního cvičení a fyzikální laboratoře. Nikola Tesla za svůj život svedl nejen válku střídavého se stejnosměrným proudem, ale také bitvu proudů chaosu proti řádu a v neposlední řadě boj minulosti s budoucností.

„Tuším, že ten, kdo není na mé vědecké výsledky připraven, je bude považovat za velmi vzdálené praktické aplikaci. Ale cílem vědce nejsou okamžité výsledky. Jeho práce je jako práce sadaře – pro budoucnost. Jeho povinností je položit základy pro ty, kteří přijdou, a ukazovat jim cestu.“

Nikola Tesla

Hrají:	Štěpán Lustyk, Karin Bílíková, Milan Vedral
Režie a scénář:	Jakub Maksymov
Dramaturgie:	Karel Kratochvíl
Scéna a kostýmy:	Olga Ziebinska
Hudba:	Lazar Novkov
Tvorba videí:	Ondřej Nuslauer
Multimediální spolupráce:	Dominik Migač
Hudební spolupráce:	Dragan Limpijevic
Výroba Teslových transformátorů:	Radek Lehký

Rodolfo Sonego, Renato Giordano

VÍM, ŽE VÍŠ, ŽE VÍM

HRA, VE KTERÉ SE SNOUBÍ VŠECHNO, CO V DOBRÉ KOMEDII NESMÍ CHYBĚT.

Nezdá se vám, že pořád víc víme všichni všechno? Žena a muž. Jeden z našich světů. Komédie překvapení, zvrátů, krásných lží, bouřlivých scén i italského humoru. Hra, ve které se snoubí všechno, co v dobré komedii nesmí chybět.

Původně úspěšný film byl před nedávnem adaptován pro divadlo. Lehká komedie závažného obsahu. Co se stane, když člověk začne na svůj život pohlížet očima těch druhých? Na počátku je pouhý omyl. Soukromý detektiv si splete sledovanou osobu, a místo manželky prominentního politika začne sledovat úplně obyčejnou rodinu. Co se skrývá pod pokličkou zdánlivě všedních dní všedního manželského páru středních let?

Hrají:	Simona Stašová, Michal Dlouhý, Andrea Daňková, Vasil Fridrich / Petr Vančura
Režie a úprava:	Vladimír Strnisko
Překlad:	Karina I. Havlů
Výprava:	Michaela Červenková

Inscenace vznikla ve spolupráci s Agenturou Harlekýn.

Lev Nikolajevič Tolstoj

VOJNA A MÍR

DIVADELNÍ ADAPTACE SLAVNÉ ROMÁNOVÉ EPOPEJE LVA NIKOLAJEVIČE TOLSTÉHO.

Stěžejní dílo světové literatury se vrací po půl století na pražská jeviště a spolu s ním celá škála postav, procházejících jednou z rozhodujících kapitol evropských dějin. Rozmařilá aristokratická společnost a její deziluze ve válečném šílenství, hledání pravdy a smyslu života, ztráta ideálů i nevinnosti. A také láska, lehkomylnost a touha po opravdovosti. Idealista Pierre Bezuchov s očima a srdcem dokořán,

racionální a energický Andrej Bolkonskij, mladičká Nataša Rostovová, vypočítaví sourozenci Anatol a Helena Kuraginovi, oddaná Marie Bolkonská nebo horlivý Nikolaj Rostov, to jsou zástupci generace, jejíž životy a vztahy se osudově proměňovaly spolu s postupem Napoleonovy armády. Co člověk musí milovat a co nenávidět? A jaká síla tomu všemu vládne? Přátelství, láska a smrt na pozadí požáru světa.

Hrají: Jan Vlasák, Tomáš Havlínek, Marie Luisa Purkrábková, Agáta Kryštůfková, Evellyn Pacoláková, Milan Kačmarčík, Dana Batulková, Zdeněk Piškula, Kateřina Marie Fialová, Tereza Slámová / Renáta Matějčíková, Martin Donutil, Stanislav Lehký, Filip Březina / Radek Melša, Tereza Rychlá / Sára Affašová, Šimon Bilina, Tomáš Milostný, Diana Toniková / Ivana Uhlířová, Viktor Dvořák, Tomáš Milostný

Divadelní adaptace: Iva Klestilová, Michal Dočekal

Režie: Michal Dočekal

Dramaturgie: Jana Slouková

Scéna: Martin Chocholoušek

Kostýmy: Zuzana Bambušek Krejzková

Hudba: Ivan Acher

Asistent režie: Filip Bařina

Světelný design: Jan Beneš

Hlasová spolupráce: Eva Spoustová

Pohybová spolupráce: Pavol Seriš

Simon Stone podle Federica Garcíi Lorcý

YERMA

MISTROVSKÉ DÍLO FEDERICA GARCÍI LORCY ZASAZENÉ DO SOUČASNOSTI. DIVADELNÍ TRIUMF MNOHA EVROPSKÝCH JEVIŠŤ V ČESKÉ PREMIÉŘE, S NINOU HORÁKOVOU V TITULNÍ ROLI.

Yerma je úspěšná novinářka, která miluje svou práci v redakci, píše blog pro mnoho followerů, nedávno jí bylo třiatřicet, prožívá pohodový vztah se skvělým přítelem a konečně s ním může oslavit první večer v novém bytě. Při té příležitosti také poprvé vysloví nahlas, že by „možná bylo fajn založit rodinu“. Jejího partnera to překvapí, ale není proti a rozhodnou se společně nechat věcem volný průběh. Tato prostá situace ale začne nečekaným způsobem ovlivňovat idylický svět Yermy i ji samotnou - a v jiskřivé konverzační hře ze života současných třicátníků se začnou objevovat temné tóny. Australský dramatik Simon Stone se při psaní této tragikomedie inspiroval slavnou hrou Pláňka od Federica Garcíi Lorcý, ze španělské vesnice však děj posunul do současné evropské metropole a sleduje tak s nebývalou věrností mezilidské vztahy v dnešním dynamickém světě.

Hrají: Nina Horáková, Viktor Dvořák, Tomáš Havlínek, Eva Salzmannová, Petra Tenorová / Beáta Kaňoková / Romana Widenková, Renáta Matějčíková

Režie: Marián Amsler

Překlad:	Viktor Janiš
Dramaturgie:	Jana Slouková
Scéna a kostýmy:	Eva Jiřiková
Hudba:	Ivan Acher

Martin Vačkář, Ondřej Havelka

ZÍTRA SWING BUDE ZNÍTI VŠUDE

HUDEBNÍ KOMEDIE Z POVÁLEČNÉ SWINGUJÍCÍ PRAHY S ORCHESTREM MELODY MAKERS.

Po válce se v Praze „vařil jazz“ na každém rohu. Gejblíci, bedly a veškerá mladá cháska tančila a byla přesvědčená, že „tohle století bude americký a oni si ten svůj život užijou“. Do vlasti se vraceli lidé, co odešli před nacisty, jejich důvěřivé nadšení ze svobody nebralo konce. Doba však přála i spekulantům s nemovitostmi po Němcích a židovských rodinách. To je i příběh Matthewa O'Macka, který přijíždí z Ameriky, v Hyberské ulici koupí dům a v něm pro svého syna, nadějného saxofonistu a kapelníka, otevře swingovou kavárnu...

Inspirací byla autorům vzpomínka ze života známého skladatele a trumpetisty Karla Vacka, zaznamenaná v knize znalce a popularizátora populární hudby a jazzu Lubomíra Dorůžky.

Hrají: Nina Horáková, Jiří Štrébl, Kryštof Krhový, Evellyn Pacoláková, Jan Meduna, Petr Konáš, Hanuš Bor, Vojtěch Havelka, Zdeněk Vencel, Tereza Rychlá / Dana Marková, Martin Klapil / Filip František Červenka, Martin Zbrožek

Hraje: Orchestr Ondřeje Havelky a jeho Melody Makers

Režie: Ondřej Havelka

Dramaturgie: Kristina Žantovská

Hudební dramaturgie: Ondřej Havelka

Hudební nastudování: Jan Tříška, Juraj Bartoš

Choreografie: Jana Hanušová, Jan Kabelka

Scéna: Martin Černý

Kostýmy: Ivana Brádková

Korepetice: Miroslav Lacko

4B. Derniéry

Derniérované tituly jsou abecedně seřazeny.

Název inscenace	Datum derniéry	Počet repríz v roce 2023	Celkový počet repríz včetně zájezdů
100 NEJKRÁSNĚJŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ	01.02.2023	2	2
A OSEL NA NĚJ FUNĚL	23.12.2023	13	13
ANDĚLÉ V AMERICE	18.02.2023	2	2
DIKTÁTOR	29.06.2023	8	8
GALAPÁGY	01.04.2023	3	3
HRDINOVÉ KAPITALISTICKÉ PRÁCE	23.03.2023	3	3
JAK UMĚT KRÁST	19.10.2023	7	7
KANIBALKY 2: SOUMRAK STARCŮ	14.06.2023	6	6
KANIBALKY: SOUMRAK SAMCŮ	26.06.2023	5	5
MARÍA DE BUENOS AIRES	23.04.2023	2	3
POSEDLOST	09.02.2023	2	2
PUPEK PAŘÍŽE	24.06.2023	10	10
VOLÁNÍ DIVOČINY	16.03.2023	6	6

Z básní sestavil Jiří Adámek

100 NEJKRÁSNĚJŠÍCH ČESKÝCH BÁSNÍ

POEZIE JAKO NAŠE PAMĚŤ. MAJÍ BÁSNĚ, KTERÉ SI PŘEDÁVÁME PO GENERACE, VLIV NA TO, JACÍ JSME A JAK SAMI SEBE VNÍMÁME? SCÉNICKÁ KRAJINA, VE KTERÉ ZAZNÍ NEJZNÁMĚJŠÍ VERŠE VEDLE BÁSNÍ SOUČASNÝCH ČESKÝCH AUTORŮ, O JEJICHŽ TVORBĚ TUŠÍ MÁLOKDO.

Poezie nám ukazuje svět i nás samotné v novém světle. Odhaluje naše touhy, city a pocity. A hlavně, nedovoluje nám zakrývat oči před vlastní smrtelností, což může často bolet. Krása tedy znamená u každé básně něco jiného. Může být v jímavosti, surovosti, v jiskřivém dotyku všední banality i univerzálním pohledu na člověka.

Jak vypadá krajina české poezie? Známe ji důvěrně? A nebo nám slova jako Svratka, Maryčka Magdonova a ví to celá obora nic neříkají? A pokud ne, známe v té krajině všichni alespoň jeden společný bod? Řekněme jednu lesní studánku...?

Hrají: Vendula Holíčková, Barbora Mišíková, Nataša Bednářová / Kateřina Neznalová, Mikuláš Čížek, Pavol Smolárik

Režie: Jiří Adámek

Dramaturgie: Klára Hutečková

Scéna: Ivana Kanhäuserová

Kostýmy: Petra Vlachynská

Hudba: Michal Cáb

Pohybová spolupráce: Zuzana Sýkorová

Šimon Olivětín

A OSEL NA NĚJ FUNĚL

VÁNOČNÍ INSCENACE PRO CELOU RODINU.

Je advent 1932 a před žáky čtvrté třídy Obecné školy ve Vodičkově ulici stane nová učitelka, slečna Vesna Májová. Pokroková kantorka si záhy získá přízeň svých svěřenců a rozhodne se s nimi nazkoušet adventní hru na vánoční besídku. Cesta k cíli ovšem nebude snadná, vždyť ani Marie s Josefem to neměli jednoduché, když cestovali do Betléma. A podobné útrapy sužují i Sárku Ackermannovou a Tonda Svobodu, kteří v adventní hře hrají Marii s Josefem a stejně jako oni putují zasněženou krajinou, jen to tedy není krajina izraelská, ale moderní, pulsující, zasněžená Praha třicátých let... Půvabné vyprávění připravila režisérka s mimořádným citem pro atmosféru a s velkými zkušenostmi s divadlem pro celou rodinu: Michaela Homolová z libereckého Naivního divadla.

Hrají: Barbora Kubátová, Hynek Chmelař, Tereza Těžká, Denis Šafařík, Jiří Brnula, Radka Caldová, Šimon Dohnálek, Daniel Horečný, Adam Mensdorff-Pouilly, Lenka Nahodilová, Jakub Vaverka, Stephanie Van Vleet, Jiří Kniha, Jana Vyšehrádková / Evellyn Pacoláková

Režie: Michaela Homolová

Výprava: Barbora Jakůbková

Hudba: Filip Homola

Dramaturgie: Michal Zahálka

Světelný design: Martin Špetlík

Tony Kushner

ANDĚLÉ V AMERICE

ČTVRTSTOLETÍ POTÉ, CO OHROMILI CELÝ DIVADELNÍ SVĚT, SESTUPUJÍ ANDĚLÉ V AMERICE POPRVÉ I NA ČESKÁ JEVIŠTĚ.

Dvoudílné epické drama amerického spisovatele Tonyho Kushnera, scenáristy Spielbergových filmů Mnichov a Lincoln, vypráví o věcech mezi zemí a nebem, o životních výhrách a ztrátách, o lásce a zradě, o nemoci a smrti, o spravedlnosti a odpuštění – a hlavně o světě jako takovém. Dramatické osudy osmi postav se prolínají v kulisách New Yorku poloviny 80. let a splétají dohromady hluboce lidský příběh, který je cynický i dojemný zároveň. Kushnerova fantastická freska, ověřená Pulitzerovou cenou, se stala předlohou slavného seriálu s Alem Pacinem a Meryl Streepovou a svou nadčasovost prokazuje novými inscenacemi na nejvýznamnějších světových scénách. Městská divadla pražská uvádějí v limitovaném počtu repríz vždy v jediném večeru oba díly, Milénium se blíží a Perestrojka, a to v režii uměleckého šéfa Michala Dočekala.

Hrají:	Ondřej Pavelka, Martin Donutil, Beáta Kaňoková, Viktor Dvořák, Tomáš Havlínek, Eva Salzmannová, Filip Březina, Evellyn Pacoláková, Lucie Anna Zatloukalová / Anežka Hessová, Jakub Dittrich
Překlad:	Jitka Sloupová
Režie:	Michal Dočekal
Dramaturgie:	Simona Petrů, Michal Zahálka
Scéna:	Martin Chocholoušek
Kostýmy:	Zuzana Bambušek Krejzková
Hudba:	Ivan Acher

Charlie Chaplin

DIKTÁTOR

FILMOVÁ KLASIKA POPRVÉ V ČESKÉ DIVADELNÍ ADAPTACI.

Protiválečná satira, parodující stupiditu, zvrácenost a antisemitismus nacismu a jeho vůdců, se stala jedním z nejúspěšnějších Chaplinových filmů. Slavný příběh židovského holiče, který se díky podobnosti s vůdcem Adenoidem Hynkelem (alias Adolfem Hitlerem) ocitne omylem před rozvášněnými a bojechtivými davy a má rozpoutat válečnou vřavu. Sám ale nechce být diktátor, netouží vládnout ani dobývat, naopak vyzývá k toleranci, míru a lidskosti. Filmová klasika poprvé v české divadelní adaptaci přinese nejen výsměch tyranům opilým mocí, ale také varování před ničivou silou zfanatizované masy.

Hrají: Filip Březina, Ivana Uhlířová, Martin Donutil, Radim Kalvoda, Viktor Dvořák, Zdeněk Vencel, Sára Affašová, Jan Vlasák, Hanuš Bor, Tereza Rychlá, Jan Jankovský, David Lajpert, František Balej, Marek Žinčák, Štěpán Hon / Matěj Diviš

Režie a jevištní adaptace:	Martin Čičvák
Dramaturgie:	Kristina Žantovská
Překlad původního scénáře:	Halka Varhaníková
Výprava:	Georges Vafias
Asistentka výpravy:	Renata Weidlichová
Hudba:	Ivan Acher
Pohybová spolupráce:	Pavol Seriš
Projekce:	Jan Hladil, František Pecháček

GALAPÁGY

DIVADELNÍ ESEJ O BOJI I GROTESKNÍ VIZE KURTA VONNEGUTA NA POZADÍ EVOLUČNÍ TEORIE CHARLESE DARWINA.

Píše se rok 1986. Nezvratitelná devastace přírody, hospodářská krize, vyčerpané zdroje surovin, hladomor a chaos. Mick Jagger, Jacqueline Onassisová a další celebrity se mají zúčastnit přírodovědné plavby tisíciletí. Darwin se bezradně usmívá z triček v obchodech se suvenýry v ekvádorském přístavu, luxusně vybavená loď má namířeno do Galapág. Z cestovatelů zatím dorazila jen bizarní skupinka. Ta se má, po celosvětové katastrofě, která se vyhnula pouze tichomořskému ostrovu, stát základem nového lidstva. Kdo jsou ti vyvolení, jejichž geny přežijí miliony let, aby o nich spisovatel Kurt Vonnegut mohl napsat román Galapágy?

Píše se rok 2022. Postavy z románu Galapágy ožívají pod dohledem přírodovědce Darwin a spisovatele Vonneguta a pouštějí se do boje o budoucnost svých genů. Z koho by se za milion roků mohli vyvinout naši potomci? Ti roztomilí, chlupatí tvorové s malými mozky a zobáky, co se budou živit rybami, nebudou mít jména ani profese, ani ruce, ve kterých by mohli držet granáty, samopaly nebo nože?

V inscenaci dojde na DIY program umělé inseminace učitelky biologie Mary Hepburnové, romantický zasnubní tanec modronohých terejů, chlupatou Akiko, historky opilého kapitána, jazyk kmene Kankabono a vše ostatní, co bude potřeba, abychom přežili milion let, nebo aspoň večer v divadle.

Je možné, že váš život nemá smysl, protože nesložíte Beethovenovu devátou symfonii, ale jak říkala Vonnegutova matka: „I v nejtemnějších dobách lidstvo mělo, má a bude mít naději.“

Hrají:	Viktor Dvořák, Jakub Gottwald, Gabriela Míčová, Hynek Chmelař, Karin Bílíková, Tomáš Weisser / Aleš Bílík
Režie:	Júlia Rázusová
Scéna a kostýmy:	Markéta Plachá
Hudba:	Jonatán Pastirčák
Dramaturgie:	Ján Šimko
Dramaturgická spolupráce:	Lenka Dombrovská
Light design:	Robert Štěpánek
Kamera:	Jaromír Motyčka

Podle Saši Uhlové

HRDINOVÉ KAPITALISTICKÉ PRÁCE

INSCENACE, KTERÁ DIVÁKŮM EMOCIONÁLNĚ I FAKTICKY PŘIBLIŽUJE PODMÍNKY NEJHŮŘE PLACENÉ PRÁCE A UPOZORŇUJE NA NEVIDITELNÉ ČLENY NAŠÍ SPOLEČNOSTI.

Novinářka Saša Uhlová pracovala pod změněnou identitou na nejhůře placených pracovních místech: v nemocniční prádelně, v závodě na zpracování kuřat, jako pokladní v supermarketu, v továrně na

výrobu sladidel i v třídně odpadu. Měsíce sledovala, jaké mzdy zaměstnanci skutečně dostávají, a na vlastní kůži zažila pracovní podmínky lidí, které společnost přehlíží, přestože jsou pro její fungování nepostradatelní. Tyto zkušenosti popsala v reportážích, které knižně vyšly pod názvem Hrdinové kapitalistické práce a byly také zpracovány v dokumentárním filmu Apoleny Rychlíkové Hranice práce.

„Chtěla jsem popsat, jak žijí lidé, které považuji za hrdiny. Lidé, kteří tvrdě fyzicky pracují, ničí si zdraví ve směnných provozech, vidí své děti méně, než by chtěli, dostávají mzdu tak mizernou, že často musí žádat o příspěvek na bydlení, a přesto se ještě nezhroutili, snaží se naopak být veselí, optimističtí a vidět všechno z té lepší stránky. Obdivuju je a přála bych jim, aby v sobě našli ještě jiný druh odvahy. Aby se uměli ozvat, spojit se ke kolektivnímu vyjednávání a vymoci si lepší mzdy i pracovní podmínky. Pokud se ve veřejném prostoru bude více mluvit o tom, že bojovat za svá práva je správné, může jim to pomoci. Je to i na nás,“ říká Saša Uhlová.

Režisér Michal Hába vychází z dokumentárních materiálů Saši Uhlové a zpracovává je do podoby brechtovského politického divadla. Upozorňuje na neviditelné členky a členy naší společnosti a publiku emocionálně i fakticky přibližuje podmínky jejich každodenní práce.

Hrají:	Johana Schmidtmajerová, Vanda Šípová, Halka Třešňáková, Ivana Uhlířová, Jindřich Čížek
Scénář a režie:	Michal Hába
Dramaturgická spolupráce:	Viktorie Knotková
Výprava:	Adriana Černá
Hudba:	Jindřich Čížek
Asistentka režie:	Veronika Švecová

Koprodukce s Volksbühne Berlin v rámci mezinárodního projektu POST-WEST.

Inscenace vznikala za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti.

David Drábek

KANIBALKY: SOUMRAK SAMCŮ

NAŠE SOUČASNÁ REALITA JE OBRAZEM TAK NEUVĚŘITELNÝCH BIZARNOSTÍ, ŽE CHCEME-LI SE DOPUSTIT SATIRY A NADSÁZKY, JE TŘEBA STVOŘIT NESPOUTANÉ DADA, KOMEDII VE STU ODSTÍNŮ ČERNÉ.

Původní magická detektivka nastupujícího kmenového režiséra Městských divadel pražských, napsaná přímo pro nově formovaný programový profil divadla Rokoko. Naše současná realita je obrazem tak neuvěřitelných bizarností, že chceme-li se dopustit satiry a nadsázky, je třeba stvořit nespoutané dada, komedii ve stu odstínech černé.

Iggy a Diana (role psané na tělo pro Vandu Hybnerovou a Jiřího Hánu) jsou svérázný pár vyšetřovatelů. Případů musí vyřešit hned několik – a všechny jsou pěkně vykloubené a šílené. Ústřední kauzou je vražda pěti arabských mužů v nuselském lofts. Stopa vede do výcvikového tábora slušňočeků, kteří se chystají na muslimský exodus, omývají se octovou vodou proti chemtrails a jsou posedlí

konspiračními weby. Vedle toho se Drábek ve svém nejnovější hře vypořádá se sociálními sítěmi, genderovými posuny či jedním bývalým prezidentem, co se dopustil podivné odrůdy kanibalismu...

Sudičkami hry jsou David Lynch, Dan Brown a Jo Nesbø.

Hrají:	Vanda Hybnerová, Jiří Hána, Petra Tenorová / Sára Affašová, Eva Leinweberová, Petr Konáš, Radim Kalvoda, Stanislav Lehký, Tomáš Havlínek, Tomáš Milostný, Tomáš Weissner, Radim Kalvoda, Lukáš Děkanovský
Režie:	David Drábek
Dramaturgie:	Daniel Příbyl
Scéna:	Jakub Kopecký
Kostýmy:	Michaela Horáčková Hořejší
Hudba:	Darek Král

David Drábek

KANIBALKY 2: SOUMRAK STARCŮ

DRUHÝ DÍL NEJČERNĚJŠÍ SATIRY SOUČASNÉ SPOLEČENSKÉ A POLITICKÉ REALITY.

Českou veřejností cloumají emoce. Je třeba se vypořádat s palčivým problémem stále rostoucího počtu seniorů, kterých má být brzy třikrát víc než lidí v produktivním věku. Miliardář Balcar má řešení, které změní svět: převratný projekt Dva roky v ráji. Těm, kteří dosáhli 75 let, splní jeho firma životní sny o luxusu, pohodlí, bezpečí, cestování. Má to ale jeden háček...

Vyšetřovatelky pražské kriminálky Iggy a Diana jsou zpět, aby zastavily podnikatele parazitujícího na těch nejslabších. Je tahle země taky pro starý? Odpověď přináší druhý díl našich Kanibalek, nejčernější satiry současné společenské a politické reality.

V hlavních rolích Vanda Hybnerová a Aleš Bílík ve vlastnoruční režii Davida Drábka. Seniorům přístupno.

Hrají:	Vanda Hybnerová, Aleš Bílík, Vojtěch Dvořák, Nina Horáková, Eva Salzmannová, Petr Konáš, Eva Leinweberová, Kryštof Krhový, Karel Jarošík, Martin Klapil / Filip František Červenka, Hynek Tajovský / Michal Pazderka
Režie:	David Drábek
Dramaturgie:	Simona Petrů
Scéna:	Jakub Kopecký
Kostýmy:	Jitka Fleislebr
Hudba:	Darek Král
Texty písní:	Tomáš Belko

MARÍA DE BUENOS AIRES

María, dívka z předměstí Buenos Aires, se narodila „s kletbou na jazyku v den, kdy byl Pánbůh opilý“. María je vášnivou a nespoutanou postavou pohnutého osudu, ale zároveň i velkolepou alegorií atmosféry Buenos Aires a argentinského tanga samotného. Vypjatý příběh Marii balancuje mezi posvátným a světským, mísí se v něm kostel s bordelem, mše se svůdným tancem, modlitba s opileckým zpěvem a špínou zaplivaných pajzlů.

Příběh Marii de Buenos Aires napsal hudební skladatel a virtuózní hráč na bandoneon Ástor Piazzolla na libreto uruguayského básníka Horacia Ferrera v roce 1968. Vůbec prvním českým uvedením této světově proslulé „tango operity“ na pomezí činohry, opery a tanečního divadla v ABC skládáme tvůrci, jenž klasické argentinské tango provázal s moderní hudbou 20. století a jazzem, hold k jeho 100. výročí narození.

"Když jsem dostala do ruky libreto Horacio Ferrera, kterého mám strašně ráda, a hned mi bylo jasné, že mám v ruce „delirium“, které bude třeba rozluštit. Ferrer je známý tím, jak se vyžívá v tvoření nových slov, trhá je, otáčí, kroutí a spojuje. A nemůže se nabažit lunfardem! Libreto je jím prodchnuté. Věděla jsem také, že tohle sama nerozlousknu. Konzultovala jsem proto se znalcem v oboru divadla, historie, tanga a jazyku Alberto Monterem a dalšími kolegy z taneční komunity z Buenos Aires, kteří se zabývají historií."

– Patricie Poráková

Koprodukce Městských divadel pražských s Lenka Vagnerová & Company.
Inscenace se hraje ve španělském originále s českými titulky.

Luchino Visconti

POSEDLOST

TEMNÁ PSYCHOLOGICKÁ LOVE STORY PODLE ROMÁNU KLASIKA AMERICKÉ DRSNÉ ŠKOLY JAMESE M. CAINA POŠTÁK VŽDYCKY ZVONÍ DVAKRÁT.

„Jsme připoutaní jeden k druhému. Jsi jenom ty a já. Nikdo jiný neexistuje. Nic není předem ztracený, když budeme držet spolu.“

Temná psychologická love story podle románu klasika americké drsné školy Jamese M. Caina Pošťák vždycky zvoní dvakrát. Příběh o spalující vášni a nenávisti, milostném trojúhelníku, nevyslovitelné touze po životní změně, hledání ráje na zemi i temných stránkách lidského srdce. O lidech na okraji, jimž osud nerozdal šťastné karty, a tak se rozhodli vzít vše do svých rukou. Ale dokonalý zločin neexistuje. A strach je ten nejhorší trest. Dobro a zlo - kdo se v tom vyzná?

Hrají:	Aleš Bílík, Lucie Žáčková, Radim Kalvoda, Vojtěch Dvořák, Pepa Honzík, Renáta Matějčková
Režie:	Jakub Šmíd
Překlad:	Irena Novotná
Divadelní adaptace a dramaturgie:	Simona Petruš
Scéna:	Petr Vítek

Kostýmy: Lenka Odvárková
Hudba: David Hlaváč

David Drábek podle Georgese Feydeaua

PUPEK PAŘÍŽE

CO VŠECHNO SE MŮŽE STÁT ZA JEDNU NOC? KLASICKÁ FRANCOUZSKÁ SITUAČNÍ KOMEDIE V NETRADIČNÍM POJETÍ DAVIDA DRÁBEKA.

A tenhle znáte? To se takhle v hotelu potkají stavitel, jeho milenka, podváděný manžel, koktavý advokát, jeho vnučky a pár dalších... Hotel Eden totiž poskytuje azyl a diskrétnost každému, kdo zaplatí. Vyhledávají ho proto nejruznější existence včetně těch z vyšší společnosti. Stavitel Adalbert například věří, že v tomhle zaplivaném podniku nikoho známého jistě nepotká. Nemohl se ale více mýlit. Zdá se, že celé jeho okolí mělo podobný nápad. A tak se z hotelu nízké kvality opravdu stává Pupek Paříže. Jestli se tady ovšem někdo dostane do edenu, je velmi pochybné. Romantická noc s milenkou se pro Adalberta promění spíš v očistec. Záměny, nehody a náhody vytvoří z místa přespání fantasmagorický bdělý sen. Nebo noční můru? Jen jedno je jasné. Z téhle noci nikdo nevyjde stejný...

Hrají: Vojtěch Dvořák, Nina Horáková, Radim Kalvoda, Eva Leinweberová, Denis Šafařík, Renáta Matějíčková, Milan Kačmarčík, Lucie Ducháčková, Kristýna Jedličková, Lucia Schubert, Ivana Stejskalová, Tomáš Milostný, Zdeněk Vencel, Maxime Mededa, Orest Pastukh, Leoš Peteráček

Režie: David Drábek
Dramaturgie: Barbora Hančilová
Scéna: David Marek
Kostýmy: Sylva Zimula Hanáková
Hudba: Darek Král
Pohybová spolupráce: Martin Šimek

Štěpán Gajdoš a Ondřej Novotný podle Jacka Londona

VOLÁNÍ DIVOČINY

AUTORSKÁ INSCENACE O SVOBODĚ, ROMANTICE A TOUZE PO KRVI INSPIROVANÁ ROMÁNEM JACKA LONDONA VOLÁNÍ DIVOČINY.

Šest tajemných postav se setkává u ohně. Hladové plameny jim jen slabě osvětlují tváře. Kdo jsou? Parta kamarádů, hledačů zlata nebo snad poslední z přeživších? Na druhé straně ohniště sedí pes, kromě člověka jediný tvor, který se ohně nebojí. Skrze plameny se dívají jeden na druhého, člověk na psa, pes na člověka, napříč dobami. Svazuje je hluboký, několik tisíciletí trvající vztah plný vzájemné závislosti a oboustranné důvěry. Dokud se ve tmě divočiny, někde v dálce, neozve vlčí vytí...

Hrají: Eva Leinweberová, Cyril Dobrý, Milan Vedral, Petr Uhlík, Tomáš Milostný, Vojtěch Dvořák

Režie:	Štěpán Gajdoš
Dramaturgie:	Simona Petrů
Výprava:	Mikoláš Zik, Jan Brejcha
Hudba a zvuková dramaturgie:	Ian Mikyska
Světelný design:	Tereza Bartůňková

4C. Kronika MDP

Tituly z Kroniky MDP jsou abecedně seřazeny.

Kronika MDP 2023	premiéra	počet repríz
KONTROVERZE V DĚJINÁCH MDP I + II	---	3
NA FORBÍNĚ S JANEM WERICHEM A MIROSLAVEM HORNÍČKEM	---	1
NÁVŠTĚVA U RUDOLFA PELLARA	---	1
OSVOBOZENÉ – TRENAŽÉR ČESKÉ POLITICKÉ SATIRY	---	2
PÍSNÍČKY Z ČERVENÉ SEDMY	---	1
ROKOKOKOKTEJL	---	1
ZNÁMÝ NEZNÁMÝ VLASTA BURIAN	---	1

Vladimír Just

KONTROVERZE V DĚJINÁCH MDP I

POŘADEM BUDE PROVÁZET DIVADELNÍ HISTORIK VLADIMÍR JUST.

V divadle ABC, dříve Osvobozeném divadle, se v roce 1934 konal jeden z největších divadelních skandálů - demonstrace zde násilně přerušila představení. V českém divadle nešlo o první a bohužel ani o poslední akci tohoto druhu. O tom všem, ale také o kontroverzích letech následujících, týkajících se i dalších scén, patřících pod značku Městských divadel pražských, si budeme vyprávět.

Vladimír Just

KONTROVERZE V DĚJINÁCH MDP II

O KOMORNÍM DIVADLE, NĚKDEJŠÍ SLAVNÉ SCÉNĚ MDP V HYBERNSKÉ ULICI, ALE I O PODOBNÝCH SCÉNÁCH S KONTROVERZNÍM OSUDEM BUDE DRUHÝ DÍL CYKLU VĚNOVANÝ SPORNÝM MOMENTŮM V HISTORII MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH.

Dnes již zaniklé Komorní divadlo bývalo jednou z nejvýznamnějších českých scén. V šedesátých letech ho navštěvovaly celebrity evropského divadla a po srpnu 1968 do jeho definitivního uzavření tu zákaz stíhal zákaz. Nejen o někdejší scéně MDP v Hyberské ulici, ale i o podobných scénách s kontroverzním osudem bude druhý díl cyklu věnovaný sporným momentům v historii Městských divadel pražských.

NA FORBÍNĚ S JANEM WERICHEM A MIROSLAVEM HORNÍČKEM

O poválečném návratu Jana Wericha do prostor někdejšího Osvobozeného divadla, okolnostech vzniku Divadla ABC a spolupráci s Miroslavem Horníčkem pohovoří Vladimír Just, který tímto tématem naváže na svůj předchozí pořad o dvojici V+W v Paláci U Nováků.

Přemysl Rut a kol.

NÁVŠTĚVA U RUDOLFA PELLARA

Když bylo Rudolfu Pellarovi osmdesát let, natočila s ním (a s jeho paní Lubou) Hana Kofránková rozhovor, ve kterém přišla řeč na divadlo, písně, pedagogiku, překládání i na život rodinný a dějinný.

Letošní sté výročí Pellarova narození pochopili Přemysl Rut s Markétou Potužákovou jako příležitost se k tomu rozhovoru vrátit a doplnit jej živým komentářem a několika písničkami z jubilantova repertoáru.

Simona Petrů

OSVOBOZENÉ – TRENAŽÉR ČESKÉ POLITICKÉ SATIRY

INTERAKTIVNÍ PROGRAM O SLAVNÉ DVOJICI V+W A ČESKÉ AVANTGARDĚ PRO JEDNU ŠKOLNÍ TŘÍDU.

Ve 30. letech 20. století bylo Divadlo ABC scénou slavného Osvobozeného divadla. V sále, kam dnes můžete přijít na Hamleta nebo Bílou nemoc, uváděli Voskovec a Werich například hry Caesar nebo Kat a blázen. Při premiéře Kata a blázna zde v říjnu 1935 v hledišti demonstrovali čeští fašisté, vzduchem létala rajčata a vejčička...

Jaká byla tenkrát role satiry? A jaká je její role dnes?

Pořad propojuje komorní představení s interaktivním kvízem. Trojice herců vás provede příběhem Voskovce a Wericha a přiblíží poetiku jejich tvorby. Budete se bavit, klást si otázky a zároveň také soutěžit. Během naší divadelní verze oblíbených pub kvízů se dozvíte vše podstatné o Osvobozeném divadle a uměleckém hnutí avantgardy.

Hrají:	Kryštof Krhový, Tomáš Weissner, Leoš Peteráček
Text a dramaturgie:	Simona Petrů
Režie:	Simona Petrů a kol.
Lektorská spolupráce:	Alena Skálová

PÍSNÍČKY Z ČERVENÉ SEDMY

Stoletými tisky repertoáru prvního českého literárního kabaretu listují Markéta Potužáková, Dáča Šimíčková, Barbora Šupová a Přemysl Rut.

ROKOKOKOKOTEJL

Písničky z Divadla Rokoko, z éry Eduarda Basse a Jiřího Šaška s Darkem Vostřelem, tedy z let desátých a šedesátých století minulého zazpívají Markéta Potužáková a Dáča Šimíčková. Na klavír je doprovodí Přemysl Rut.

Vladimír Just

ZNÁMÝ NEZNÁMÝ VLASTA BURIAN

Nedávné 132. výročí narození legendárního komika připomene Vladimír Just komentovanou prezentací jedinečných historických plakátů a unikátních fotografií.

Divadelní historik Vladimír Just představí Josefa Vlastimila Buriana nejen jako výjimečného herce, ale také jako schopného divadelního ředitele a podnikatele. Nedávné 132. výročí narození legendárního komika připomeneme komentovanou prezentací jedinečných historických plakátů a unikátních fotografií. Zalistujeme také časopisy Přestávka – periodiky vydávanými Burianovým divadlem.

5. OHLASY V TISKU

5A. Recenze premiérováných titulů

a) BÍLÁ NEMOC

VOSKA: BÍLÁ NEMOC (MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ – ABC)

Vojtěch Voska

27.4.2023, nadivadlo.blogspot.cz

K Čapkovu praporu hledí!

Živě si vzpomínám, jak jsme ještě na gymnáziu za covidového bezčasí došli ke Karlu Čapkovi a jeho Bílé nemoci. Na hodině češtiny jsme žasli, jaké detaily korespondují s tehdejší pandemickou realitou, a předpovídali jsme, že jen co se divadla otevrou, skočí režiséři po tomto znenadání aktuálním dramatu. Nakonec jsme si počkali tři roky, ale teď se Bílé nemoci přeci jen chopil Michal Dočkal v Divadle ABC. Bohužel s rozporuplným výsledkem.

Na spojení dvou zásadních postav (Maršála a doktora Galéna) do jednoho herce (Miroslav Donutil) jsem byl obzvlášť zvědav. Po zhlédnutí se však moje otázka z jak pouze změnila v proč. Odpověď se mi zatím nalézt nepovedlo. Donutilovi se sice mezi oběma rolemi daří přebíhat s nonšalancí Miloně Čepelky, řešení stěžejního dialogu Maršál-Galén formou videohovoru však považuji za poněkud bizarní, a hlavně nechtěně komické. Mimochodem, čím úporněji se Dočkal snaží zdůrazňovat morální poselství Čapkovy textu a tlačí na apelativnost jednotlivých situací, tím více nezamýšleného smíchu budí. Naneštěstí to platí i pro Miroslava Donutila. Zatímco Galéna se mu podařilo vystavět jako přeslušného, avšak neústupného introverta, coby Maršál až nebezpečně evokuje – především dikcí – svou slavnou roli nadporučíka Růžičky z Tankového praporu.

Intermezza mezi jednotlivými výstupy řeší Dočkal dvěma různými způsoby. Prvním je operní přezpívání textu malomocných trojicí Radek Melša, Kryštof Krhovják, Kristýna Jedličková, a to v latině. Všichni tři zpívají skvěle, je to nápadité, nemám námitek. Druhý způsob, citace z dobových kritik a výhrůžek Čapkovi, naopak zásadně pokulhává. Jednak proto, že tematicky v podstatě kopíruje teprve nedávno stažený a rovněž v MDP vzniklý Khekův titul Čapek. A jednak proto, že k Dočkalově už tak rozbíhavé inscenaci přilepuje další rovinu, v kontextu celku, upřímně řečeno, dost nepodstatnou, a navíc dnes už snad všeobecně známou.

Bílou nemoc v Divadle ABC v žádném případě neztracuji a umím si představit, že kdybych letos z té češtiny maturoval, pomohlo by mi zhlédnutí nejnovějšího počínu MDP ve studijním úsilí. Jen je škoda, že Dočkalova inscenace i přes aktualizovaný vizuál, solidní herecké výkony a řadu povedených scén (včetně silného závěru) zůstala trochu stát v pietním obdivu k autorovi a jeho textu.

BÍLÁ NEMOC S DONUTILEM V HLAVNÍ ROLI. ČAPKOVA HRA JE PO 90 LETECH STÁLE AKTUÁLNÍ NEJEN, A TO NEJEN KVŮLI COVIDU

Jana Machalická

28.4.2023, Lidové noviny

28.4.2023, lidovky.cz

Čapkova Bílá nemoc se již léta jevila jako hra svázaná s konkrétní politickou situací, s ohrožením Československa nacistickým Německem v závěru 30. let 20. století. Současné uvedení však ukázalo, že text přece jen nese nadčasová témata a ukrývá překvapivé polohy, které mohou rezonovat. Pokud ovšem také inscenátoři naleznou způsob, jak se vyrovnat s její určitou zvětšelostí. Režiséru Michalu Dočkalovi a scénografovi Draganu Stojčevskému se to v Městských divadlech pražských podařilo.

Dočkalova inscenace sází na silný apel a vizualitu, je naléhavá, razantní a výtvarně agresivní. Režie si nepochybně byla vědoma toho, že hrát dnes Bílou nemoc realisticky jako „staromódní“ střet dobra se zlem, jako prostou protiválečnou agitku dost dobře nejde. Stav světa je dnes mnohem složitější, zlo má rafinovanější podoby a i dobro má své problematické polohy.

Čapkova děsivě nakažlivá choroba podobající se malomocenství, která začíná bílou skvrnou a končí odpadáváním živého masa, ve hře brzo přerůstá do pandemie, takže analogie s koronavirem je nabíledni. Tím spíš, že i u Čapka onemocnění pochází z Číny a postihuje lidi nad 50 let.

Jenže takhle prvoplánově to Dočkal nevidí, předkládá i jemnější fasety, obecnější zamyšlení nad omezeností a frustracemi lidí, které vedou k fanatismu a násilí. Předkládá i obraz rozdělené společnosti, která ideály humanity vědomě zašlapává do země a libuje si v primitivní omezenosti, čili hraje o tématech velmi aktuálních. Pomáhá si k tomu prostředky epického divadla, jednak zpěvem textů přeložených do latiny, což v hudebním zpracování Ivana Achera vyznívá temně a zkázonosně. A pak také počítáním dějství či zcizovacími komentáři a vsuvkami v podobě citací z anonymů, které Čapkovi, tomuto bytostnému demokratovi a humanistovi, chodily po Mnichovu a jež ho v podstatě uštvaly. A divák si jen může povzdechnout, jak jen se historie opakuje, vždyť stejný slovník používala lůza proti Václavu Havlovi, jen možná dnešek je ještě zvlčilejší.

Černí panáci bez vůle

Dramaturgyně Barbora Hančilová Čapkův text výrazně zkrátila a sevřela, což režii otevřelo cestu k výrazné stylizaci a rychlým střihům. Od první minuty nasazuje dynamické tempo a do diváka doslova pouští neředitelovou agresi.

Základní barva scény je rudá, je to barva krve, války, ničení, brutality a v tomto světě také ani nejsou živí lidé, jen panáci. Tyto černé piktogramy nemají svou vůli, jen se s nimi posunuje podle potřeby a jejich hlavičky nacvičeně kývají, aby v závěru zafungovaly jako zfanatizovaný dav.

I další výbava vyvolává nepříjemné pocity, i když vlastně nejde o žádné naturalistické detaily, žádné krvavé maso se tu nepředhazuje, ale stačí neforemné igelitové pytle, z nichž padají změti hadrů, rozřezané figuríny, které v drncících nákupních vozících přemísťují neosobní ošetřovatelky. Nebo hadrové roušky démonicky zakrývající oči, bomby s rozprašovači dezinfekce. Kostýmy všech postav jsou sice vojenského střihu, ale tak nějak neforemné a svou žlutohnědou barvou také jasně odkazující k totalitním formacím.

Svět této Bílé nemoci je totálně odlidštěný a ani pohlaví v něm není důležité. Všichni jako by byli součástí nějaké nelidské mašinérie. Matka nakažená chorobou je muž, baron Krüg je žena, a především identita hlavního strůjce války je nejasná. Miroslav Donutil totiž hraje pacifistu doktora Galéna i mocichtivého Maršála, což je rozhodně efektní tah a má i svou logiku. Je to dvojediná bytost. Režie nám tímto předkládá otázku, zda Galén náhodou také není fanatik, když odmítá léčit lidi, aby dosáhl zastavení války. Donutil kladnému Galénovi propůjčuje až nesympatickou umanutost a svým způsobem i bezcitnost, zatímco Maršál v závěru měkne, přímo kňučí a rozkládá se, jeho ústup je pouze motivován strachem ze smrti, i když by se mohlo zdát, že se vzdává kvůli dceři. Jako konfrontace na hraně šílenství

pak vyznívá dialog maršála a Galéna, přičemž jeden vždy mluví z projekce. Také střetnutí nemocného barona Krügera (Eva Salzmannová) se Sigeliusem (Milan Kačmarčík) a posléze s Galénem působí uboze a směšně, baronovo doprošování je obludně groteskní. Závěrečnému výjevu s davem, který horuje pro válku, dominuje obrovská nafukovací černá dlaň, hrozné memento, které doktor Galén sám napumpuje.

Nové nastudování bezmála 90 let starého dramatu až překvapivě ukázalo, že v něm zůstalo uložené leccos nadčasového, co v nové konstelaci přirozeně ožije. A divák si může znovu potvrdit, že Karel Čapek občas jako dramatik zatracovaný má stále co říci a co víc – ve svém díle byl i jasnozřivý a dokázal předvídat jevy a události hodně vzdálené.

RECENZE: BÍLOU NEMOC ANI DONUTIL NESPASÍ

Radmila Hrdinová

28.4.2023, [novinky.cz](https://www.novinky.cz)

Zájem o Čapkovo drama Bílá nemoc oživila nedávná covidová pandemie. Již v dubnu 2021 ji v on-line podobě uvedlo Městské divadlo v Mladé Boleslavi a tehdy podobnost s Čapkovým textem velmi rezonovala. Nyní, dost opožděně, si na ni vzpomněla Městská divadla pražská, jež ji uvádějí v režii Michala Dočekala na scéně divadla ABC.

Kromě analogie s covidem inscenace díky drobným textovým úpravám akcentuje i téma válečné agrese Ruska na Ukrajině. Obojí ale působí jen jako vnější nálepka, trčící tak trochu osamoceně a očekávatelně v prázdném rudém prostoru jeviště.

Dočekal zakládá atraktivitu inscenace na obsazení Miroslava Donutíla jak do role doktora Galéna, tak i Maršála. Toto propojení se nabízí především skrze posedlost, s níž oba vedou svůj boj, Maršál za válku, Galén za mír.

Donutilův výkon ale jakoukoli posedlost zcela postrádá. Obě postavy v jeho provedení provází hlavně únava, vyhaslost a bezvýraznost. Galén vychází jako naivní šedý introvert, Maršál nepřírozenou dikcí evokuje jeho důstojníky z Černých baronů i Tankového praporu. Rozhodně však nemá charisma, jímž by fascinoval jak postavy hry, tak i diváky. Stěžejní dialog Maršála s Galénem, probíhající jako videohovor, provázel smích, vždyť, snad i záměrně, připomíná odvar z Donutilova Sluhy dvou pánů.

Čapkův tezovitý text se režisér snaží oživit zcizovacími operními pasážemi zpívanými v latině, čtením scénických poznámek i dobových textů o vzniku a přijetí hry a štvanci na jejího autora. Zvláště to poslední působí až příliš edukativně a inscenaci to nijak neprospívá.

Jako pouhá bizarnost se jeví i obsazení Evy Salzmannové do postavy barona Krüga, nadité do pánského obleku, paruky a s nalepeným knírem. Uvěřitelnější je Milan Kačmarčík hrající kromě profesora Sigelia i Matku v rodinném kvartetu.

Bílá nemoc nepřinesla na současnou divadelní scénu bohužel nic nového. Obstojí snad jako opakování maturitní otázky, byť s poněkud nečitelným závěrem. Nicméně, ani Donutilova dvojrole nudnou inscenaci nespasí.

Hodnocení: 40 %

DVA FANATICI V JEDNOM

Lukáš Dubský

1.5.2023, i-divadlo.cz

Probíhající válka na Ukrajině a nedávná covidová pandemie vytvářejí ideální podhoubí pro uvedení *Bílé nemoci*. Režisér Michal Dočekal s dramaturgyní Barborou Hančilovou se v Divadle ABC prozřetelně rozhodli pokrátit dialogy vedlejších postav, a tím dát inscenaci Čapkovy hry slušné tempo.

Místo klasických dialogů nabízejí operní vsuvky zpívané v latině. Důvod tohoto řešení mi zůstal utajen, ale působí to efektně, takže proč ne. Ostatně hudba Ivana Achera je na celé inscenaci asi tím nejlepším, i vizuální řešení scény v krvavě rudé barvě je docela podmanivé.

Inscenační tým se rozhodl ozvláštnit hru přidáním citátů z dobového tisku či dopisů, které zdůrazňují polemiku, jež *Bílá nemoc* při svém prvním uvedení vyvolala. Tyto zcizovací prvky ovšem nenabízí žádnou výraznější nadstavbu toho, co je uvedeno v programu.

Obsadit role doktora Galéna a Maršála jedním hercem dává jistou logiku, jelikož jsou to vlastně dvě strany téže mince. Oba jsou fanaticky zapálení pro svou věc, jeden věří ve válku, druhý chce prosadit trvalý mír doslova přes mrtvolu. Nakonec se ale toto řešení neukazuje jako příliš šťastné. Miroslav Donutil celkem slušně zvládá úlohu doktora Galéna, který je v jeho podání unaveným mužem, jemuž chybí schopnosti přesvědčovat lidi o své pravdě, ale má v sobě zaťatost, jež mu dovoluje odolávat nátlaku okolí. Jako Maršál je ovšem Donutil o poznání méně uvěřitelný, nepůsobí jako charismatický politik, který fanatizuje dav. Důležitý dialog Galéna s Maršálem realizovaný jako videohovor sice je v době epidemie vážné nemoci logicky odůvodnitelný, ale divadelně toto řešení pokulhává a místy vzbuzuje i smích.

Ostatní herci jsou obsazeni do několika rolí, v nichž nemají moc času se zabydlet, příliš mi není jasné, proč Eva Salzmannová hraje mužskou roli Barona Krüga a Milan Kačmarčík zase ztvárňuje Matku.

Na Dočekalovu inscenaci se dobře kouká, nenudí a nabídne i několik silných scén, ale jako celek mě emocionálně minula. V ABC se zdaleka nepodařilo vytěžit Karla Čapka tak dobře jako loni v brněnské Redutě Štěpánu Páclovi inscenací *Matky*.

VÁLKYCHTIVÝ MÍROTVORCE. BÍLÁ NEMOC S DVOJROLÍ PRO MIROSLAVA DONUTILA POKLÁDÁ NOVÉ OTÁZKY

Adéla Kalusová

12.5.2023, art.ceskatelevize.cz

Scéna ABC Městských divadel pražských si pro předposlední premiéru této sezony zvolila hru Karla Čapka z roku 1937 *Bílá nemoc*. Kanonický charakter díla, ale také obsazení Miroslava Donutila do dvojrole maršála a doktora Galéna slibuje divácký ohlas. Co je tedy k vidění?

Karel Čapek je někdy označován za vizionáře. Ať už s tím budeme souhlasit, či nikoliv, není těžké se shodnout na faktu, že jeho vidění světa je pro umění i společnost důležité, přestože přináší poměrně černobílou optiku. V *Bílé nemoci* černobílost zastupují dvě hlavní postavy, které přicházejí do dialogu a vzápětí do konfliktu, tedy doktor Galén a maršál. Galén jako mírotvorce, maršál prahnoucí po válce. Prezentují jednostranné názory, které můžeme ve zjednodušené obecnosti považovat za správné v případě doktora Galéna a za špatné u válkychtivého maršála.

Režisérovi Michalu Dočkalovi a dramaturgyni Barboře Hančilové se protipóly a jednoznačnost daří narušit vytvořením dvojrole pro Miroslava Donutíla. Divák je nucen mnohem více uvažovat nad možnou podobností Galéna a maršála. Hledání jejich spojnic paradoxně problematizuje prostředky, které Galén používá k dosažení mírové dohody. Neústupnost jeho počínání se zrcadlí v maršálově urputnosti a agresi. Může si doktor ze své podstaty klást takové podmínky? Není jeho počínání ve svém důsledku stejné jako dopady války?

Miroslav Donutil vytvořil dva jasně rozpoznatelné muže. Činí tak prostředky velmi nenásilnými. Nuancovaně pracuje s fyzickou skořápkou postav a s jejich rozdílnou vnitřní energií. Donutil se vytříbenou hereckou prací, měkkými pohyby a usebráním se do sebe proměňuje v introvertnějšího doktora Galéna. Vzápětí herec dokáže spadlá ramena zvednout do vzpřímeného a dominantního postoje maršála. Vidíme až civilní herectví bez potřeby odlišit postavy silným afektem. Provázanost a zároveň jasné definování postav je radost sledovat. Herecká akce probíhá s lehkostí, ale přímot i vnitřní neústupnost postav je konkrétní a do hlediště doléhá.

V dvoj- i vícerolích se nese i obsazení dalších postav. Herci tedy vystřídají různé polohy, což zde není pouze princip ozvláštnění, ale můžeme sledovat plasticitu hereckých výkonů. Zároveň se opakuje nahlížení podobnosti postav, jako je tomu u ústřední dvojrole. Tvůrci elegantně převedli do živého obrazu scény s malomocnými. Informativní pasáže, které nenabízejí dramatickou akci, pozvedli do pěveckých čísel s pulzující autorskou hudbou Ivana Achera zvukově připomínající rockovou operu. Ve sboru malomocných vynikal svým pěveckým výkonem především Kryštof Krhový, který také ztvárnil postavu Karla Čapka prostupující do fiktivního rámce příběhu s dobovými ohlasy na Bílou nemoc či na samotného autora hry. Tento přístup dovoluje odhlédnout od fabulovaného světa a přináší nadhled, s nímž lze na dílo nahlížet v jeho časové proměně.

Přenositelnost díla se podařilo ztvárnit i ve scénografii. Svým vizuálem neevokuje konkrétní čas. Scénograf Dragan Stojčevski vytvořil čistou a současně výraznou scénu s využitím naléhavosti červené barvy. S důvtipem se inscenace vyrovnává s davovými scénami, které jsou zastoupené černými piktogramy panáčků v nadživotní velikosti. Jednoduchou a efektní estetiku laděnou – vedle převažující červené – do černé a bílé barvy, doplňují místy prvky jako reflexní žlutá vesta či křiklavě modrá paruka. Vizuální pojetí je výrazné, sexy a mohlo by zaujmout i mladší diváky, pro něž, hádám, bude titul povinné četby téměř jasným výběrem.

Bílá nemoc byla, je a bude svým tematizováním míru a války aktuální v každém časoprostoru, protože na těchto principech odjakživa stojí lidská společnost. Současná společensko-politická situace je toho bolestivým důkazem. Je to natolik evidentní, že aktuálnost Čapkovy hry nás už příliš nevzrušuje. Inscenace v Městských divadlech pražských netlačí na aktuálnost, ale spíše nabízí nový pohled na hlavní postavy, a právě tím pokládá otázky.

b) CAFÉ 1933

RECENZE: POZVÁNÍ K HLADOVÉMU STOLU

Radmila Hrdinová

27.11.2023, PRÁVO

29.11.2023, [novinky.cz](https://www.novinky.cz)

Za tři měsíce to budou dva roky, co Rusko napadlo suverénní stát Ukrajinu. Zvykli jsme si na válečná zpravodajství v médiích a vnímáme je už jen jako součást každodenního života. A narůstají i hlasy vymezující se proti pomoci válkou sužované Ukrajině.

Všichni, kdo zapomínají na lidi, jejichž život se ze dne na den změnil v peklo, by měli zajít na představení Café 1933, které vzniklo v rámci Ukrajinského programu Městských divadel pražských. Kdo přijde již v sedm hodin, uslyší během dramaturgického úvodu autentické informace o hladomoru, kterým ve třicátých letech zdecimovalo sovětské Rusko hrdý ukrajinský národ hlásící se ke své identitě.

Vymřely celé rodiny, vesnice, oblasti. Odhaduje se, že během let 1932 a 1933 zemřely čtyři miliony lidí. Skutečný počet obětí je ale nezjistitelný, protože sovětská moc zakázala podávat o genocidě jakékoli informace.

Režisérka Anna Turlo je absolventkou Kyjevské národní univerzity divadla, filmu a televize a jednou z mnoha ukrajinských žen, které uprchly před válkou do Česka. Její inscenace s podtitulem Dokumentární čtyřchodová performance o hladu předvádí osudy lidí, které žádného z diváků nenechají lhostejným.

Pětice ukrajinských hereček, jeden herec a tři hudebnice ukazují otřesné příběhy, které může zrodit jen zrůdný režim. Usazení kolem stolu v prostoru 3Kino Art v pasáži U Nováků prožijí diváci spolu s aktéry inscenace nepředstavitelné osudy.

Je příznačné, že v inscenaci zazní slova sovětských agitátorů o fotomontážích a zkreslování informací, stejně jako to, že v říjnu 2022 zničili ruští vojáci Pomník obětem hladu z let 1932 a 1933 v okupovaném Mariupolu. Rétorika i akce fanatické moci jsou stále stejné.

Inscenace Café 1933 je nejen připomínkou kruté historie, ale i aktuální obžalobou a burcováním občanského svědomí. A především silným divadelním zážitkem.

Hodnocení: 100 %

CAFÉ 1933: NĚKOLIKACHODOVÉ MENU S TUČNÝM UKRAJINSKÝM PŘÍZVUKEM

Štěpán Klinkovský

29.11.2023, kulturio.cz

Břicho vám nenasytí, duši však ano. Vcházíte do podniku s názvem Café 1933, kde vás vítá elegantně oděná ukrajinská obsluha a ochotně vás usazuje. Dlouhý stůl uprostřed sálu je potažený slavnostním bílým ubrusem. Tříčlenná kapela navozuje veselou, bezstarostnou atmosféru. Jakmile sedí všichni hosté, pan vrchní vystupuje na pódium, aby zahájil zábavní program. Vše je téměř perfektní – chybí už jen pohoštění. Namísto něj však personál servíruje řadu kabaretně-dokumentárních výstupů o událostech z roku 1933, kdy v Ukrajinské SSR vypukl nechvalně proslulý Holodomor.

Inscenace vznikla v rámci specifické programové linie Městských divadel pražských, nazvané Imagine UA, která se zaměřuje na dlouhodobou podporu ukrajinských umělců, hledajících v Čechách nové působiště. Většina inscenačního týmu Café 1933 je tak tvořena mladými ukrajinskými talenty. Scénář k projektu napsala Anna Turlo, která je zároveň jeho režisérkou. V programu Imagine UA Turlo působí jako hlavní koordinátorka.

Café 1933 je uváděno v 3kino art pasáži v Domě u Nováků, v němž sídlí také MDP. Už volba interiéru, který je sám o sobě nedivadelní, hraje důležitou roli v režijně-dramaturgické koncepci. Cílem bylo

vytvořit prostředí, kde panuje podobná prostorová hierarchie jako v kavárně. Diváci sedí jak okolo oválného stolu vprostřed, tak při stěnách, zatímco herecká akce se volně přesouvá napříč místností. Zároveň není příznačnějšího místa pro podání zprávy o hladu než právě gastronomického zařízení.

V úvodu vás průvodci obzvláště smutným obdobím ukrajinské historie seznámí se základními fakty o Holodomoru, který nastal v důsledku tvrdé politiky SSSR vůči Ukrajincům. S nadsázkou pronášejí oficiální tvrzení tehdejších představitelů státní moci o vývoji událostí. Poté sehrávají nejrůznější situace, jimiž přibližují život v těžkých, často až nelidských podmínkách. Jistě je na jednu stranu jejich záměrem, aby divák nakonec zaujal pevný postoj vůči Holodomoru jako humanitární katastrofě, její obraz na druhou stranu sestavují pomocí fragmentů příběhů jednotlivých lidí, spíše než společnosti jako celku. Právě ze subjektivity pak činí největší přednost výsledné mozaiky. Tragičnost vyvažují humorem, tísnivé ticho živelnou hudbou a zpěvem. Co při tom bude divák cítit, nechávají zcela na něm – důležité pouze je, nenechat ho chladným.

V inscenaci se mísí hned několik žánrů. Setkáme se jak s „civilním“ vyprávěním, tak se stylizovanými divadelními obrazy, hudebními vložkami, stand-upy či dokonce s výstupy ve stylu televizních pořadů o vaření – „Co se vaří, když není z čeho?“ Také úloha diváků je proměnlivá. Jednou jsou oslovováni a vtahováni do hry, jindy zůstávají zcela mimo dění.

Turlo velmi zdařile pracuje s konceptem imerzivního divadla. Prostor, do něhož divák vejde, má jasnou identitu (kavárna) a jasně stanovená pravidla (vy sedíte a my předvádíme) – divák se nemusí zabývat tím, kde to vlastně je, co by měl či neměl dělat, a může se plně soustředit na podívanou – v divadlech rozlišujících mezi jevištěm a hledištěm jde o samozřejmost; ne však v prostorech, kde jsou diváci s herci promísení.

Účinek inscenace by se neobešel bez dramatických kvalit scénáře, který si také zaslouží uznání. Uvedme například scénu, v níž se vyhladovělá matka schýlí až k tomu, že sní vlastní dítě; kteroužto můžeme číst i tak, že matka-vlast pojídá ty, které měla živit.

V některých ohledech by nicméně inscenace potřebovala doladit. Prvotní dojem, který po vstupu do Café 1933 divák má, trochu kazí kustodky, jež na rozdíl od herců nosí současné oblečení. Neuškodilo by, kdyby byl sladěný veškerý „personál“. Dále postrádá smysl moment, kdy jsou bolševická agitační hesla přerušena hlasem z reproduktoru, který protestuje, že věci se mají jinak, než stát tvrdí. Herci, kteří právě zaujali role pionýrů, se nepokoušejí hlas nijak umlčet (například odpojením reproduktoru od proudu), což by vzhledem k situaci bylo nejlogičtější. Přebytný patos pak budí situace, v níž britská občanka ukrajinského původu publiku sděluje, že bezpráví působené Sovětským svazem nelze trpět.

Herecké výkony

Neustálé přepínání mezi rolemi i styly projevu pro herce musí představovat nelehký úkol. Celý soubor zaslouží pochvalu za to, jak se s ním vypořádal. Nicméně se při premiéře zdálo, že s rytmem inscenace zatím plně souznějí jen výkony Kapitoly Kolobové a Veroniky Pozniak; jak díky jejich hlasovým dispozicím, tak celkové suverénnosti, s níž vystupovaly. Ostatní aktéři by potřebovali ještě o malý krůček postrčit k tomu, aby v pravý čas upoutali (a vedli) divákovu pozornost beze zbytku.

Hudba

Kromě hudby, s jakou bychom se možná setkali v opravdových podnicích třicátých let, zazní i ukrajinské lidové skladby. Hudební nástroje jsou rovněž využívány k vytváření ruchů a pazvuků. Perličkou, které si divák možná hned nevšimne, je mollová verze znělky jedné české taneční soutěže, hraná v některých předělech mezi výstupy. Výběr skladeb a výkony hudebníků nelze než vyzdvihnout.

Výprava

Inscenace nemá ambici simulovat autentický interiér kavárny třicátých let. Prostor, zařízený jen nutným nábytkem, se stává maximálně variabilním hracím polem pro herce a sám ustupuje do pozadí. Podstatnější roli, co se týká výpravy, hraje zase kostým a kostýmový doplněk (např. ženský šátek, který je smotán, aby na chvíli představoval dítě). Téma inscenace, jímž je hlad/nedostatek, scénografická úspornost chytře doplňuje.

Shrnutí

Inscenaci Café 1933 mohu vřele doporučit. Má jak uměleckou, tak osvětovou hodnotu. Apeluje na diváka, ale netlačí na něj – prostředí kavárny vůči němu zůstává přátelským. Jde také o cenný příspěvek v rámci soudobé dramaturgie, v níž je divadelní forma často výrazně uzpůsobena výběru tématu a nezřídka proto opouští divadelní budovu. Ti, kteří jsou dosud zvyklí za divadlem chodit do divadla, se však nemusí bát, že u Café 1933 narazí. Jeho divadelní jazyk je zcela srozumitelný. Je pravděpodobné, že některé mnou pozorované nedostatky budou postupně odstraněny. Koneckonců má Café 1933 teprve po premiéře a jako scénický útvar se bude i nadále vyvíjet. Přeji mu, aby nasýtilo co nejvíce hladových diváků.

Hodnocení: 8.3

c) ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY

V ROKOKU UPLÁCALI ČURDU Z HLÍNY. KLÍČOVÉHO ZRÁDCE OPERACE ANTHROPOID HRAJE MARTIN DONUTIL

Eliška Raiterová

1.3.2023, denikn.cz

Atentát na Heydricha a ústřední figury této historické události jsou oblíbeným námětem nejen filmových, ale i divadelních zpracování. Tentokrát přitáhla divadelního režiséra Davida Jařaba postava Karla Čurdy, hlavního udavače operace Anthropoid. Jak si stojí v Rokoku v inscenaci Čurda, hrdina jedné prohry konfident ztvárněný Martinem Donutilem?

Vyobrazení operace Anthropoid mohlo v posledních letech českým divákům utkvět z inscenace Pérák divadla Vosto5 (obnovená premiéra 2018) nebo z oceňovaných 294 statečných Tomáše Dianišky v Divadle pod Palmovkou (2020).

Obě tyto inscenace si berou jako základ historické události a vytvářejí z nich více či méně fikční „akčňák“. Uctívají a zároveň ironizují hrdinství, přičemž jejich hlavními postavami jsou vždy „kladáci“ bojující proti protektorátnímu režimu.

Režiséra Davida Jařaba ovšem pro jeho inscenaci Čurda, hrdina jedné prohry zaujala postava, která do kladáka možná zpočátku neměla daleko, ale nakonec běh svého života zvrátila o 180 stupňů. Karel Čurda, parašutista vycvičený v Anglii, vysazený v březnu 1942 jako člen sabotážní skupiny Out Distance a ukrývaný u matky v Nové Hlíně, nakonec parašutisty zodpovědné za atentát i jejich pomocníky udal a stal se plnokrevným konfidentem gestapa. Přijal finanční odměnu pět milionů korun a byt na Francouzské třídě, změnil si jméno a oženil se s Němkou.

Rozhodně působivý osudový obrat, který přináší téma morálky a svědomí, hrdinství, strachu a konfliktu rozhodování. Bohužel nic z toho se v inscenaci řádně vyobrazit nepodařilo.

BEZ LADU A SKLADU

Čurdova dvojlomnost je v inscenaci v podání spíše bezvýrazného Martina Donutila ztvárněna poněkud doslovně. Bez knírku pozorujeme hodného pochybujícího Čurdu, s nalepením knírku přichází zlý Čurda, který se ženami zachází vulgárně, donáší gestapu a těží z materiálních výhod. Problémů je více: nefunkční scénický prostor, nejasné příchody i odchody postav, matoucí časové roviny, které znemožňují pochopit, kdy se které dění odehrává. Kulhá temporytmus, chybí gradace. Nejasné je také celé žánrové ukotvení.

V první scéně jsme svědky groteskně stylizovaného dialogu jakési náhodné občanky paní Troníčkové (Ivana Uhlířová) a švejkovského glosátora, čističe bot Jiráčka (Robert Mikluš). Hned vzápětí však následuje psychologicko-realisticky koncipovaný filozofický rozhovor ztrápeného Čurdy s Andělem (Renáta Matějčíková poněkud prvoplánově vyobrazena coby „sexy žena“ v šatech Marilyn Monroe). Tato stylová a žánrová rozháranost trvá i nadále. Zcela nepochopitelně začnou například postavy vprostřed vážného rozhovoru náhle tančit do swingovo-jazzové hudby, nastoupí na scénu v pohybové stylizaci jako na přehlídkové molo či pronesou rádoby humornou repliku, která trčí v prostoru jako odhalený nosník. To se týká třeba věty gestapáka Aleše Bílíka při výslechu Čurdovy matky: „No tak to asi pojedete do koncentráku, babi.“ V těchto okamžicích tuhne krev v žilách, bohužel ne působivým mrazením, ale spíše nepatřičností.

Cela inscenace se jeví jako poskládaná bez ladu a skladu. Prkenné dialogy prokládají stylizované sekvence, ani jedno přitom pořádně nefunguje. Na vině tu rozhodně nejsou herci, kteří se snaží bruslit ve svých úlohách, seč mohou – ať už Mikluš v žoviální postavě Jiráčka (vycházejícího mimochodem ze skutečné historické postavy), Uhlířová coby ustrašená matka, nebo nová posila Městských divadel pražských Martina Jindrova ztvárňující více epizodních charakterů. Na vině je tady velmi nesourodá režie a beztvará textová předloha, jejímž autorem je rovněž režisér Jařab. Obojí podkopává nohy i hlavnímu aktéru Donutilovi, který předvádí upřímnou píli a snahu, ale v nevděčné černobílé „dvojroli“ vynívá jeho úsilí naprázdno.

NEŠŤASTNÝ AUDIOWALK

Doposud řečeným bohužel problémy nekončí. Ten vůbec nejúpornější se týká inscenační formy. Ta je totiž tvořena dvěma částmi, první činoherní v Rokoku a poté audiowalkem, tedy procházkou provázenou zvukovou stopou ve sluchátkách, která vede diváky z Rokoka do nedalekého Petschkova paláce. Rozhodně zajímavý nápad, majestátní novoklasicistní budova, v níž dnes sídlí ministerstvo průmyslu a obchodu, je ne až tolik připomínaným místem, přitom z hlediska historie zcela zásadním. Za války „Pečkárna!“ sloužila jako hlavní sídlo gestapa, a právě zde probíhaly kruté výslechy a mučení českých vlastenců. Tím nepříjemnější se tato část jeví. Nestane se v ní totiž v podstatě nic. Ve sluchátkách zazní jeden plytký dialog Čurdy s Andělem, pár zremixovaných replik z činoherní části inscenace a po většinu doby jen hraje hudba evokující znělku operátora při čekání na přepojení. Poté, co tvůrci dotáhnou na etapy dvě velké skupiny do Petschkova paláce a tam po schodech do třetího patra, odehraje se na místě asi třicetivteřinová, nijak nevypointovaná scénka (bez sluchátek), jejímž cílem je zřejmě vyobrazit Čurdovu duši bloudící po dnešním ministerstvu. Hned poté jsou diváci odvedeni zase zpět ke vchodu (pozor, spoiler), aby pozorovali Čurdu, který vstoupí do budovy a nasadí si knírek – tedy aby tvůrci doslovili, že v tento moment se stal zlým. Toť vše. Celá tato cesta se jeví jako naprosto zbytná a snad by bylo důstojnější, kdyby si ji tvůrci odpustili a zůstali čistě u činoherního tvaru – byť problematického, ale alespoň minimálně kompaktního a sdělného.

Co se tedy dozvídáme o Čurdovi? Nejvíce snad z několika dialogů s Andělem, s matkou a z hrátek s knírkem – že měl možnost se rozhodnout, kým se stane, a zvolil možnost za be, „ten zlý“. Otázkou ovšem zůstává, na základě jakých faktorů a co z toho plyne. Čurdův skutečný vnitřní konflikt chybí, jde spíše o ne zcela srozumitelný portrét jednoho dr. Jekylla a pana Hyda, který sugeruje píseň slovenské undergroundové kapely Bez ladu a skladu:

Ja som si ja som si povedal Budem udavač Ja som si ja som si povedal Budem udavač

Takové povrchní konstatování je příliš slabým sdělením, zvláště na tento formálně ambiciózní dvouapůlhodinový projekt. Cela věc je tím smutnější, že uvedení Jařabovy inscenace v Městských divadlech pražských lze chápat trochu jako návrat tohoto divadelního a filmového režiséra „na místo činu“. Mezi lety 2002–2012 byl totiž Jařab uměleckým šéfem legendární etapy pražského divadla Komedie (které je dnes součástí Městských divadel) a režisérem mnoha silných inscenací (namátkou Utrpení knížete Sternenhocha, Weissenstein, Srdce temnoty). Pokud má být toto návrat tvůrce obohaceného zkušenostmi (nejen) z čtyřletého režírování v Divadle Na zábradlí, je to návrat velmi slabý.

Je zřejmé, že při zkoušení mohly hrát roli rozličné faktory, o nichž nemusíme vědět; že Jařab není na tuto scénu zvyklý a zároveň že ne vždy se v umělecké tvorbě zadaří tak, jak by člověk chtěl. V tomto případě je ovšem nízká úroveň téměř alarmující. Snad si příští inscenace povede lépe.

ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY

Pavel Šmejkal

2.3.2023, Týdeník FORUM 2023

Městská divadla pražská nabízejí zajímavý pohled na tragickou postavu našich dějin

Představení Čurda, hrdina jedné prohry přinesl na scénu Rokoka režisér David Jařab, který je zároveň i autorem hry. V centru pozornosti stojí Karel Čurda, člen výsadku Out Distance vyslaného z Londýna na konci března 1942. Muž, jenž se dostal do situace, v níž měl na vybranou buď smrt, nebo zradu. Řečeno spolu s Winstonem Churchillem, zvolil zradu a smrti stejně neunikl. Dá se ale takto tragický osud převést do divadelního prostředí?

Karel Čurda v podání Martina Donutla je na jevišti představován jako dva různí lidé. Parašutista, československý voják Karel Čurda a následně Karl Jerhot, zrádce a konfident gestapa. Spor mezi oběma částmi Čurdova života prolíná i do samotné hry.

David Jařab se podle vlastních slov, která jsou uvedena v rozhovoru v programu, nepokoušel o dokumentární divadlo, „přestože devadesát procent postav i situací se výrazně opírá o skutečnost“. Snažil se vytvořit poetický tvar, který by odrážel situaci v Čechách v době okolo atentátu na Reinharda Heydricha „komicky až sarkasticky, ale zároveň křehce a melancholicky“. Podle režiséra nepotřebují diváci žádné hlubší historické znalosti, aby hru pochopili.

Po zhlédnutí předpremiéry 24. února musím s režisérem nesouhlasit. Tragikomedie to v žádném případě není. A nepomůže tomu ani propojení s tradičním Švejkem, na což svojí stavbou odkazu je i úvodní dialog mezi paní Troníčkovou (Ivana Uhlířová) a čističem bot Jiráčkem (Robert Mikluš). Přestože samotná postava Jiráčka, jenž má být právě oním sarkastickým glosátorem, je určitě dobrým režijním nápadem, jeho sarkastické či komické komentáře zkrátka nefungují tak, jak si zřejmě režisér představoval. Události okolo útoku na Heydricha a jeho smrti jsou totiž zatíženy příliš těžkým

břemenem stovek mrtvých, vyhlazenými Lidicemi a Ležáky a perzekucí tisíců dalších lidí. Z toho si prostě legraci dělat nejde ani po osmdesáti letech od doby, kdy k tomu došlo.

Vskutku netradiční je, že představení nekončí na jevišti Rokoka, ale přímo na schodech Petschkova paláce, tedy v autentickém prostředí, kde se z vlastence a statečného vojáka Karla Čurdy stal zrádce a slabošský konfident Karl Jerhot. Do „pečkárný“ musejí diváci dojít v rámci tzv. audiowalku, v němž jim do sluchátek zní dialog Karla Čurdy a jeho strážného anděla (Renáta Matějíčková), který jej ale v oné hraniční chvíli nedokáže od tragického kroku uchránit.

K nejsilnějším místům celé hry rozhodně patří monolog, v němž pozůstala z rodiny tiskaře Vojtíška (Martina Jindrová), na jejímž vyvraždění se Karel Čurda svojí zradou podílel, obžalovává zrádce jménem malé dcery mrtvých rodičů.

V hlavní dvojroli Čurdy a Jerhota, které lze na scéně poměrně jednoduše identifikovat podle nalepeného knírku, exceluje Martin Donutil, jemuž neméně výrazně sekunduje Aleš Bilík v roli gestapáka Heinze Diaba, tedy muže, který měl Čurdu „na starosti“ a jemuž se po válce podařilo beze stopy zmizet.

Povedenou netradiční inscenaci doprovází tištěný program, v němž je nejen zmíněný rozhovor s autorem a režisérem Davidem Jařabem, ale i stručný Čurdův životopis či citáty z protokolů poválečného vyšetřování hloubky jeho zrady a ukázky z publikací, které se Čurdovi věnovaly. Trochu tak zamrzí dvě zřejmé chyby, které se v programu objevily. Čurda nebyl vyzbrojen pistolí Wembley (tam se hraje fotbal), ale Webley, a boží muka, jejichž nápis „Následujte Krista, odplata jest jistá - bude soud“ hraje v inscenaci důležitou roli, nestojí ve Staré Hlíně, ale hned vedle zvoníčky ve vedlejší Nové Hlíně.

DRAMATICKÁ LÁTKA V NEDRAMATICKÉ INSCENACI

Iva Bryndová

3.3.2023, i-divadlo.cz

16. 6. 1942, 20 dní po provedení atentátu na Reinharda Heydricha, prošel Karel Čurda, jeden z na území Protektorátu vysazených parašutistů, bránou Petschkova paláce, kde dosud tápajícímu gestapu udal jména atentátníků, jimž se podařilo vykonat jeden z nejvýznamnějších odbojových činů, i jejich pomocníků. 18. 6. 1942 byli na základě toho v kryptě kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici nalezeni skrývající se parašutisté (a mezi nimi i hledaní atentátníci), kteří při boji v kostele zemřeli, předtím a poté byli pozatýkáni všichni spolupracovníci, jejichž jména se gestapu podařilo získat, a 24. 10. 1942 byla většina těch, kteří při zatýkání nespáchali sebevraždu, v koncentračním táboře Mauthausen popravena.

Karel Čurda za udání, jímž způsobil smrt všech těchto osob, inkasoval necelou polovinu ze slíbené finanční odměny (byť vybrat si ji zdaleka nesměl celou a vybíral ji postupně), získal nové jméno, nový byt a stal se jedním ze spolupracovníků gestapa, přičemž se podílel na odhalení a zatčení několika dalších parašutistů a odbojářů v dalším průběhu války. V procesu po jejím konci byl odsouzen k trestu smrti a následně popraven.

Stručný životopis Karla Čurdy, titulního hrdiny nové inscenace **Městských divadel pražských Čurda, hrdina jedné prohry** nabízí sám o sobě značné množství dramatických situací (mohlo by jít o ty předcházející atentátu – útěk z Protektorátu, výcvik, vysazení v Protektorátu, ale i následný život

v něm, atentát a osudy po něm), které se ovšem bohužel **Davidu Jařabovi** a tvůrčímu týmu MDP nepodařilo přenést a efektně zobrazit na jevišti.

Jakkoli podávají všichni obsazení soustředěné a výrazné herecké výkony, od **Martina Donutila** v titulní roli Karla Čurdy, alias později Karla Jerholta, přes **Ivanu Uhlířovou** v roli jeho matky a paní Troníčkové, **Aleše Bílíka**, **Renáty Matějčkové** a **Martiny Jindrové** či v neposlední řadě skvělého **Roberta Mikluše** v roli švejkovské postavy čističe bot Jiráčka, a jakkoli je zajímavý a osvěžující nápad spojit inscenaci s audiowalkem a dohrát ji ve zmiňovaném Petschkově paláci, bohužel to nestačí.

První část, inscenovaná na jevišti **Divadla Rokoko**, se odehrává v částečně realistických kulisách (ve výpravě **Davidu Jařaba** – scéna – a **Sylvy Zimuly Hanákové** – kostýmy) jednoho interiéru a v dokonale pomalém, až uspávacím tempu. Nedrží se časové posloupnosti, naopak retrospektivně poskakuje od atentátu k situaci poválečné a zase zpět, před atentát a v krátkých zmínkách i před válku. Přináší zajímavé momenty. Už vstupní dialog Jiráčka s paní Troníčkovou o aktuální situaci, atentátu a výsadcích, který tak výrazně kopíruje začátek Švejka a současně s patřičným výsměchem glosuje mnohé detaily, na nichž musí být závislý úspěch jakékoli podobné operace, a které se přeci musely / nemohly stát (od ztracených dokladů a fotky děvčete, špatného vysazení kvůli chybě v navigaci, ztrátě a poškození nákladu, zranění, hledání již neexistujících záchytných adres a již nežijících spolupracovníků, až ke kontaktům vlastních rodin), a přeci se všechny staly a všechny různými způsoby ovlivnily úspěchy a neúspěchy shozených výsadkářů, patří mezi ně. Podobně nenápadně jsou pak v inscenaci ukryté i další detaily, které znalce potěší. Efektní jsou oba výsledky paní Čurdové, jak ten protektorátní, tak ten poválečný a jejich výrazná podobnost, či vstupy jeho žen a milenek. Dialogy Čurdy s Andělem, jež se zřejmě mají pokusit o nahlédnutí do jeho nitra, do psychologie této postavy, a několikrát se opakují, už však v inscenaci navozují snové, pomalé tempo. Při své reprodukci v podobě audia během cesty k Petschkově paláci získávají na síle, ovšem v inscenaci, kde chybí jakákoli výraznější jevištní akce, předtím příliš nepomáhají udržení pozornosti a diváckého zaujetí a zájmu a nepomáhají ani budovat atmosféru či vytvářet prostor pro zodpovězení zásadních otázek. Jakkoli to mohl být jejich záměr, kloužou po několika vzpomínkách z dětství a o motivech a povaze titulní postavy příliš nenapovídají.

Autor a režisér inscenace **David Jařab** v programu k ní uvádí, že se Karla Čurdu nesnaží omlouvat, ale pochopit, bohužel ovšem tato snaha není z inscenace patrná. Karel Čurda vzpomíná, po udání se domáhá své odměny a větší spolupráce a následně mění v trosku, kterou připomíná na všech poválečných fotografiích. O jeho myšlenkách, motivacích a jednání před zahájením výcviku ve Velké Británii a vysazením v Protektorátu nejvíc vypovídají ženy jeho života, jak matka, tak milenky. O jeho působení v Protektorátu padne několik sotva postřehnutelných zmínek. A výrazně víc, než se divák dočte v programu k inscenaci, v odborné literatuře věnující se parašutistům či v libovolné (i internetové) encyklopedii, mu inscenace neukáže. (Oč výrazněji a životněji působí vedlejší postava Karla Čurdy – v té chvíli Karla Vrbase – v inscenaci *294 statečných* Tomáše Dianišky v Divadle pod Palmovkou, která zdaleka není tak „dokumentární“ a skutečnost si výrazněji upravuje uměleckou licenci!)

Pro dokumentární záznam je to málo, pro divadelní inscenaci ještě méně. Atmosféru, skutečné emoce a napětí tato takto postrádá. Ty všechny v ní vyvolává až poslední scéna, která se ovšem již odehrává v Petschkově paláci, na schodech, a vedle výborného hereckého výkonu Martina Donutila jí tak pomáhá zejména genius loci onoho místa a schodiště.

Je velká škoda, že když už se tvůrci rozhodli využít formu audiowalku a z části vytvořit vlastně site-specific inscenaci, nevyhráli si s těmito formami výrazně víc. Postava čističe bot Jiráčka z Václavského

náměstí zůstává během pochodu k Petschkově paláci značnou částí diváků zcela nepostřehnutá (ověřeno vlastním výzkumem) a návštěva Petschkova paláce s sebou sice přináší dvě scény, ovšem jednu z nich opět podivně ospalou a nevýraznou a až tu poslední zásadní a skvěle předvedenou. Návštěva tohoto místa by přitom skýtala výrazně větší množství možností k rozehrání a rozvedení. Ano, pravděpodobně by rovněž vyžadovala menší skupinu diváků, aby se dala patřičně uchopit, a nejspíš trochu jinou organizaci, která pro takto velkou skupinu (diváci se po konci inscenace v Divadle Rokoko dělí na 2 poloviny a vyřázející postupně) ostatně ani v nynější podobě nemůže být snadná a krátce po premiéře ještě nepůsobí zcela zvládnutě (zejména pokud jde o chaotické odchody diváků z hlediště do šatny, kde se následně všechny skupiny – 1., 2., i odcházející diváci – mísí a následně se tak zdržuje odchod a začátek audiowalku). Myslím si nicméně, že by taková úprava – zmenšení počtu diváků a nápaditější využití všech vybraných forem – inscenaci pomohly.

Samozřejmě vedle výraznějšího uchopení první části, pokud jde o její atmosféru, dramatickosti i jevištní formu a obrazotvornost, které v současné chvíli z mého pohledu takto dramatické látce chybí. A rovněž pokud jde o uchopení titulní postavy a vytvoření z ní a v ní něčeho víc, než poněkud černobílého obrazu inspirovaného reálnými fotografiemi Karla Čurdy.

TAK NÁM ZABILI REINHARDA. HRA O ČURDOVI VRCHOLÍ V PEČKÁRNĚ, MÍSTĚ ZRADY

Marcela Magdová

6.3.2023, magazin.aktualne.cz

Jeho jméno je vyslovováno s despektem, přestože šlo o elitního parašutistu vysazeného v březnu 1942 na území protektorátu s cílem sabotáže. O tři měsíce později se přihlásil gestapu, kde vyjmenoval pachatele atentátu na Reinharda Heydricha i další jim nápomocné. Teď se Karlu Čurdovi věnuje hra Čurda, hrdina jedné prohry, kterou napsal a režíruje David Jařab v Městských divadlech pražských.

Operace Anthropoid neboli likvidace zastupujícího říšského protektora Heydricha, od jejíhož úspěšného provedení loni uběhlo 80 let, je častým námětem uměleckých zpracování. Atentát byl mnohokrát a rozličně zfilmovaný. V roce 2020 se dostal i na jeviště. Hru nazvanou 294 statečných napsal Tomáš Dianiška pro pražské Divadlo pod Palmovkou, vyskytující se nedaleko od místa útoku a dalších klíčových událostí.

Pamětní desky v Libni dodnes připomínají oběti heydrichiády, které poskytly pomoc parašutistům, za což s celou rodinou zaplatily životem. Není divu, že téma je v městské čtvrti živé a divadlo na něho svou dramaturgií přirozeně reagovalo.

V Libni žil několik měsíců po své zradě i Karel Čurda, kterého vzhledem k zvolenému záběru Dianiška jen epizodně načrtl. Muž užívající falešné identity Karel Vrbas nebo také Karl Jerhot se do centra pozornosti dostává až v nynějším dramatu Davida Jařaba. Vzniklo na objednávku Divadla Rokoko, jež s příběhem na první pohled nesouvisí. Nachází se však nedaleko Petschkova paláce, bývalého sídla pražského gestapa, kam se parašutista osudný den vypravil podat doznání a zradit přátele z odboje.

Tuto souvislost inscenace zohledňuje skladbou večera. První část se koná v sále Rokoka, následuje takzvaný audiowalk po Václavském náměstí do bývalé "Pečkárny", slovy anotace "autentického místa zrady", kde se putování symbolicky uzavírá.

Jařab hru vyklenul ve stylu své dramatické a režijní poetiky coby snovou vizi z fragmentárních obrazů. Před diváky se objevují Čurda, jeho matka, bývalá milenka, která s ním otěhotněla, nebo žena, u jejíž

rodiny ve Francii trávil čas, než byl roku 1939 přijat do cizinecké legie. Jejich výpovědi, tu monology, tu dialogy, nemají jednotící ráz, spíš na protagonistu nahlíží z různých úhlů.

Autor se opírá o zjištění historika Jiřího Plachého a podobně jako on činy konfidenta gestapa neospravedlňuje, ale nahlíží s veškerou naléhavostí dobového kontextu. Zužítkovává dopis české emigrantky Anny Krychové, která se roku 1946 obrátila na mimořádný lidový soud, aby dosvědčila vlastenectví tehdy už rok zadržovaného Čurdy. "Sliboval Německu pomstu a z jeho srdce cítila jsem upřímnou nenávist k našim okupantům. Nedokážu si představit, že by s Němci spolupracoval a zavinil smrt mnoha českých lidí. Vždyť ani německy neuměl," říká Krychová v Jařabově textu.

Ten s historikovou studií souhlasí také v otázce Čurdovy psychiky, na niž silně zapůsobil strach o rodinu spolu se zprávou o vyhlazení Lidic, a tedy úvahou, že by stejný osud mohl postihnout jeho příbuzné v obci Nová Hlína na Třeboňsku. Ve hře se objevuje i rozhovor mezi Čurdou a andělem coby jeho scénickým alter egem, nebo spíš personifikovaným svědomím.

Rubem Jařabovy fantazie a výprav do lidského nitra vždy bývá groteska. V tomto případě ji ztělesňuje švejkovský typ, čistič bot Jiráček, který skutečně existoval. V úvodu ho další postava, paní Troníčková, přiváží na kvazikolečkovém křesle, ve skutečnosti luxusním polstrovaném fotelu. Což doprovodí replikou "Tak nám zabili Reinharda", aby nezůstal nikdo na pochybách.

Troníček působí jako člověk z lidu, bodrý rozumbrada, jenž je vždy se vším hotov. I když v několika replikách jako by nepříjemně vystihl podstatu věci, třeba když těsně před koncem poznamenává: "Je dobrý tak nějak nacejtit, jak je doba zralá."

Všechny situace se odehrávají v univerzálním prostoru - výřezu obývacího pokoje, tvořeném rudě potaženou sedací soupravou s plátnem na pozadí promítajícím oblohu. Na ní lze v jednu chvíli postřehnout i pozvolna se snášející padáky, jediný relikt operace Anthropoid, jinak je výprava záměrně bezpříznaková. Člověku se vybaví text předního existencialisty Jeana-Paula Sarta s vyloučením veřejnosti, který své mrtvé umístil do pekla s konturami hotelového pokoje.

Také u Jařaba figury málokdy opustí scénografií vymezený prostor, navíc se pohybují jen minimálně: postávají, posedávají, a především hovoří, což podporuje celkový surreální nádech. Režisér pracuje s rozvolněným tempem a tlumenými tóny, inscenace tak vyznívá coby snová polemika. Z šestice herců, přičemž většina se představí ve více rolích, je kromě titulního Čurdy v podání Martina Donutíla výrazný také Robert Mikluš jako novodobý Švejk, i když v případě jeho hereckého typu bylo obsazení sázkou na jistotu.

Pokud by záměr zůstal v rovině svého druhu zvláštní kontemplace, dalo by se mu i vzhledem k Jařabově scénickým preferencím porozumět, přestože má Čurda, hrdina jedné prohry daleko k podobně atmosférickým, avšak namnoze nabitým inscenacím, jaké Jařab dříve uváděl zejména v Divadle Komedie.

Novinka však - snad z touhy o ozvláštnění - pokračuje zcela nevytěženou procházkou do Pečkárny. Až příliš organizovaný přechod nočního Václavského náměstí se sluchátky na uších je zážitek sám o sobě, moc jej však nemotivuje další tentokrát audiorozhovor mezi Čurdou a andělem, kde se protagonista těsně před udáním táže po božím soudu a konci světa.

Návštěva Pečkárny je pak vysloveně promarněná šance. Autor se zde uchyluje k deskriptivním řešením, Čurda čeká před současnou kanceláří ministra jako živé memento svého provinění, ve finále vchází do paláce a žádá o uvedení k příslušnému úředníkovi, kterému se hodlá přiznat. Inscenaci sice nahrává genius loci, provedení i zbytečná doslovnost jí však podráždí nohy. To je také důvod, proč Čurda, hrdina

jedné prohry budí spíš rozpaky než silné emoce či racionální rozvahy o podstatě hrdinství a spáchané zrady.

RECENZE: V KŮŽI KARLA ČURDY. DRTIVOU TÍHU ZRADY ZAŽIJETE V PEČKÁRNĚ NAPLNO

Tomáš Šťastka

10.3.2023, [idnes.cz](https://www.idnes.cz)

Za tónů dramatické hudby se do schodů Petschkova paláce jde jen velice těžko. Teprve tady na člověka naplno dopadá váha rozhodnutí, které v červnu 1942 učinil parašutista Karel Čurda.

Za vrcholící druhé heydrichiády dal na naléhání rodiny a vydal se přímo do pražské centrály gestapa, aby zde předal informace vedoucí až k masakru v kryptě kostela sv. Cyrila a Metoděje. A nejen to, vedle smrti kamarádů výsadkářů tak Čurda tímto činem odsoudil i rodiny, které jim pomáhaly.

Velice silným momentem končí novinka pražského divadla Rokoko Čurda, hrdina jedné prohry. Režisér David Jařab zde dle vlastního námětu nachystal divákům kus, který se pokusil podívat do hlavy nechvalně známé postavě druhého odboje.

„Zrádce národa“, který po svém zoufalém činu nadále sloužil gestapu jako konfident a pomáhal rozbít další parašutistické výsadky, se zde pokusil představit jako člověka a trochu tak narušit jednostranný pohled na jeho osud, který hodnotíme právě oním nechvalným činem.

První část kompaktního představení se odehrává standardně na jevišti divadla Rokoko. Jařab do děje volně zapojuje švejkovskou postavu čističe bot Juráčka ve ztvárnění Roberta Mikluše. Hned první scéna pobaví, když zde Juráček parafrázuje začátek Švejka s využitím reálií okolo atentátu na Heydricha. „Tak nám zabili Reinharda,“ hlásí mu ve své roli Ivana Uhlířová.

Jak je u Jařaba zvykem, děj představení plně podřizuje vybroušené formě. Více než jednotlivé, trochu zpřeházené výjevy z Čurdova osudu, zaujme propracovaná scéna. Tu v pozadí oživují vkusné a nerušivé projekce, v popředí pak doplňují výmluvně vyskládané opuštěné páry bot.

Zaujme i opakující se hudební motiv, na který herci v čele s Martinem Donutilem (titulní role) a Aleše Bílíkem (přítel Diabo) tančí. Rytmus nacistické spolupráce však není pro každého. Kdo nestihá choreografii, odpadá.

Více než konkrétní poznání o Čurdových pohnutkách a myšlenkách si však s z první části divák odnese především stísnující pocit. Stísnující pocit protektorátu a neodbytné všeprostupující možnosti zaplésti se s ďáblem.

Ten samý pocit pak znásobí druhá část večera, kdy se diváci se zapůjčenými sluchátky na uších vydávají na krátký audiowalk přes Václavské náměstí k Petschkově paláci, kde sídlilo gestapo. Zde je to podobné.

Ač se během cesty divák nic nového nedozví a vlastně se ani nic nestane, zdrcující pocit, který patrně Čurda zažíval, se dostaví s neuvěřitelnou autenticitou.

Zda se divákům podařilo předat vše, co tvůrci slibovali, zůstává otázkou. Silný zážitek však novinka Čurda, hrdina jedné prohry přinese dostatečný.

Hodnocení: 70 %

ČURDOVA CESTA NA GOLGOTU

Jiří Peňás

12.6.2023, Týdeník Echo 24 / 2023

Inscenace Davida Jařaba o zrádci, který se obětoval

Slyšel jste to, že zabili Reinharda? pronáší s vytřeštěným zrakem posluhovačka Troníčková k panu Jiráčkovi, který sedí na kolečkovém křesle a též vytřeští oči do publika. Dál už to (skoro) každý tak nějak zná: Kterýho? Já znal dva... Parafráze vlastně idylického začátku Švejka do protektorátní hrůzy, v níž už se moc švejkovsky tlachat nedalo. Babku hraje Ivana Uhlířová, čističe bot s mudrlantskými sklony Robert Mikluš, oba jsou skvělí a hned vtáhnou diváka do zvláštní atmosféry inscenace režiséra Davida Jařaba Čurda, hrdina jedné prohry v pražském divadle Rokoko.

Hra není o atentátu na Heydricha, soustřeďuje se na jednu jeho poboční linii, na nejznámější případ protektorátního konfidenta, Karla Čurdy. I to je samo o sobě téma již zpracované, viz knihu Miloše Doležala Čurda z hlíny (2019). Jařab pojal Čurdův „příběh“ jako halucinační drama o sestupu a pádu člověka, který se mohl stát hrdinou, ale stal se troskou, ba dalo by se říci sviní. Dráždivost jeho zrady spočívá v její nahodilosti, a tudíž v jisté „omluvitelnosti“, i když to není přesné slovo. Horlivý vlastenec a absolvent výcviku ve Velké Británii nebyl zrádce z podstaty, natož z přesvědčení, jeho směřování ke zradě bylo plodem zoufalství a bezradnosti: po atentátu a vyvraždění Lidic viděl bezvýchodnost situace a možná se opravdu snažil zachránit nevinné, těžko mu vyčítat, že mezi nimi byli jeho nejbližší, matka a sestra... Není příliš spekulace, že o jeho osudu rozhodla náhoda, že kdyby se věci vyvíjely jen trochu jinak, mohl být mezi kamarády v kryptě a jeho jméno by bylo součástí seznamu hrdinů. Ale je právem řazen mezi zrádce, protože po 16. červnu 1942, kdy přišel na gestapo v Petschkově paláci, následuje strmý pád: jednou překročil Rubikon a už není cesty zpět. Následuje opravdové konfidentství, horlivá kolaborace, která přivedla na popraviště mnoho lidí (soud ho obvinil z počtu 254!), rozklad osobnosti, sprosté a nebezpečné sviňáctví. Pankrácký soud a poprava 29. dubna 1947 byla v tomto případě opravdu spravedlivou tečkou za jedním zmarněným životem.

Jařab inscenuje Čurdovu kauzu jako výjevy z historie jednoho rozkladu. Není to dokumentární divadlo a divákovi velmi prospěje, když se trochu v historii (nejen Čurdově) orientuje. Čurda, kterého hraje Martin Donutil, je figura vtažená do víru, ví, že se v něm utopí, ale ještě chvíli se v něm chce točit, snad i s nadějí, že to nakonec nějak dopadne. Na scéně se odehrávají ponuré, někdy ale i komické události všedního dne beznadějněho konfidenta, kterému se život změnil v nalhávání, že vlastně jeho zrada plyne jaksí z nutnosti a rozumu. S tím jde ruku v ruce fyzický rozklad, kterému pomáhá alkohol. Významná je účast žen, které se Čurdovi nevyhýbaly ani v rozkladné fázi života. Vedle milenek je důležitá jeho matka (opět ji hraje Ivana Uhlířová), která de facto svého syna do Pečkárný pošle. Rouhačsky by se mohlo uvažovat o inverzním motivu Panny Marie, která odmítá obětovat svého syna, chce ho – a sebe – zachránit, čímž ale stejně nakonec způsobí další utrpení: ty milenky, to jsou pak Máří Magdaleny. Role čističe bot, pana Jiráčka, onoho protektorátního Švejka, je výborně vybraná, je to malý český člověk s osobitou přízemní filozofií, věčným návodem na přežití, které přitom nemusí vždy vyjít.

Režiséru Jařabovi se podařilo vytvořit sugestivní a svým způsobem „zábavné“ představení, které je cizelérsky pro

do Petschkova paláce, tzv. audiowalk, což je zvláštní druh zážitku, byť už ne v první řadě divadelního. Zavede diváka na místo, kam Čurda opravdu došel, na paradoxní Golgotu českého zrádce, který měl pocit, že nemůže jinak.

ČURDA, HRDINA JEDNÉ PROHRY

JP

14.6.2023, Historie a vojenství

Po divadelním zpracování operace Anthropoid, kterou pod názvem 294 statečných uvedlo uprostřed covidového roku 2020 pražské Divadlo pod Palmovkou, se vlastního celovečerního představení „dočkal“ i největší záporný hrdina těchto tragických událostí – Karel Čurda.

Dne 25. února letošního roku měla v divadle Rokoko premiéru hra Davida Jařaba Čurda, hrdina jedné prohry, kterou autor scénáře také sám režíroval. Zaslouží si i zrádci, aby se o nich psaly divadelní hry? Dejme slovo samotnému autorovi: „Zaujal mne jeho profil a motivace, protože příběh, který reprezentuje má až faustovský rozměr. Tento rozměr mne zaujal více než potřeba vydláždít naši historii obdivuhodnými a odstrašujícími příklady,“ uvedl v rozhovoru s Kristinou Žantovskou.¹ Ačkoliv Jařab odmítá, že by šlo o dokumentární divadlo, a výslednému tvaru vtiskl sarkastický a místy až komický ráz, nejde v žádném případě o fikci. Na téma se poctivě připravoval studiem primárních archivních dokumentů, výpovědí samotného Čurdy i lidí, kteří se pohybovali okolo něj.

Důležitým zdrojem informací se pro autora divadelní hry stala i existující odborná literatura, především dvě studie věnované Čurdovým osudům před 16. červnem 1942, které vyšly v minulých letech na stránkách Historie a vojenství. 2 Měly vykořenit od 60. let komunistickým režimem záměrně šířenou dezinformaci, že Čurda byl již v době své služby v čs. zahraniční armádě bezcharakterním individuem a jeho zařazení do zvláštního programu výsadkových operací v obsazené vlasti bylo projevem neprofesionality a hazardérství příslušníků Moravcovy zpravodajské služby.

Celý děj obstarává šestice herců, z nichž má však většina vedle hlavní ještě několik vedlejších úloh. Titulní roli ztvárnil Martin Donutil, jeho matku Ivana Uhlířová, Čurdovu předválečnou přítelkyni (a také mystického Anděla) Renáta Matějčíková, sudetskou Němku Späckovou, se kterou se Čurda v roce 1944 oženil, Martina Jindrová, ďábelského gestapáka Diaba Aleš Bilík a čističe bot Jiráčka, dodávajícího hře, mající místy až surrealistický ráz, jakýsi vyrovnávací „švejkovský“ rozměr, Robert Mikluš. Velmi emotivní roli v celém ději má zneklidňující doprovodná hudba, jejímž autorem je Jakub Kudláč.

Hra má dvě dějství – zatímco první se odehrává „klasicky“ na jevišti a je založené především na dialogích postav v relativně statickém prostředí, druhé je pojato zcela originálně. Návštěvníkům jsou rozdána sluchátka a jsou odvedeni přes Václavské náměstí do nedalekého Petschkova paláce, tedy budovy, v níž za války sídlila pražská řídicí úřadovna gestapa, jejíž práh Čurda překročil 16. června 1942. Ze sluchátek k divákům cestou zaznívají Čurdovy úvahy a pochybnosti. Samotná návštěva noční „Pečkárny“, kde dnes sídlí Ministerstvo průmyslu a obchodu, je pak bezpochyby velmi silným zážitkem.

1 David JAŘAB, Čurda, hrdina jedné prohry. Divadelní program [online]. Dostupné z: https://c.mestskadivadlaprazska.cz/files/Products/product_1745/Curdahrdinajedneprohry-ONLINE-1676904657.pdf [cit. 2023-05-17].

2 Jiří PLACHÝ, Osudové selhání čs. zpravodajské služby? K předpokladům zařazení rt. Karla Čurdy do speciálních operací. HaV 2013, č

d) GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ

PŘÍBĚH, KTERÝ UTKVÍ V HLAVĚ. ČTYŘHODINOVÉ GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ V DIVADLE ABC DIVÁKY DRAPNOU A NEPUSTÍ

Jana Machalická

29.11.2023, Lidové noviny

30.11.2023, lidovky.cz

Tetralogie Eleny Ferrante Geniální přítelkyně úspěšně oblétla svět a bylo jen otázkou času, kdy se dočká dramatického zpracování. Nejdřív přišel televizní seriál a posléze divadelní adaptace britské autorky se sicilskými kořeny April de Angelis. Tu nyní v české premiéře uvedl režisér Marián Amsler v Městských divadlech pražských.

U vést čtyřdílnou románovou ságu italské autorky v britské adaptaci je rozhodnutí značně riskantní, minimálně může dojít ke známému jevu „ztraceno v překladu“. Každopádně je to materiál, který bylo třeba ještě obrábět, protože recepce tohoto díla a vůbec vztah k Itálii je u nás jiný než v anglosaském prostředí. Úpravy se s mimořádnou invencí a důkladností zmocnila zkušená dramaturgyně Kristina Žantovská. Její zásluhou doznala dramatizace potřebné sevřenosti, k čemuž přispěl i režijní odklon od psychologizování a soustředění se na svižně odehrané situace.

Už adaptace musela eliminovat a zbavovat se detailů, ale další úprava vše ještě zhustila a zdůraznila, co je podstatné, a odfiltrovala nedůležité. Amslerovi se především podařilo po celou dobu udržet a v důležitých momentech gradovat emoční napětí, inscenace běží dopředu s přirozenou živelností a i poptivému čtenáři knih dokáže leccos ozřejmit a vrátit ho k dalším úvahám.

Stará Lenú jako vypravěčka

Osou všeho dění je vztah senzitivní a inteligentní Eleny – Lenú (Nina Horáková) a její „geniální“ přítelkyně Lily (Renáta Matějčková), která je stejně nadaná, ale nespoutaná a psychicky nevyrovnaná. Kolem těch dvou se rozprostírá barevná Neapol a pak i celá Itálie. Nejprve v dobách poválečných a pak v letech šedesátých, sedmdesátých a dál, mění se a modernizuje. Lila je kreativní a nebojácná, a i když nemůže studovat, dokáže se prosadit. Také zažívá spoustu pádů, ale nebojí se nikomu postavit, ani mafii, Len`u naopak vystuduje, píše knihy a postoupí na společenském žebříčku. Soukromé životy obou se až tak neliší, jejich manželé a partneři, i když je každý jiný, se k jejich práci a ambicím staví stejně, nesmí zasáhnout jejich zájmy. Amslerova inscenace ale téma ženské emancipace, které je v souvislosti s románem opakovaně zdůrazňované, nijak přepjatě neexponuje, dává mu, co mu náleží, a možná právě proto vyznívá silně a přesvědčivě. Se stejnou energií se pak soustřeďuje líčení dobového politického pozadí, hlavně sociálních bouří sedmdesátých let, které pak v extrémní podobě vedly k teroristickým útokům. Spojení intimních, rodinných témat se společenskými i v inscenaci má svou atraktivitu.

Výborný byl nápad vytvořit postavu staré Len`u v podání Evy Salzmanové, která tak hraje dvojroli, neboť ztvárňuje i její matku Immacolatu. Vyloupila se tak třetí hlavní postava, která jako by v sobě spojovala všechny podoby obou hrdinek od dětství až po stáří. Je jako pevně usazený kmen, kolem něhož se všechny peripetie příběhu odvíjejí, a ona matka rodu, vědoucí a nepodplatitelná, je dílem vypráví a dílem komentuje. Sedí na jednom z balkonů a její oči, kterým nic neunikne, se promítají na stěny domů sestavených do otevřeného náměstí.

Je to symbolická figura, svorník, který dává ději hlubší rozměr a význam, a to nejenom když mluví o zločinných praktikách mafiánů, které prorůstají do společnosti a ta je bere jako přirozenou součást svého života. Pak je tu ještě Imma – neapolská matka otřískaná drsným životem v chudobě, vulgární a uječená, nedůsledná, ale vždycky svá. Pajdá na své chromé noze, ale nikdy se nevzdává. Salzmannová tu předvádí méně známé polohy svého herectví, dryáčnické komediantství, které se výborně uplatňuje třeba ve scéně, kdy Lenú přivede domů svého snoubence Pietra, pocházejícího ze severu a z jiné společenské vrstvy.

Výborné obsazení

Amsler dokáže srozumitelně vyprávět příběh, který je rozložený do desítek let a osudů, a přitom stavětsituace kontrastně a s obrazivostí, inscenaci bezpečně vzdalující od realistické popisnosti. Další podstatnou kvalitou inscenace je výborné obsazení. Mladá část souboru, která ztvárňuje neapolskou societu v rozmezí přibližně šedesáti let od poválečné doby až do současnosti, je výtečně sebraná. Příjemné je, že se tu nijak okázale netlačí na předvádění jižního koloritu, ale figury jsou pojaté v dobře postavených charakterizačních zkratkách, tahle neapolská menažerie je živá a přirozená a jednotlivé typy jsou dobře zapamatovatelné.

Režie měla opravdu šťastnou ruku při výběru obou hlavních hrdinek. Lenú ztvárnila Nina Horáková a vtiskla jí křehkost a citlivost, Lilu alternují Beata Kaňoková a méně známá Renáta Matějčíková, která je velkým překvapením inscenace. Je to smršť, její city připomínají jízdu na horské dráze, propadá euforiím všeho druhu, pak je zase smutná nebo srší jízlivostmi a vztekem. S Horákovou se skvěle doplňují, v její něze je i zaťatost, která nakonec dokáže Lilu uzemnit. V jejich vzrušených dialogích se slova proměňují v přirozenou akci a jednání, a to je také pro celou inscenaci příznačné.

Ale ani mužští představitelé nezaostávají za svými ženskými protějšky, Nina, kterého obě dívky milují a obě se v něm zklamou, hraje Tomáš Weissler, jeho záletnického otce Milan Kačmarčík, Lilina násilnického muže Stefana představuje Petr Konáš. Pak jsou tu mafiáni Marcello a Michele v podání Pepy Honzíka a Tomáše Milostného, kterým šéfuje jejich matka Manuela (Dana Batulková hraje i učitelku Olivieri).

Scénografie a celé výtvarné pojetí Evy Jiřikovské je jednoduché, plní zadání konkrétního prostředí, a přitom působí jako abstraktní výtvarný prvek. Hradby domů s balkony svítí zelenou barvou naděje, potřebné prostředí obstará promítání černobílých reálných prostředí, ale hlavně světelné změny, třeba jatka, kam Lenú přichází za Lilou v červeném kostýmu, svítí výmluvně agresivní rudou. Scénografka si také pohrála s Lilinou provokativní fotografií v krámku s botami, udělala z ní neuchopitelný obraz.

Geniální přítelkyně trvají i s přestávkami čtyři a půl hodiny a dokážou diváka drapnout a nepustit, i když by se v poslední části inscenace našla místa ke krácení. Skutečně přinášejí obrovské nasazení a energii a pak ještě jeden přidružený efekt, který nebývá tak častý: nějakou dobu zůstávají v divákově hlavě. Možná i proto, že se tu spoléhá na staré dobré vyprávění příběhu, který přináší život.

GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ – ČTYŘDÍLNÁ SÁGA O JEDNOM PŘÁTELSTVÍ A ITÁLII V JEDINÉM VEČERU

Iva Brandová

1.12.2023, i-divadlo.cz

V premiérách **25. a 26. listopadu** vstoupila na jeviště **Divadla ABC** dlouho očekávaná adaptace knižní série známé pod názvem *Neapolská saga*. Pod titulem *Geniální přítelkyně*, kopírujícím název prvního

ze čtyř dílů této ságy, ji v **Městských divadlech pražských** uvedli v adaptaci **April de Angelis**, dramaturgii a úpravě **Kristiny Žantovské** a režii **Mariána Amslera**.

Čtyřdílná románová sága italské autorky, tvořící pod pseudonymem **Elena Ferrante**, si od svého vydání v italštině získala značnou pozornost. Byla přeložena do více než 50 jazyků, těší se kladnému přijetí kritiků i čtenářů, obdržela řadu literárních cen a mimo jiné se dočkala i televizní adaptace. Televizní seriál pojmenovaný rovněž po prvním dílu čtyřdílné série, *Geniální přítelkyně*, vytvořil pro HBO, RAI a TIMvision Saverio Costanzo. První série byla uvedena v roce 2018 a stejně jako knižní sága i televizní seriál natočený v italštině se rychle dočkal kladného přijetí diváků i kritiků. Prozatím byly odvysílány tři série.

Dvoudílnou (pěti a půl hodinovou) divadelní adaptaci románové ságy pak vytvořila britská dramatička April De Angelis. V režii Melly Still se premiérově představila v Rose Theatre Kingston v březnu 2017. A právě tato adaptace byla uvedena v listopadu letošního roku po napjatém očekávání v Praze. Proti londýnské verzi naznačila dalších změn, když v režii Mariána Amslera a úpravě a dramaturgii Kristiny Žantovské byla uvedena nikoli jako dvoudílná, ale v kuse, během čtyř a půl hodin (včetně dvou přestávek) a jediného večera.

Jak se adaptace a pražská inscenace povedly?

Jedním z důvodů, proč bývá *Neapolská sága* Eleny Ferrante tak ceněna, je řada témat, jimž se věnuje. Vedle životního příběhu dvou dívek, jejichž osobní životy přinášejí řadu z nich, ať už jde o otázky partnerských vztahů či třeba mateřství, *Neapolská sága* především zobrazuje Itálii samu. Předkládá čtenářům pohled na její dějiny a podobu v celé druhé polovině 20. století. Příběh dvou dívek začíná v jejich dětství v padesátých letech v Neapoli a pokračuje až do prvních let nového tisíciletí (konkrétně do roku 2010). Na pozadí jejich životů a soukromých příběhů tak autorka současně vykresluje Itálii vzpomínávající se z druhé světové války, hospodářský vzestup let padesátých a šedesátých i dlouhé období politických nepokojů od konce let šedesátých až do let osmdesátých. Zaznamenává značné rozdíly mezi chudším italským jihem a bohatším severem, ale i rozdíly třídní. Nevyhýbá se ani tématu italské mafie. Vychází přitom z pohledu na jednu z okrajových, chudých čtvrtí Neapole, z níž hrdinky pocházejí a v níž tedy jejich příběh začíná. Ve čtvrti ovládané silným patriarchátem, kde platí právo silnějšího, rvačky jsou na denním pořádku a sexuální a domácí násilí jsou neměnnou součástí života všech. A byť se následně díky příběhu vypravěčky sága dostává i mimo Neapol, do Turína, Janova, Florencie, právě vykreslení té méně šťastně neapolské periferie patří k nejsilnějšímu a nejpodařenějšímu, co knihy nabízejí.

Bohužel právě tento aspekt se pražské inscenaci *Geniální přítelkyně* nepodařilo plně zachytit. Převedení příběhu mapujícího šedesát let z knižní podoby do divadelní pochopitelně vyžaduje značnou redukci a velké množství zkratk. V MDP při něm šli cestou, která se úzce drží dramatického osobního příběhu dvou hlavních hrdinek, tedy vypravěčky Lenu, a její geniální přítelkyně Lily/Liny. Tak jako knižní sága i inscenace začíná v novém miléniu, kdy se Lenu dozvídá, že její geniální přítelkyně s urputností sobě vlastní zmizela a není po ní stopy. Na základě tohoto zjištění Lenu sepisuje jejich společný příběh a retrospektivně jej před diváky začíná rekonstruovat. Od nesmělého začátku přátelství, přes školní docházku, první lásky, nepodařená manželství a další vztahy, přes školní a kariérní úspěchy a pády až zpět k onomu momentu zmizení a několika letům poté. Příběh se na diváky valí ve značném tempu, v němž celková délka inscenace čtyř a půl hodin uplyne nečekaně rychle. Využívá až filmové střihy mezi jednotlivými scén

Tvůrčímu týmu MDP se přes značné množství postav a rozsáhlý děj velmi dobře daří jejich soukromý a velmi propletený příběh ztvárnit a zpracovat. Dobře a přehledně pro diváky znalé předlohy, ale domnívám se (na základě pozorování během obou premiér), že i pro diváky předlohou či televizním seriálem dosud nepolíbené. Zachovává postavy důležité a pro příběh nezbytné, v programu (který je k dispozici i v elektronické podobě) navíc podobně jako knižní předloha nabízí vysvětlivky, zde v podobě fotografií obsazení jednotlivých rolin s popisky.

Eva Jiřikovská vytvořila na jevišti Divadla ABC jednolitou zelenou scénu sestávající ze tří stěn s mnoha okny, jež supluje primárně neapolské činžáky, domy, kde si jsou všichni jejich obyvatelé nepříjemně blízko, vědí o sobě vše, neustále se vzájemně sledují. V jednotlivých scénách ji zpravidla doplňují jen potřebné stoly, židle a další menší kulisy a rekvizity dál budující konkrétní prostředí, do nichž se příběh posouvá. Výraznou roli přitom ve výpravě hrají světelný design i projekce **Františka Pecháčka**, tvořené fotografiemi, jež jsou vedle hudby jedinou složkou realističtější zpodobňující Itálii. O hudební složku se postaral **Ivan Acher** a primárně jeho hudba, doplněná o některé známé italské populární hity, diváka přenáší do Itálie a je tak chytlavá, že v mysli zůstává i po skončení představení. Výrazně tak napomáhá budování atmosféry, které jinak místy nefunguje tak dobře.

To je má zásadní připomínka k inscenaci. Jak bylo uvedeno výš, příběh Lily a Lenu tvůrci na diváky valí místy v až nečekaně rychlém tempu. První dvě části inscenace na jevišti zobrazují děj prvních dvou dílů ságy. Třetí, závěrečná část pak s využitím většího množství zkratk, větších vynechaných částí – zejména těch částí životů obou žen, které se s životem té druhé příliš neproplétají – zobrazuje děj třetího a čtvrtého dílu. Teprve v té se nicméně příběhy obou žen konečně více proplétají i s dějinami Itálie a teprve v té získává prostor i zmiňovaná atmosféra v prvních dvou částech poněkud opomenutá. Násilí, boje, chudoba, hnus domácí čtvrti; tedy její podstatu, která se dle vyprávěčky nikdy nemění, se podle mého názoru v prvních dvou částech tak přesvědčivě, jak by bylo vhodné, vytvořit nepodařilo. Zlepšilo se to až v části třetí, v níž se do životů obou hrdinek konečně proplétají politické boje a osobně je zasahuje i souboj s místní mafií, a která tak dokázala, jak výrazně by celé i tak podařené inscenaci pomohlo, kdyby i této linii dopřála větší prostor. Soustředí se však primárně na osobní příběhy hrdinek.

Režisér **Marián Amsler** herce v tom smyslu vede k přesvědčivým a výrazným hereckým výkonům, s nimiž v podstatě všichni obsazení dodávají svým postavám jedinečnost, takže i když se na jevišti objevuje značné množství postav a ačkoli jednotliví herci často ztvárňují více rolí, je nejen díky kostýmům a maskám, velmi snadné orientovat se v nich a v ději.

V hlavních rolích se v Městských divadlech pražských představují **Beáta Kaňoková** v alternaci s **Renátou Matějčkovou** jako geniální Lila a **Nina Horáková** jako Lenu v průběhu celého příběhu společně s **Evou Salzmannovou**, která vedle její matky ztvárňuje rovněž Lenu v pozdním věku, kdy divákům svůj příběh vypráví. Je trochu promarněnou příležitostí inscenace, že v prvních částech víc nepřiblíží napjatý vztah Lenu k její matce, a to právě s ohledem na obsazení Evy Salzmannové do obou těchto rolí. Když v třetí části získává v roli matky větší prostor, ztvárňuje tuto hlučnou a prostou ženu velmi efektně. Nesmírně působivá je i jako Lenu bez ohledu na to, že v této poloze zůstává často skrytá v jednom z oken v pozadí a k divákům tak nejvíc promlouvá její hlas a oči přenášené v projekci zvětšené přes celou zelenou stěnu v pozadí. Právě jí na vrub jdou nejemotivnější scény celé inscenace, jak úvodní, vyjadřující se ke zmizení Liny, tak v třetí části ty, v nichž se

ztvárňuje v celé její rozporuplnosti. Je velmi výrazná a daří se jí vedle propadů úspěšně zachytit i veškeré Lininy vzestupy ve velké ostrosti. Je okouzující dívkou a ženou, nesmírně nadanou, inteligentní, schopnou nadchnout se pro různé záležitosti v průběhu života a dosáhnout v nich až nečekaných úspěchů, a stejně působivé jsou i její záchvaty zlosti, v nichž s naprostou bezohledností ničí vše kolem sebe a všem kolem sebe ubližuje. Její výkon je tak velmi přesvědčivý po všech stránkách. **Beáta Kaňoková** proti tomu efektněji a výrazněji zachycuje především Lininy negativní stránky, tedy jak momenty propadů v jejím životě a občas se projevující nenávist vůči všem, tak i temnotu v duši, tedy až depresivní stavy, jež obě hlavní postavy označují za záchvaty rozštěpení. V těch je nesmírně působivá.

Vedle hlavních hrdinek v obsazení nejvíce vynikají pánové v rolích zásadních mužů v životech obou přítelkyň. Na prvním místě jako až uhrančivý Nino **Tomáš Weissner**, jemuž se podařilo ztvárnit jeho neodolatelnost a nepomíjející kouzlo pro obě, ale posléze i jeho slabost, pokrytectví a bezohlednost. Stejně tak **Petr Konáš** dokázal vystihnout postavu Stefana v jeho

jsou už *passé* a jediný způsob, jak zachránit literaturu jako umění před sociální marginalizací, je připustit si, že opravdu kvalitní dílo rozpoznají jedině čtenáři. Tedy že jediným platným kritériem je počet těch, kteří si ji koupí, nebo alespoň vypůjčí.

Je zjevné, že tyto dvě argumentační logiky jdou proti sobě – a přesto se tu a tam objeví inscenace, v nichž se pro někoho možná překvapivě, nicméně očekávatelně, propojí. Nejčastěji v těch okamžicích, kdy se divadelníci rozhodnout udělat scénickou událost z nějaké populární prózy – vycházejíce z předpokladu, že tím do hlediště přitáhnou její početné čtenáře a zároveň jim předvedou, co divadlo na rozdíl od literatury umí...

To je také, myslím, logika, která přivedla dramaturgii MDP k tomu, aby na jevišti Divadla ABC divákům, respektive diváčkám, které dnes přece jenom tvoří většinu publika, nabídla inscenaci světoznámého románového bestselleru *Geniální přítelkyně* podepsaného pseudonymem Elena Ferrante. Volba italského titulu psaného – patrně, možná, snad – ženou, a to primárně pro ženy, není náhodná. Dokladem toho je fakt, že podobně postupují i jiné české scény, když se stejným z

Tedy především ty dvě centrální: celoživotní přítelkyně, jejichž osud, od dětství až po stáří, bude utvářet osu předváděného. Obě jsou mimořádně osobité a inteligentní. Jen jedné z nich, vypravěčce, je však dáno studovat a stát se spisovatelkou schopnou nahlédnout svou rodnou komunitu i zvnějšku. Druhá naopak toto štěstí nemá, a proto zůstává, navzdory své individuální síle, v neapolské realitě „zakleta“. Okamžiky jejich vzájemného setkávání a míjení, porozumění i nepochopení, pak mají vypovídat nejen o nich samých, ale i o světě, v němž musí žít, naplňovat své touhy a sny a také náležitě trpět a strádat.

Musím se ale přiznat, že během druhého dějství, situovaného do let šedesátých, kdy do života h

manžela. Pochválit si ostatně zaslouží víceméně celý soubor, protože je to až nadlidský výkon zvládnout takto rozsáhlé jevištní hemžení.

Ve výsledku se tak divákovi *Geniální přítelkyně* v Divadle ABC dostává tři věci v jednom: promyšleně napsané a náležitě vyšperkované prozaické předlohy, její řemeslně perfektní dramatizace a mnohahodinové podívané, kterou lze dokoukat.

Přesto jsem zvědav, zda dramaturgická sázka na tento titul zlomí český zvyk nepobývat v divadle déle než dvě hodiny.

SVĚTOVÝ BESTSELLER V ABC.

Petr Brodecký

4.12.2023, ceskoobjektivem.cz

Městská divadla pražská (MDP) inscenovala čtyřdílnou ságu *Geniální přítelkyně* přeloženou do více než padesáti jazyků. Přestože je skutečná totožnost autorky zahalena tajemstvím, bývá Elena Ferrante řazena k nejvlivnějším spisovatelkám současnosti. V režii Mariána Amslera uvidíte v hlavních rolích Ninu Horákovou a Beátu Kaňkovou v alternaci s Renát

Maradony, vlajek, koček, skútrů... Metro hluboko pod ulicemi, úzké katakomby, neustálá hrozba zemětřesení, výhled na Vesuv, Pompeje, cesta lodí na Ischii, horké prameny v ledovém moři. Kontrasty, krása a špína, velké emoce. Tak jako Lenu loví vzpomínky a vkládá je do počítače, tak je chceme předat divákům. Příběh o tom, kdo a co jsme. A jak je všechno křehké. A když si to nehlídáme, někdo nám to může ukrást. Co? Život.“

Tetralogie Eleny Ferrante *Geniální přítelkyně* vyšla úspěšně ve více než padesáti zemích světa. Televizní seriál pojmenovaný po prvním dílu čtyřdílné série, *Geniální přítelkyně* byl uveden v roce 2018. Dvoudílnou (pěti a půl hodinovou) div

GENIÁLNÍ PŘÍTELKYNĚ NA DIVADLE: CELEK SE PROTÁČÍ PŘED OČIMA, NITERNĚ VŠAK ZASÁHNE MÁLOKDY

Adéla Kalusová

28.12.2023, art.ceskatelivize.cz

Nyní již slavná knižní tetralogie *Geniální přítelkyně* spisovatelky Eleny Ferrante se dočkala několika adaptací. Jednou z nich je ta, kterou v roce 2017 podnikla anglická dramatička částečně sicilského původu April De Angelis. Nyní se tohoto textu chopila Městská divadla pražská. Inscenaci uvádějí i

Naopak funkční jsou hromadné ansámblové scény. Vizuálně jímavé, rytmické. Tvoří atmosférické obrazy evokující mumraj neapolských ulic. Ve spojení s výbornou hudbou Ivana Achera dostávají scény moderní, jich „střižené“ vibrace.

Poctivý přístup hereckého ansámblu k náročnosti tak rozsáhlého kusu je předností. Tvůrčí tým se ovšem nerozhodl, jaké téma předlohy hodlá akcentovat. Přes vyprávěný příběh se ukazují ženské ambice v silně patriarchálním světě, politicko-společenské otázky sledovaného prostředí i komplikovanost mezilidských vztahů. Je toho přehřel a násobení mocných témat se o sebe ve výsledku roztříští.

a provokativní explicitnosti homosexuality a bisexuality, bezpochyby přitáhne do divadla především jejich příznivce.

Do hlavní role Johanky/Johyho byla obsazena zajímavá mladá herečka Martina Jindrová, která vizuálně vhodně odpovídá androgynní image postavy. Od počátku, kdy se herečka pohybuje na scéně v ležérní bílé mikině jako naše současnice a promlouvá neformálně s publikem, je tu jasné propojení starého příběhu se současností. Ostatně mnohá podtémata, která se ve hře objevují, odkazují nejen k nadčasovým vztahovým střetům mezi tradičními klišé a neobvyklostí/outsiderstvím některých jednotlivců, ale také k propojení mocis předsudky, manipulací a diktátorstvím. Zároveň se tu ukazuje, jak jsou některé zažitě stereotypy obtížně překonat

Diváka spíše znepokojuje, než jen baví, klade mu otázky po tom, co vlastně postavy prožívají a jaká je jejich identita. Muži tu nosí sukně a ženy kalhoty, starého sluhu Adama hraje Eva Salzmannová, jež už v mužských rolích zdomácněla. Ardenský les je temný a kdo ví, co všechno se v něm skrývá. Jedinou jistotou je láska, rodící se na první pohled, ale než se sourodé i nesourodé páry propracují k happyendu, stojí to mnoho vyčerpávajícího úsilí.

Velký podíl má v inscenaci živá hudba, pohyb a zpěv, ale ani hudba diváka jen nekonejší, spíš provokuje. Jedním z mála lyrických vstupů je přidáný Sonet 66 vložený do úst raněného jelena (Aleš Bílík). V druhé polovině inscenaci trochu rozjasní milostné propletence, ale i ty prostupují komentáře melancholika Jacqua výborného Milana Kačmarčíka.

Herecké výkony vesměs mladého obsazení jsou předností inscenace, ať už je to půvabná Rosalinda Renáty Matějčkové hrající si trochu silácky na mladého muže, totálně zamilovaný Orlando Radka Melši, či Célie Sáry Affašové. A celé to strasti a láskyplné hemžení koření humor šaška Bruse ve skvělém podání Viktora Dvořáka, který si ze všech herců nejlépe rozumí s hravostí Shakespearova textu.

Jak se vám líbí je inscenace pro náročné diváky. Trvá tři hodiny, a ne vždy dokáže plně udržet pozornost, mimo jiné i kvůli menší srozumitelnosti mluveného i zpívaného textu. Ale stojí za to se s ní seznámit a třeba ji i porovnat s inscenací na Letních shakespearovských slavnostech.

Hodnocení: 75 %

JAK SE VÁM LÍBÍ? ČEŠI SE U SHAKESPEARA BOJÍ ŠKRTŮ I RADIKÁLNĚJŠÍHO ZPRACOVÁNÍ

Barbora Schneiderová

28.6.2023, denikn.cz

Se začátkem léta tradičně přichází i Shakespeare. Tedy Letní shakespearovské slavnosti, které od tohoto týdne probíhají v Praze, v červenci se přidá ještě Brno, Ostrava a Bratislava. Dlouholetá shakespearovská tradice je také výzvou k zodpovězení otázky, jak více než 400 let staré hry vůbec inscenovat. Jak se to daří českým divadelním scénám?

William Shakespeare je v repertoárech českých divadel stálíci, ať už jde o ochotnické či amatérské soubory, nebo profesionální divadla různých velikostí. Jeho hry se uvádí každoročně téměř na každé větší scéně a nikoho neudiví, když se v jednom dramaturgickém plánu na danou sezonu objeví třeba i vícekrát.

Ze širokého portfolia Shakespearových romantických komedií, temných tragédií i pohádkových romancí se ostatně snadno vybírá. Dramaturgický plán se buď zatíží historickým dramatem či tragédií s politickým vyzněním o mocenských strukturách, které se napříč staletími nezměnily, nebo se do něj vnese prvek jisté zábavy z řádky známých komedií.

Motivace archetypálních postav z výjimečných Shakespearových dramát jsou čitelné i po staletích od svého vzniku – a tím pádem i snadno přenositelné do současných interpretací a tvůrčích zpracování. I když jejich zařazení zvenku občas může působit jako nedostatek invence nebo sázka na jistotu.

Příliš mnoho slov pro nic

Přetrvávající popularitu anglického dramatika dosvědčují i divácky oblíbené Letní shakespearovské slavnosti. V tvorbě inscenací se tu střídají různé tvůrčí tandemy a režiséři rozličných stylů i zkušeností.

Velká jména divadelní režie ale na scéně Pražského hradu nemusí nutně uspět: jako to bylo v případě Jana Antonína Pitinského a jeho vlažně přijatého kusu Konec dobrý, všechno dobré.

Letní podívaná má být hlavně zážitek, a tak je na „shakespearovkách“ těžké hledat ve výkladu Shakespearových dramát inovace, nebo vůbec tituly, které by se neuváděly každou sezónu po celé republice; režiséři asi ani nemají takové ambice, navíc ve ztížených podmínkách venkovní scény.

V hereckém obsazení se potkávají hvězdy prvotřídních divadelních scén s tvářemi televizních seriálů. I to je výrazem toho, že slavnosti jdou vstříc diváku, jenž nechce nic než slavné osobnosti v Shakespearovi, kterého zná.

Pro zachování atraktivity vyžaduje dnes jakýkoliv Shakespeare jasný tvůrčí záměr a uchopení, což zní samozřejmě, ale není. Divadla se tak často mění v muzea a jeviště plní zaměnitelnými inscenacemi. Říká se, že na Shakespeara jsou zvyklé ty generace, které scény dotují přes abonmá. Možná tedy Shakespeare na českých jevištích vyhyne, protože i jazyk, v drtivé většině pocházející z výjimečných překladů Martina Hilského, bude pro mladší generace časem těžko srozumitelný.

Dlouhé pasáže a nevole nebo neschopnost škrtnu ikonických řádek v konkrétních provedeních často vedou k deklamativnímu herectví, v kombinaci s nejasným sdělením pak může celek inscenace působit rozpačitě. Do určité míry se takové pochyby derou na mysl i po zhlédnutí dvou nejnovějších pražských uvedení Shakespearových komedií – Snu noci svatojánské v Divadle pod Palmovkou a inscenace Jak se vám líbí v ABC (Městská divadla pražská).

Svatojánský chaos plný platu

V závěru dubna premiéroval v divadle Pod Palmovkou Sen noci svatojánské v režii Michala Langa, uměleckého šéfa této scény. Lang má za sebou řadu Shakespearů; Jak se vám líbí režíroval pro Letní shakespearovské slavnosti, řadu dalších pro jiná, renomovaná divadla (Divadlo F. X. Šaldy, Švandovo divadlo, Národní divadlo Moravskoslezské).

Na libeňské scéně už v roce 2021 uvedl Zkrocení zlé ženy, do kterého obsadil pouze mužské herce (tady by třeba uspěli ti milovníci Shakespeara, kteří volají po tradičním zpracování).

TAK TROCHU JINÝ SHAKESPEARE V DIVADLE ABC. HLEDÁNÍ LÁSKY V ARDENSKÉM LESE A HALUCINOGENNÍ VIZE

Jana Soprová

22.8.2023, lidovky.cz

Inscenace Shakespearovy komedie Jak se vám líbí v divadle ABC měla premiéru krátce před prázdninami, nicméně bude jistě patřit k oblíbeným titulům v nové sezóně. I když její podoba je značně bláznivá a chvílemi přechází až do jakýchsi halucinogenních vizí.

Ke spolupráci přizval Michal Dočekal maďarskou herečku a režisérku Eniko Eszenyi, která za jeho působení na přelomu tisíciletí v Národním divadle vytvořila tři shakespearovské inscenace: Mnoho povyku pro nic, Komedii omylů a Večer tříkrálový. Zkušenost má ovšem režisérka i se současným titulem – Jak se vám líbí nastudovala před 27 lety na scéně Slovenského národního divadla.

V temnějších barvách

Humor a nadsázka, která nynější inscenaci provází, má ovšem poněkud temnější barvy. Ardenský les není už jen rájem, ale místem, které může být i nebezpečné, v mnoha ohledech nevyzpytatelné, či dokonce temné. To ostatně vhodně reflektují postavy, kterým jsou dána do úst moudra, totiž šašek Brus Viktora Dvořáka a Jacques Milana Kačmarčíka. Oba pánové nejen díky svým monologům, ale celkové interpretaci svérázných charakterů patří k nejvíce zapamatovatelným postavám inscenace.

Tvůrci tentokrát dali přednost překladu Jiřího Joska, takže shakespearofilové měli v krátké době možnost porovnat dva konkurenční překlady (ten od Martina Hilského uvedly Letní shakespearovské slavnosti).

Ardenský les (scénografie Jan Tereba) díky kombinaci videomappingu a pestrých látkových fábů působí tak trochu jako iluze, kolektivní halucinace přítomných, a všichni, kdo do kouzelného lesa vstoupí, se chovají tak trochu podivně. Jako by v lesním labyrintu, kam dospěli od dvorského vytahování a přetvářky, tak trochu hledali sami sebe, ať už v genderové, či sociální rovině.

Až bizární psychedelickou rovinu přidávají postavy jako zlý bratr Oliver Aleše Bílíka, který se v lese objevuje jako hbitě poskakující, později smrtelně raněný jelen, jenž si stříhne přidaný (slavný) Sonet 66.

Bratry vévody (jako dvě tváře jednoho člověka) si zahrál Radim Kalvoda, kterému se podařilo dobře odstínit napoleonsky vzteklého usurpátora, který žije v neustálém napětí, od vyhnaného, leč zklidněného Fredericka. Vlastně už ani nepřekvapila další mužská role Evy Salzmannové, tentokrát v roli unaveného věrného sluhy Adama, který provází Orlanda na cestách.

Z mladých zamilovaných nejvýrazněji působí temperamentní Radek Melša v roli Orlanda. Dívky (Renáta Matějčková a Sára Affašová) jsou sice půvabné, ale v pestrém rejci scénických nápadů na sebe pozornost příliš nestrhávají. Prostor v inscenaci našli i ukrajinští umělci, ať už Diana Komisarenko v roli Audrey, nebo Orest Pastukh, který svou operní árii zajímavě navozuje nejistou, trochu nostalgickou atmosféru.

Celkově působí inscenace jako mozaika, jejíž jednotlivé dílky, včetně hromadného happy endu, do sebe ne vždy dokonale zapadají. A tak chvílemi divák váhá, zda nejsou určité momenty zařazeny pro pouhý vizuální efekt.

I v tomto případě se potvrdilo, že Jak se vám líbí patří k Shakespearovým „nejkomerčnějším“ hrám. Rozhodně je na co se dívat i co poslouchat (inscenace je propletena řadou písní, takže její podoba je bezmála muzikálová) a ani vážnější momenty, které – paradoxně – vnáší do hry především šašek a jeho blíženec Jacques, diváky „nebolí“. Koho neodradí tříhodinová délka představení, může si představení docela dobře užít.

KOLIK SVATEB JE PŘÍLIŠ?

Petra Zachatá

4.9.2023, divadelni-noviny.cz

Hned na dvou pražských scénách měla v červnu premiéru Shakespearova komedie Jak se vám líbí. Nejprve v divadle ABC v režii Maďarky Enikő Eszenyi a překladu Jiřího Joska, poté na Letních shakespearovských slavnostech v interpretaci původem slovenského režiséra Jakuba Nvoty a překladu

Martina Hilského. Jaké prvky ze Shakespearova tradičně mnohovrstevnatého díla tvůrci akcentovali? Obhájí si obě verze svou existenci v rámci jediného města?

V Shakespearově převlekové pastorální komedii nalezneme mnoho povědomých motivů. Na začátku zápletky například stojí státní převrat, kdy mladší bratr okrade staršího o trůn, což Shakespeare využil například i v Bouři. Nepohodlní jedinci nacházejí azyl v lese, který se stává hlavním dějištěm a kde odloučení milenci šlejí po lásce – jako ve Snu noci svatojánské. Hlavní ženská postava Rosalinda se stejně jako Viola z Večera tříkrálového převleče za chlapce Ganymeda, aby se ochránila, čímž vzniká mnoho komických, ale též nepřípadných situací, zejména když si pod mužskou identitou namlouvá Orlanda. A jako v téměř každé Shakespearově hře se i tady setkává nobilita s lidmi neurozenými, konkrétně s pastýři a pastýřkami. Samozřejmě nechybí ani šašek – už nikoli lidový clown, ale moudrý blázen (fool) glosující dění, nastavující postavám zrcadlo. Oproti zmíněným, hojněji inscenovaným hrám však postavy v Jak se vám líbí jednájí značně nesmyslně, především mění názory jako mávnutím kouzelného proutku (jenže kouzla tu na rozdíl od Snu chybějí). Typickým příkladem je obrácení uzurpátora moci Fredericka na stranu dobra, když v lese potká moudrého poustevníka. Díky tomuto zázraku může hra vyústit v ukázkový happy end čítající čtyři svatby. Náhlé polepšení tyрана se ale dnes může jevit dost neuvěřitelně, tím spíš že není předvedeno, ale pouze se o něm referuje. Uhájit šťastný konec tedy může být pro současné inscenátory docela oříšek.

Prozpívát se k happy endu

Renomovaná maďarská herečka a režisérka Enikő Eszenyi spolu s dramaturgy Barborou Hančilovou a Danielem Příbylem vyšli z toho, že Shakespeare napsal vlastně hru se zpěvy, a vytvořili bezmála muzikál. Těží především z velkého pěveckého nadání nového člena souboru Radka Melši, jenž se coby bláznivě zamilovaný Orlando zhostí většiny pěveckých čísel na hudbu Dávida Mestera.

Ardenský hvozd působí na první pohled vcelku romanticky. Přes členitý dřevěný objekt, jenž zastane hned několik dějišť, se promítají záběry na lužní les. Na horizontu svítí kotouč měsíce, hraje se i před ním na lávce nad jevištěm. I do srdce přírody však už stihl proniknout civilizační odpad – vyhnanci například chytají vodu do starého satelitu. I scéna zastřelení jelena, jehož ztvárňuje komicky hupkající Aleš Bílík v trikotu tělové barvy se svítícím paroží na hlavě, funguje jako kritika soudobé devastace přírody. Melancholie Jacquese v podání Milana Kačmarčíka tudíž může plynout i z environmentálního žalu.

Kostýmy Vojtěcha Hanyše podtrhují motiv genderové fluidnosti, muži tu nosí sukně, flitry i průsvitné materiály. A do role Orlando milovaného sluhy je dokonce obsazena žena – kdo jiný než Eva Salzmannová, jež ho pojala jako důstojnou otcovsko-mateřskou figuru. Rosalinda Renáty Matějčkové i Célie Sály Affašové na začátku v růžových robách jako z mořské pěny připomínají éterické víly. V přestrojení za muže se ovšem hlavní hrdinka zbavuje svazujících konvencí spjatých s ženským pohlavím, emancipuje se. Na milostné jiskření v dialogických výměnách mezi ní a Orlandem je radost pohledět. A když dívka až příliš ulítne na vlně citu, ironická Célie jí neváhá nastavit zrcadlo.

Zdejší herecký soubor se ukazuje jako výtečně seštrhané těleso, navzdory jeho vytíženosti na třech scénách a velké generační rozprostraněnosti, Melša je tu navíc nováčkem. S blankversem si nejlépe rozumí Viktor Dvořák, jenž v roli šaška bezesbýtku naplňuje podstatu shakespearovských fools. Vévoda a Frederick jsou pojati jako dvojrole, v níž Radim Kalvoda přehledně rozlišuje mezi dobrem a zlem.

Nadsazená muzikálová stylizace Shakespearově pastorále svědčí, ve víru lehkonohe show lze jaksí snadněji zapomenout na ony problematické střihy v chování postav. Hrdinové se prostě prozpívají a protančí k happy endu. Ani závěrečný epilog, v němž Rosalinda prosí publikum o přízeň, v ABC neškrtli. V podání Matějčkové však vyzníval nejistě, jako by ani sama herečka pohádkovému konci nevěřila.

Závěr inscenace tak bezděčně potvrdil moji domněnku, že optimismus tohoto Shakespearova textu stojí na až příliš vachrlatých základech. Alespoň v dnešní skeptické době.

Cesta z města

Pražská část shakespeareovského divadelního svátku se po šesti letech vrátila do prostor Nejvyššího purkrabství Pražského hradu, které musela opustit kvůli rekonstrukci. Byť Královská zahrada před Míčovnou zdaleka nebyla ideálním azylem, zejména kvůli hlučné silnici opodál, pastorální komedie by se možná lépe vyjímal na zdejším hlubokém jevišti obklopeném zelení než na mělké podlouhlé scéně se starobyloou kamennou zdí v pozadí.

Les by tu jeden pohledal (i vzrostlý strom uprostřed nádvoří padl za oběť rekonstrukci), tím spíš že scénograf Pavol Andraško jeviště ponechal holé, umístil sem jen kovovou konstrukci s kopulí představující snad pozůstatky chrámu či paláce. Pletivo sloupů trčící z kaširované kamenných podstavců se však roztřepe při sebemenším pohybu a scéna tak působí velmi lacině.

Nvotova inscenace se cíleně vyhýbá romantizujícímu patosu. Les tu není lidmi netknutým, magickým místem, jak to známe třeba ze Snu noci svatojánské, ale jen další arénou pro řádění civilizace. A je otázkou, jestli vůbec existuje: tvůrci na několika místech využijí zcizovací efekty, kterými demonstrují, že všechno, co se děje na jevišti, je skutečné jenom naoko. Jistě, to je koneckonců podstata divadla, můžeme to však vztáhnout i k vlastnímu ději. Když se uprostřed představení Roman Zach ve vládcovské dvojroli přímo před zraky diváků převleče z hipísáckého roucha vyhnaného vévody do Frederickova upjatého obleku, člověk znejistí: máme co do činění se dvěma postavami vládců, nebo jen s jedním šíleným vůdcem, kterému se podařilo pomocí převleku ovládnout jak městské, tak lesní společenství? Jednou coby přísný manažer, podruhé jako ulitý hipísácký guru, jenž muzicíruje se svými ovečkami na paloučku.

Skeptické interpretaci nahrává i řešení konce. Právoplatný vévoda si po oddavkách navleče oblek, čímž se z hipísáka stane zase tyranský manažer, a téměř všichni muži odspěchají za ním, zanechavše ženy v lese. Celá scéna však proběhne velmi rychle, takže člověk znejistí, co to vlastně viděl.

A tak je to s celou inscenací. Zdá se, že Nvota nalezl pro dnešek relevantní interpretaci, která polemizuje s dost neuvěřitelným smírným vyústěním textu a naráží na pozérství naší městské civilizace, která využívá – či zneužívá – zranitelnou přírodu ke krátkodobým únikům před starostmi každodenního života (ty jsou zpřítomněny otravnou smyčkou kancelářských zvuků). Problém je, že tuto interpretaci režisér nedokázal patřičně „prodat“. Na vině je možná i absence dramaturga, který by snad mohl eliminovat i nesoulad v ansámblu poskládaném z hereckých hvězd.

Důvtipný výklad především přebila upachtěná snaha pobavit. Naprázdno například vychází nápad přivést na jeviště dva kontrabasy na kolečkách, které zde téměř celé představení trčí, postavy se za ně všelijak ukrývají, smyčce dokonce používají k sebeukájení, ale jako hudební nástroje jsou využity až na samém konci produkce.

Hercům, kteří disponují velice různými divadelními zkušenostmi, to spolu příliš neladí a mnoho z nich tápe, jak své postavy uchopit. Nejlépe vychází Rosalinda, již Lucie Štěpánková hraje s citem pro blankvers a jemnou elegancí šlechtičny, kterou v převleku za muže přepadají roztomilé rozpaky. Orlando Václava Matějovského jí na premiéře bohužel nebyl rovnocenným partnerem, herec především bojoval s veršem. Že není malých rolí, dokazuje Lenka Vavro Zahradnická, jež svéhlavou pastýřku Fébé obdařila jižanským temperamentem. Roman Zach dobře odděluje polohu věcného manažera od bodrého hipísáka. Jaromír Nosek roli šaška Prubíře sympaticky podehrává, stejně jako Tomáš Jeřábek melancholika Žaka, velké jeviště jim to ale nedaruje – obě postavy působí ve výsledku

až příliš nevýrazně. Pavla Tomicová coby pasačka koz Audrey recykluje osvědčenou polohu navenek obhroublé ženy, která v nitru zůstává křehkým, naivním děvčátkem. Pohříchu nevyužita je postava Rosalindiny věrné přítelkyně Célie, ačkoli Markéta Děrgelová má nakročeno k zábavně rozpustilému výkonu.

Na rovinu: ani jedna inscenace mi neosvětlila, proč hrát zrovna tuto Shakespearovu komedii. O to překvapivější je shodné načasování obou premiér.

g) KOMEDIE JACK STAVÍ DŮM

MIKULKA: KOMEDIE JACK STAVÍ DŮM (MDP – KOMEDIE)

Vladimír Mikulka

5.3.2023, nadivadlo.blogspot.cz

Oč by svět bez vás přišel

Vlna divadelních verzí úspěšných filmů už sice poněkud opadla, v žádném případě však nezmizela. S oblíbenou severskou kinematografií se nyní rozhodli utkat v Komedii, kde režisér s Tomáš Loužný s dramaturgyní Lenkou Dombrovskou uvedli adaptaci Trierova opusu Jack staví dům, a to v docela divoké kombinaci s Dantovou Božskou komedií. (Za poznámku na okraj snad stojí, že do ještě divočejšího kontextu už před čtyřmi lety uvedl tentýž titul Jan Kačena, který Trierovu postavu „umělecky“ vraždícího psychopata prolнул do Jácíčka z dětské knihy Daisy Mrázkové).

V Komedii se od filmové předlohy dost výrazně vzdálili, což ovšem bývá v podobných případech spíše výhodou. Inscenace v podstatě předložila sérii dialogů vraha se svými oběťmi, ať už těsně před činem, tedy s reálnými postavami, nebo po něm, to už s přízraky či vnitřními démony. Dojde samozřejmě na mnohé skandální hovory, ve kterých je vraždění provokativně označováno za umění. Titulní hrdina se v nich groteskně a cynicky ohání etikou i estetikou, občas cituje z Božské komedie (pokud jsem to správně zachytil, nejspíš i z dalších básnických děl) a ve finále je názorně odeslán do pekla.

Přidaná dantovská rovina sice představuje efektní nápad, ve výsledku však působí poněkud dekorativně - síla i originalita celkově docela povedené inscenace leží jinde. Dílem v „úplně obyčejném“ rozehrávání smrtěckých groteskních situací (skvělá byla hned v úvodu Gabriela Míčová jako nesnesitelná manažerka) a dílem ve stále silněji se prosazující paralele Jackova uměleckého vraždění k psychopatickému násilí coby modelu chování na mezinárodní úrovni. Nebo naopak v promítnutí této logiky do zcela konkrétní otázky, se kterou se Jack obrátí na publikum: o co by svět přišel, kdybyste tu vy vůbec nebyli?

Dost možná bych se s tvůrci neshodl na relevanci všech konkrétních příkladů (berou to šmahem od Izraele přes Jugoslávii až po dnes obligátní putinovské Rusko), ale o to konec konců tolik nejde. Důležitější je, že v Komedii objevili téma, které se nachází mimo předlohu, svým způsobem dokonce i nad ní, což by asi mělo cílem každého cti dbalého adaptátora: schopnost obalit děsivé činy mlhou vznešených frází a sofistických argumentů může být jev skoro stejně děsivý jako ty činy samotné nebo bezzubost, s jakou jim svět není schopen čelit.

MŮŽE BÝT SÉRIOVÝ VRAH UMĚLCEM? JACK STAVÍ DŮM TENTOKRÁT V PRAŽSKÉ KOMEDII

Adéla Kalusová

31.3.2023, art.ceskatelevize.cz

Na jeviště vchází Jack (Dan Kranich) a bere do rukou mop. Soustředěně, pečlivými tahy vytírá podlahu podle předem rozdělených obrazců. Touto na první pohled bezvýznamnou monotónní činností nabízí s důvtipem režisér Tomáš Loužný obraz hlavního hrdiny, o něhož v tomto příběhu půjde především.

V inscenaci Městských divadel pražských (MDP) Komédie Jack staví dům vycházejí tvůrci – Tomáš Loužný a dramaturgyně Lenka Dombrovská – z filmové předlohy Larse von Triera Jack staví dům a z Božské komedie Dante Alighieriho. Postavu Jacka, sériového vraha, vykreslují přes dialogy s jeho oběti. V úvodu přeruší Jackovu soustředěnou uklízací činnost manažerka (Gabriela Míčová). Konfrontace sebejisté, hlasité, ambiciózní manažerky s introvertním, přemýšlivým Jackem vytváří komickou scénu, v níž se střetávají velká gesta a smích sebevědomé úřednice a poetické citace Božské komedie v promluvách Jacka, jemuž je neplánovaná návštěva krajně nepříjemná. Vtip se mísí s napětím budovaným především z očividné nepředvídatelnosti Jacka, která z něho přímo sálá. Muž vytírající podlahu přesně vedenými tahy a recitující poetická slova je totiž mimo normu a působí podezřele, i kdybychom o předloze nevěděli zhora nic. Jack nakonec popadne prodlužovací kabel a... Chvilkový zkrat? Nikoliv. Budování velkého uměleckého díla!

Řetězení dialogů Jacka a jeho obětí – manažerka, student filozofie (Jiří Svoboda), jeho přítelkyně houslistka (Julie Goetzová), policajt (Petr Ťopek) – je princip funkční. Sice nenabízí nabourání jednoduššího tempa, což může v druhé polovině inscenace v divákovi vyvolat pocity monotónnosti, stále však upoutává Dan Kranich coby Jack a jeho filozofování dotváří téma Komédie Jack staví dům.

Obsazení Kranicha byla volba, která inscenaci pozvedá a činí jí vzrušující. Herec si přisvojil fyzické napětí psychopatické existence, dokáže je vetknout do chůze i gest. Těká mezi svou inteligencí a vyšinutostí. Odhaluje mnohovrstevnatost postavy – od naivity přes trpkost a zranění po agresí. Přirozeně přechází z fikčního světa do přímé konfrontace s diváky, čímž úvahy získávají na apelativnosti. Jeho herečtí kolegové přitom netvoří kompars sloužící k pouhému dokreslení hlavní postavy. Vtiskují vedlejším postavám jasné rysy, jsou to výrazné typy, díky čemuž napětí neslábne, má různé fazety. Oběti Jacka pokoušejí, revoltují proti jeho názorům, pokládají otázky a posouvají dialogy vpřed.

Psychopat Jack své počínání obhajuje jako veliké umělecké dílo. Vytváří cosi monumentálního a tato velikost je argumentem pro jeho počínání. Vystavuje nás, diváky, svému přesvědčení, že jeho bytí získává tímto úkolem smysl, zatímco my, obyčejní lidé, jsme ve své jednoduchosti a omezenosti zbyteční. Jedním z nejsilnějších momentů je přímé oslovení publika s otázkou: „O co by svět přišel, kdybyste tu právě vy nebyli?“ Ta slova visí v hledišti ještě dlouho.

Nad inscenací Komédie Jack staví dům se nelze neptat: Co nás tak fascinuje nad kultem sériových vrahů, potažmo detektivních příběhů? Důkazem může být početná produkce kriminálních seriálů a podcastů věnující se této tematice. Dramaturgie Divadla Komédie, které je součástí MDP, uvedením tohoto titulu zmiňovaný fenomén s rozmyslem a dá se říci, že i s vkusem využívá. Pro diváky to může být atraktivní kus. Inscenace netěží pouze z paradoxně atraktivní hlavní figury a z mainstreamové produkce, nýbrž přináší i hlubší rozměr stimulující naše uvažování.

UKAŽTE DRUHOU TVÁŘ

Vladimír Hulec

17.4.2023, divadelni-noviny.cz

Násilí, krutost, zabíjení, vraždění... Co je člověku od přírody dané a co motivované kulturou, mocí, zfištností či egem? Co je racionální a co podvědomé, či dokonce nevědomé? Jednáme pudově jako zvířata, anebo člověk podléhá odlišným zákonitostem? Co je kultura v nás a k čemu jsme předurčení?

Takové a podobné otázky si lidé kladou od vzniku civilizace a uvědomění si sebe samých a umělci je dodnes zpracovávají ve svých dílech. Mezi nimi i mladý režisér Tomáš Loužný, jenž se často obrací k podobně zaměřeným tvůrcům ze světa filmu či literatury. Jejich díla adaptuje a nově interpretuje jemu blízkým divadelním jazykem, odráží se od nich k vlastnímu světu otázek, zobrazenému vlastní optikou. Jeho inscenace lze vnímat jako dialog s diváky nad vybranými situacemi či příběhem, jako nebojácně, možná až riskantně budované výzvy ke spoluúčasti, k aktivnímu vnímání krutosti a násilí v člověku a k uvažování nad těmito tématy. Otázky klade ryze divadelně – příběhem, obrazem, situací, metaforou, hereckou akcí. Vesměs přímočaře, bez úhybů či vytáček.

Takové byly jeho Funny Games v ústeckém Činoherním studiu, na něž svým způsobem navazuje jeho současná inscenace Komédie Jack staví dům, uváděná v divadle Komédie. Ve Funny Games šlo o adaptaci stejnojmenných dvou (v zásadě identických) filmů Michaela Hanekeho, v současné inscenaci se Loužný inspiroval základní situací posledního celovečerního filmu dánského režiséra Larse von Triera Jack staví dům z roku 2018. Tak jako Trier i on (spolu s dramaturgyní a spoluautorkou scénáře Lenkou Dombrovskou) sleduje myšlenky a činy sériového vraha Jacka. Zatímco ale Jack má ve filmu partnera ve Vergiliovi z Danteho Božské komedie, s nímž po celý čas diskutuje a který jej na závěr uvrhne do pekla, v Loužného a Dombrovské adaptaci jsou Dantovo dílo a dispute nad tím, co je v člověku zlo a kdo a proč spěje do pekla, spíše upozaděny, ačkoli tvůrci slovo Komédie vložili přímo do názvu inscenace, a to ve zjevném dvojsmyslu (odkaz jak na Danteho, tak i místo, kde se titul uvádí).

Jack je ve vynikajícím podání Dana Kranicha až eroticky svůdně cynický a manipulativní jako mnoho obdobných falešných proroků všech věků. Coby neměnný, obsedantní psychopat má jedinou vizi – vystavět ze zavražděných lidí artefakt a tím dát jejich i svému životu „vyšší“ smysl. Poskytnout světu – či možná vesmíru – službu, otisknout nicotná, bezesmyslná lidská bytí do díla dokonalosti, do chrámu věčnosti. Tím zdůvodňuje své myšlenky, osvětluje své činy, a to nejen sobě, ale i divákům, s nimiž vede skrze své monology i napřímo kladené otázky rozhovor.

Divák není konfrontován (jako u Triera) s brutálním, explicitním násilím, Jackovy vraždy na jevišti působí téměř bezbolestně. Jsou vlastně jen nezbytnou akcí pro pochopení situace, do níž se postavy dostaly. Oběti i po smrti zůstávají na jevišti coby mrtvé stíny (oblečeny v bílém) a vraha zpovídají, snaží se mu prokázat nepřípustnost jeho myšlení a činů. Jack je však – jako každý psychopat – přesvědčen jen o své vizi a ve svém konání beze změny pokračuje, doprovázeje se vábnými slovy o vyšším poslání. Až k fatálnímu konci. Před divákem tak vyvstává otázka, koho a hlavně proč sleduje, co si o něm má myslet, jak se zachovat. A to je myslím právě to, co Loužného (a Dombrovskou) zajímá. Kde je svoboda a hranice lidského myšlení a kde se bezbřehé myšlení liší – či musí lišit – od činů? Co je umění a co ještě může zobrazovat, kam dosáhnout? Jak moc je lákavá představa překonat život a učinit ze smrti a zabíjení umění?

Tvůrci na tyto otázky neodpovídají, nechají je viset ve vzduchu jako otevřenou výzvu, byť – v souladu s Trierovým filmem – je Jack v závěru vržen do pekla (aspoň tak závěrečný obraz jeho vtažení do jakési pece evokující plynové komory koncentračních táborů chápu). Musíme si tak na ně odpovědět sami.

Pro mne však inscenace zůstala na půli cesty. Má sice nakročeno k závažným tématům (už třeba jen silným úvodním obrazem dvou mužů, kteří si šedou hmotou „mažou“ obličej, až ten zcela zmizí do beztvárné masky ne-člověka), ale průběžně se od nich odklání ke zvukomalebným intelektuálním exhibicím Jacka, jež mají – především – estetický účinek a nemohou se opřít o dramatické situace.

Temný prostor jakéhosi zámeckého podzemí či možná noční zahrady polorozbořeného středověkého hradu, do něž je dění zasazeno, navíc evokuje atmosféru hororových gotických románů, čímž se inscenace vymaňuje z aktuálních konotací (nejčastěji na mysli vytane asi norský masový vrah Breivik, Trierova Jacka kritika dokonce srovnávala s Hitlerem, ale to je myslím zavádějící). To by se však muselo hrát v jiných kulisách a za plného světla.

Postavy obětí jsou příliš upozaděny, jejich konání mechanické. Nejsou Jackovi – ač s ním neustále vstupují do dialogů – pro rozkrytí hrůzy jeho myšlenek a konání dostatečnými divadelními partnery. Působivé jsou scény jejich zabití (především úvodní scéna s Gabrielou Míčovou a výstupy se Skladatelkou Julie Goetzové), pro jejich posmrtné konání však režisér nenašel dostatečný jevištní důvod, a tak jen esteticky polehávají nebo posedávají v pozadí, lezou po zdi a zavěšují se na ni či „sečou mrtvé pole“ odkazující k Jackovým vizím dokonalé krásy.

Přesto jsou v inscenaci okamžiky, kdy člověka zamrazí. Jsou to ony chvíle, kdy Kranich rozmlouvá přímo s diváky, ptá se jich na jejich zaměstnání a názory nebo kdy do hlediště uteče Julie Goetzová a schovává se mezi sedačkami. Je to jen „hra“ a máme na ni přistoupit, anebo nás režisér vyzývá k veřejné obraně humanismu a lidskosti? A usvědčuje nás z nerozhodnosti, pasivity a povrchnosti. Ovšem co jako diváci máme dělat, jak se projevit? Ukažte svou druhou tvář, vyzývá Jack v závěru své oběti, beránky, jak je nazývá. Jsme i my, diváci, beránky v režisérových rukou?

Právě ony chvíle, kdy Loužný nechává herce, aby vstoupili mezi diváky a provokovali je, jsou na jeho inscenacích nejpřitažlivější. A sám nevím, jak se zachovat. Je divadlo pouhá intelektuální hra, pikantní, vzrušující zábava bez důsledků a dopadů, anebo je zrcadlem reality a nás v ní, které nás vybízí aktivně reagovat, zaujmout veřejný postoj?

h) KUCHYŇ

KUCHYŇ JAKO OBRAZ GLOBALIZOVANÉHO SVĚTA

Jana Soprová

26.10.2023, Lidové noviny

Britský dramatik Arnold Wesker proslavený především ve 2. polovině 20. století jako jeden z levicově smýšlejících „rozhněvaných mladých mužů“, u nás – navzdory množství napsaných her – příliš známý není. A tak se znovuvedení jeho prvotiny Kuchyň (The Kitchen) z roku 1957, u nás v české premiéře v překladu Jiřího Muchy v Divadle na Vinohradech 1962, stalo dramaturgickým objevem.

Aktualizace přinesla současná témata

Hra vychází z reálných zkušeností Weskera, který si jako mladý vydělával na studium v mezinárodní restauraci v Londýně. Dá se říci, že své poznatky z té doby využíval velmi úspěšně. Jeho hra se stala hitem a hrála se po celém světě, Pozoruhodné ovšem je, nakolik je i dnes aktuální. Kuchyň funguje jako symbol globalizovaného světa, kde se uchytí imigranti z různých zemí, takže se stává jakýmsi

babylonem jazyků. Na přelomu 50. a 60. let minulého století měla hra silný náboj kritiky proti vykořisťovatelům, majitelům podobných podniků, ale dnes už je toto ostří přece jen otupené.

V Anglii se Kuchyň dočkala velkého revivalu v roce 2011 v Národním divadle v Londýně, ale autor údajně z tanečního pojetí inscenace, která byla spíše oslavou fungujícího podniku nežli kritikou, příliš nadšen nebyl. V Čechách se hra dočkala nového uvedení po šedesáti letech. I když je využito původního překladu a základní dějové momenty jsou zachovány, text doznal ku svému prospěchu mnohých nejen kosmetických změn (mj. převedení dialogů do současné mluvy a obohacení textu o současné motivy a také začlenění úryvků z Bourdainových Důvěrností z kuchyně a z Orwellovy knihy Na dně v Paříži a Londýně). Vznikla tak moderní verze globalizované kuchyně dneška a vizuální stránce prospělo uvedení v nedivadelním prostoru.

Celý projekt vznikl za podpory činoherní katedry DAMU a ve spolupráci s ukrajinskými herci/herčkami. I když je pod režii podepsán Michal Dočekal, obě dramaturgyně Barbora Hančilová a Kamila Krbcová patří k nejmladší generaci tvůrců, stejně jako většina obsazení. Hraje tu v podstatě kompletní druhý ročník magisterského programu, pedagogové Ondřej Vetchý a Filip Kaňkovský. Celý balíček textu je pak servírován v překvapivém – a je třeba říci vhodném – prostředí někdejší restaurace Jarmark v pasáži U Nováků. Tedy site-specific prostors proskleným výhledem do pasáže.

Na rozdíl od Weskerových postav, mapujících poválečnou politicko-společenskou situaci v Británii (pomocné síly jsou imigranti z Kypru, hostující kuchaři většinou z Německa, ale také z Řecka či Itálie, a ženy tu pracují pouze v podřadných rolích servírek a pomocnic), složení personálu nové Kuchyně autenticky mapuje momentální situaci u nás. Pomocnou sílu hraje Vietnámec Lukáš Tran. Základní konflikt (v britském poválečném prostředí konce 50. let Němci a podprahová nenávisť k nim) zde nahrazuje personál složený převážně z Rusů a Ukrajinců, chvílemi zazní ruština či ukrajinština, překládaná do češtiny v komentáři do mikrofону.

Tím se do vztahů v restauraci vkrádají animozity dneška, které nemusí nutně souviset s konkrétními lidmi, ale symbolicky zachycují současnou atmosféru. Přidán je motiv související s dnešní přehnanou propagací vaření v televizi. Zdejší šéfkuchař (Filip Kaňkovský) většinou v podniku není, protože obráží nejruznější VIP akce jako „televizní hvězda gastronomie“. Podprahově je tak připomenut módní trend dneška, a důležitost (sebe)prezentace, zatímco dennodenní tvrdá práce řadových zaměstnanců není příliš ceněna.

Mladí herci hrají čerstvě a energicky

Scéna Martina Chocholouška, která má cca 5×2 m, na počátku připomene koncertní pódium. V popředí mikrofóny a vertikální soustava stolů s vyleštěnými hrnci. Vzadu za diváky prosklená výloha směrem do pasáže, a napravo sklem oddělený meziprostor, kterým šéf může sledovat dění v podniku a lze ho využít na scénické efekty. Atmosféru od rána do večera, ale také střídající se nálady, vykouzlí proměny světelného designu. Odcizené prostředí moderní kuchyně, kde vládne přísná hygiena (i když součástí děje je aféra s přeběhnuvší krysou, místo které se chytí do pastí chef Ratatouille), je spojeno s interpretací v er-formě. Roli vypravěčky zastává doyenka podniku Berta Veroniky Janků, nejstarším mužem kuchyně je rozvázný Frank Zdeňka Vencla.

Na dvacet postav si mezi sebou rozdělili rovným dílem mladí muži a ženy. To je výrazná změna proti původnímu textu. V době Weskerova působení v restauraci – byl vyučeným cukrářem – nesměly na místech kuchařů pracovat ženy, v této verzi na sebe strhává pozornost dvojice cukrářek Pavlína a Erika, které zdobí nejen dorty, ale i prostředí kuchyně, i když přitom řeší nelehké osobní problémy.

Spolupráce s DAMU dovolila v tomto experimentu využít větší množství herců. I když Wesker má předepsáno na třicet postav, zdejších dvacet na malém jevišti pocitově působí jako dav. Pod vedením Karolíny Gilové vznikla téměř taneční verze práce v kuchyni, kterou sugestivně doprovází původní hudba Jiřího Hájka, hraná live. Ve sborových scénách se uplatní drobné choreografické kreace, ale také spoluúčast herců na „výrobě zvuků“ (připomíná to chvílemi experimenty skupiny STOMP). Vizuální efekty umocňuje ladění kostýmů do variací black-and-white i vtipně stylizované využití nádobí jako součástí stejnokroje. Bez problémů funguje propojení choreograficky pojatých skupinových pasáží s drobnohledným nahlédnutím do osudů jednotlivců. Každý charakter je jasně strukturován a mladí herci hrají čerstvě a energicky. Dá se říci, že každý se alespoň na chvíli dostane do hledáčku diváka, i když v množství postav občas těžší rozeznáváme.

Nejzřetelnější, o nové motivy obohacený, je příběh schopného, ale problematického Rusa Petra, kterého hraje Prokop Košař, jako cukrářka Pavlína zvládá sugestivně obtížný monolog Diana Komisarenko. Nikdo tu nepůsobí zbytečně, představení funguje konzistentně jako celek, v němž je každý kousek mozaiky důležitý. I když tento experiment vypadal na první pohled jako okrajový produkt ambiciózní dramaturgie MDP, tento neobvyklý zážitek rozhodně může potěšit diváka, který se rád nechá překvapovat.

POPRVÉ V PROFESIONÁLNÍ KUCHYNI

Kristina Kalendová

12.1.2024, divabaze.cz

Začátkem října měla na studiové scéně pražského Divadla ABC premiéru inscenace *Kuchyně* nedávno zesnulého britského dramatika Arnolda Weskera. Tato inscenace láká diváky především skutečností, že většina herců pochází teprve z druhého ročníku bakalářského studia na Katedře činoherního divadla pražské DAMU. To, že se divadlo rozhodlo dát příležitost mladým umělkyním a umělcům, na publikum zjevně zabírá, protože zatím všechny reprízy byly vyprodané.

Inscenace je zasazená do prostředí zákulisí restaurace a komickým způsobem ukazuje, jak to v takovém podniku každý den funguje. I když je scéna zalidněná přehřší postav, díky precizní práci herců není problém celé toto panoptikum přehlédnout a po chvíli už rozeznáváme, jaké mezi sebou mají jednotlivé postavy vztahy, kdo se s kým nemusí a kdo si je s kým naopak blízký. Množství postav dává nejen hereckou příležitost začínajícím hercům a herečkám, ale odráží také množství personálu v každé luxusní restauraci. Mezi ty nejdůležitější patří rozhodně šéfkuchař (Filip Kaňkovský), kuchař Petr (Prokop Košař), Marco, majitel restaurace (Ondřej Vetchý / Jan Burian) a Frank, sous-chef (Zdeněk Vencel). Tyto postavy patří mezi hlavní hybatele děje a kolem nich se točí i hlavní zápletky hry, prohraný boj o post šéfkuchaře.

Studiová scéna „Ábécéčka“, na které se představení odehrává, je umístěna v prostoru bývalé restaurace v pasáži 3KinoArt v domě U Nováků ve Vodičkově ulici. Prostor je nedivadelní, ale pro tuto inscenaci velmi vhodný, a to nejen díky svému minulému využití, které s tématem dobře rezonuje. Prosklená stěna oddělující hrací prostor od pasáže je v představení funkčním způsobem využita, například při televizním rozhovoru se šéfkuchařem, který se odehrává za zády diváků za skleněnou stěnou v prostoru pasáže. Tímto způsobem se razantně rozšiřuje hrací prostor a přesměrovává se pozornost publika, aniž by došlo k omezení dialogu (herci používají mikrofony). Co se týče scénografie, ta je řešena minimalisticky a zároveň pragmaticky. Na jevišti je umístěno pouze pět mikrofonů, kozlík pro řezání dřeva coby stanoviště řezníka, tři bubny, které představují různá stanoviště kuchařů

(od polévek k rybám) a stanoviště šéfkuchaře v levém rohu jeviště. V pravém rohu hrací plochy se nachází prosklená „kukaň“, ze které majitel restaurace Marco (Ondřej Vetchý / Jan Burian) v průběhu představení sleduje dění v kuchyni.

S téměř každou částí této scénografie se v průběhu představení pracuje „hudebním“ způsobem: herci na jednotlivé předměty „hrají“ jako na hudební nástroje, především rytmicky. Tyto rytmy, tedy jakási „syrová“ hudba, zní především během výdeje jídel, kdy podkresluje choreografii servírování a povedeně zobrazuje rytmus provozu kuchyně v luxusní restauraci, kde záleží na každém sebemenším detailu. Hudební prvek je v inscenaci přítomný už v úvodní sekvenci, kdy herci stojí v řadě čelem k publiku a unisono rytmicky pronášejí slabiku „pa“, čímž hned na začátku vytvoří napětí a vnímavost pro rytmus slov a pohybů, které představení neopustí až do konce. Sekvence se navíc několikrát později zopakuje a slouží tak jako rozdělovník jednotlivých „dějství“. Další citoslovce se během představení využívají například namísto fyzického jednání – znázorňují například pití či zvuk plynových hořáků.

Jak už bylo řečeno, důležitým aspektem inscenace je rytmus – řeči, ale také pohybů a gest. Herci ho tvoří pomocí již zmíněných bubnů, paliček či hliníkových hůlek, kterými buší do bubnů, případně o sebe navzájem. Rytmy hereckého jednání znázorňují souhru kuchařů a servírek při výdeji jídel, což skvěle buduje atmosféru inscenace jako fikčního světa luxusní kuchyně, kde je vše v neustálém pohybu a zákazník nesmí čekat příliš dlouho. Někdy splašený a jindy klidný rytmus akce výborně naznačuje stírání hranic mezi řádem a přísnou hierarchií, která v každé kuchyni vládne, a zmatkem, který je nedílnou součástí každodenního života mezi plynovými hořáky. Avšak souhra kuchyňského ansámblu není konstantní a jako ve všech zaměstnáních, i zde panují neshody mezi postavami, které se stupňují s přibývajícím objednávkami a stresem. Tyto rozpory se zhmotňují například ve scéně, kdy se šéfkuchař hádá s řadovým kuchařem, který mu vyčítá jeho sebestřednost a aroganci a přitom ho vláká do pastí na krysy.

Režie se chopil režisér Michal Dočekal, který studenty citlivě vede k sebejistému pohybu po jevišti a vyspělé herecké akci. Na jevišti jsou se studenty i jejich pedagogové Filip Kaňkovský, Ondřej Vetchý, Jan Burian, kteří hrají hierarchicky výše postavené osobnosti kuchyňského provozu. Budoucí herečky a herci v inscenaci dokazují, že herecká příprava na jejich domovské instituci je na skvělé úrovni jak v jevištní mluvě, tak i v pohybu. Ačkoli jejich herecký projev v některých momentech nesl znaky nechtěné teatrálnosti, celkově studentky a studenti předvedli velmi povedený debut (zvláště když vezmeme v potaz, že většina z nich nemá zatím příliš zkušeností s hraním v profesionálním divadle). V inscenaci vystupuje také několik herců z Ukrajiny, kteří představují řadové zaměstnance kuchyně a sebereferenčně tak poukazují na migranty coby „levnou pracovní sílu“, zároveň však připomínají útěk statisíců Ukrajinců před válkou, čímž děj inscenace přesahuje k aktuální politické situaci. Výkony ukrajinských účinkujících narozdíl od českých kolegů znamenaly i nutnost poprat se s novým jazykem, což se i přes někdy výraznější přízvuk podařilo skvěle.

Výkony profesně starších herců v inscenaci v dobrém smyslu vyčnívají. Role Marca, majitele restaurace, ztvárněná Janem Burianem (v alternaci s Ondřejem Vetchým) je pozoruhodná i tím, že Jan Burian není hercem, ale režisérem a zároveň vedoucím Katedry činoherního divadla DAMU a také ředitelem pražského Národního divadla. Vedle umělce je tedy také manažerem, což ho pro tuto roli dobře kvalifikuje a můžeme se jen domnívat, nakolik při svém nervním pokřikování na zaměstnance čerpá z osobních zkušeností. Jeho výkon je naprosto odlišný od pojetí role Ondřeje Vetchého, který v ní působí především tvrdě a autoritativně, až se ho divák, na rozdíl od Buriana, svým způsobem bojí. Výkon Jana Buriana má oproti tomu v sobě spíše náznak jisté jízlivosti, kdy si zoufá, jak je náročné vést tým zcela rozdílných individuí, mezi kterými neustále vznikají nové a nové konflikty.

Inscenace Kuchyně v Divadle ABC je skvělou příležitostí vidět na jevišti budoucí umělce ve spolupráci s jejich staršími kolegy v situaci, kdy jsou smazány pomyslné hranice mezi vyučujícími a žáky. Bezpochyby nejvýraznějším prvkem je výrazný rytmus v hudbě i herecké akci, který povedeně vtahuje diváka do pracovního tempa jevištně ohraničené „existence“ této povedené kuchyně. Scénické dílo dovedně pracuje s divákovou pozorností a nenechá ho ani na chvíli, jak se říká, usnout.

i) PAN POLŠTÁŘ

RECENZE: TENKÁ ZEĎ MEZI KOMEDIÍ A KRUTOSTÍ

Radmila Hrdinová

1.11.2023, [novinky.cz](https://www.novinky.cz)

Soubor Městských divadel pražských uvedl v Rokoku hru irského dramatika Martina McDonagha Pan Polštář. Je to jeden z nejkřutějších textů autora proslulého drsností svých her, ale zároveň i jeden z nejrafinovanějších.

Spisovatel Katurian píše poetické i brutální povídky pojednávající o krutosti vůči dětem, končící většinou jejich smrtí. Nikdo je ale nečte, až do chvíle, kdy jejich příběhy začne kdosi proměňovat v realitu. Hlavním podezřelým je Katurianův retardovaný bratr.

Prozrazovat víc by znamenalo připravit diváky o překvapení. Snad ještě jen to, že se vše odehrává v blíže neurčené totalitní zemi a osou hry je výsledek Katuriana dvojicí vyšetřovatelů.

Pan Polštář od prvního uvedení v pražském Činoherním klubu před osmnácti lety stále divadelníky láká jak drsností příběhu, tak provokujícími tématy. Především otázkou po autorské odpovědnosti za napsané slovo a tenkou hranicí mezi fikcí a realitou.

McDonagh o svých hrách říká, že se pohybují mezi komedií a krutostí, kdy jedna druhou osvětluje. Podobně balancuje i inscenace režiséra Tomáše Ráliše odehrávající se v realistické dekoraci pokoje a vyšetřovny současně.

Nebrání se komediální nadsázce odlehčující krutost příběhu, ale zároveň ho hudbou, svícením i hereckým projevem až zbytečně lyrizuje. A ne vždy je šťastné názorně vyhrávat scény z minulosti. Působí to až příliš popisně a stopáž inscenace to prodlužuje na tři hodiny.

Pan Polštář stojí na hereckých výkonech čtveřice protagonistů. Katuriana udržuje zkušený Aleš Bílík v dráždivé polaritě mezi strachem a z něj plynoucí extrémní servilitou a nekritickou pýchou na své povídky. Působí jako charakterová améba, jejíž jedinou stálíci je ochranný vztah k bratrovi. Toho hraje Tomáš Dalecký jako naivně upřímného kluka bezmezně obdivujícího staršího bratra.

Čtveřici protagonistů doplňují Tomáš Havlínek a Radim Kalvoda v relativní polaritě dobrého a zlého vyšetřovatele.

Pan Polštář v Rokoku je inscenace pro zkušeného diváka, který se vyrovná s extrémní krutostí příběhu i vulgárním jazykem. Pak si z ní možná odnese silný zážitek.

Hodnocení: 65 %

HERECKY AŽ MAGNETIZUJÍCÍ PAN POLŠTÁŘ V ROKOKU. A ZAČNĚTE SLEDOVAT TOMÁŠE RÁLIŠE

Adéla Kalusová

28.11.2023

Městským divadlům pražským přibyla do repertoáru inscenace známé hry Pan Polštář britského dramatika Martina McDonagha. Na scéně Rokoka v režii Tomáše Ráliša ožívá příběh bratrského pouta ve vypjaté situaci policejního výslechu. Pro Ráliša jde o první realizaci mimo „damácké“ Divadlo Disk, kde jsou nyní k vidění jeho inscenace Perplex a Chladné dítě.

Spisovatele Katuriana (Aleš Bílík) potkáváme v situaci, kdy jej během policejního výslechu obviní z vražd tří dětí policisté Ariel (Radim Kalivoda) a Tupolski (Tomáš Havlínek). Podezření je založeno na osudech hrdinů z Katurianových morbidních povídek, v nichž se děsivými způsoby páchá bezpráví právě na dětech. Existují podobnosti mezi realitou a fikčním světem, jehož tvůrcem je podezřelý spisovatel. A tedy: Je psané slovo zavazující, či dokonce usvědčující? Je Katurian vinen pouze proto, že napsal ony drastické příběhy?

Scénografii tvoří menší pokoj, úsporný co do nábytku i doplňků. Studené tóny působí neútně, anonymně a přirozeně tím dávají vyniknout postavám a situacím. Divácká pozornost se soustředí na Katuriana a vyšetřovatele, ovšem za dveřmi v pravém rohu se odehrává ještě jeden příběh – vyslýchán je spisovatelův bratr Michal. Jakmile jeho přítomnost vyjde najevo, výslech nabírá na intenzitě a odkrývá silné pouto mezi bratry a jejich společnou minulost. Do ní diváka napomáhá přenést světelná změna vytvářející snovou atmosféru, přičemž detektivové se převtělí v postavy rodičů. Tady sice zaznívá groteskní podtón, ale nic to neubírá na fatalitě vlivu výchovy a zacházení s chlapci. Úsměv se promění v trnouce šklob.

Tomáš Ráliš vytvořil výsostně hereckou inscenaci s vrstevnatými postavami. McDonaghův styl dovoluje nahlížet na ně s nadhledem, ale současně nastolovat naturalistickou intenzitu. Mladým tvůrcům se daří držet tento balanc. Výkon Aleše Bílíka je po okraj naplněn soustředěnou energií. Fyzickým napětím, hlasem i výrazem odkrývá nejen Katuriana v jeho složitém charakteru, ale proměňuje reakce na vývoj situace. Je neústupný ve svých názorech, především pokud se vztahuje ke svému dílu či k bratrovi; je křehký i pohnutý až do vyšínutosti (a rodinné zázemí bylo výrazným podílníkem na nestálém koktejlu jeho vnitřního světa). Katurian je přitom značný čas upoután k výslechové židli, což omezuje jeho fyzický projev a Bílík musí o to víc pracovat s intenzitou hlasu, s mimikou ve výrazu a s tělesnou tenzí. Jde o výkon pečující o sebemenší detail hereckých prostředků. Obdobnou kvalitu a angažovanost pozorujeme i u jeho hereckých kolegů, avšak Bílíkova kreace je až magnetická, schopná divákovi zajistit pochopení postavy až na bázi jaksi nevědomí, neboť vědomě bychom Katuriana mohli bez okolků odsoudit.

Detektivové Tupolski a Ariel představují krutou ruku osudu, ovšem jsou i nositeli černého humoru; osvěžujícího, trpkého, štiplavého. Tupolski Tomáše Havlíka je arogantní, zákeřný, s ostrými pohyby a ráznou dikcí. Do konverzace vnáší sarkasmus, nicméně ke konci svou postavu obměkčí. Ariel Radima Kalivody využívá fyzickou sílu v nátlaku na Katuriana, avšak nakonec se ukáže být nejvíce empatickou postavu příběhu. Tomáš Dalecký ztělesňuje Michala, Katurianova bratra, v jeho komplikovanosti. Přemýšlí sice zpomaleně, naivně, infantilně, jenže ve vteřině je schopen se nevypočitatelně napnout do tékové agrese.

Pan Polštář atakuje různé sféry našeho uvažování. Nabízí otázku, nakolik silně je autor spojen se svým dílem. A tyčí se tu téma viny a nevinu či zodpovědnosti jednoho za druhého. Tomáš Ráliš se v Panu

Polštářovi prezentuje režijní interpretací, která je příslibem. A s přihlédnutím k jeho autorským divadelním textům, s nimiž v letech 2020 až 2022 opakovaně zvítězil ve studentské Ceně Evalda Schorma, jsem tím spíš zvědavá, jak se jeho umělecký rukopis bude na české divadelní scéně dále formovat.

6. UMĚLECKÁ ČINNOST DIVADLA KOMEDIE V ROCE 2023

Divadlo Komédie v roce 2023 premiérovalo vlastní a koprodukční inscenace, intenzivně spolupracovalo se zahraničními tvůrci, uspořádalo několik výstav, koncertů, scénických čtení a také připravilo druhý regulérní ročník mezinárodního festivalu Nová komedie. V měsících květen až září probíhaly v divadle rozsáhlé úpravy zákulisí.

INSCENACE

V roce 2023 měly premiéru tři inscenace: Komédie Jack staví dům, Míroví vyjednaváci a Já, Johan*a. Mnohým představením předcházely lektorské úvody a po nich nezřídka následovaly debaty s tvůrci a diváky.

V březnu měla premiéru inscenace pojednávající o hodnotě lidského života a etice a estetice **Komedie Jack staví dům**. Scénář vznikl podle filmu dánského režiséra Larse von Triera a Božské komedie Danta Alighieriho. V inscenaci, kterou režíroval Tomáš Loužný, ztvárnil titulní roli Dan Kranich, jehož herecký výkon je mnohým kritiky vyzdvihován.

Světová premiéra hry I, Joan Charlie Josephine byla uvedena roku 2022 v londýnském Shakespeare's Globe, v divadle Komédie inscenaci s názvem **Já, Johan*a** připravil česko-slovenský tvůrčí tým a vznikla ve spolupráci s queer platformou PiNKBUS. Posláním tohoto divadelního díla, které mělo premiéru v listopadu, je podpora LGBTQI+ lidí a příspěvek do debaty o ne-binárním jazyku.

Míroví vyjednaváci jsou společnou inscenací Městských divadel pražských, divadla Qendra Multimedia (Kosovo), Teatro della Pergola (Itálie), R.A.A.A.M (Estonsko), Kontakt (Bosna a Hercegovina), Black Box Teater (Norsko), My Balkans (USA/Srbsko). Kosovský režisér a dramatik Jeton Neziraj se při psaní inspiroval knihami Richarda Holbrooka, ale také mírovými jednáními o Severním Irsku, Blízkém Východě, Bosně a Hercegovině nebo mezi Kosovem a Srbskem. A snaží se odhadnout, jak by mohla po konci války vypadat mírová jednání mezi Ruskem a Ukrajinou.

FESTIVALY A SPECIÁLNÍ HOSTÉ

Druhý ročník mezinárodního festivalu mladých tvůrců **Nová komedie** se konal ve dnech 11.-18. dubna 2023. V jeho rámci byly uvedeny inscenace z polských, slovenských a českých divadel. Nechyběly ani koncerty a debaty s tvůrci. Tématy tohoto ročníku festivalu byly (ne)svoloba, (ne)bezpečí a (ne)rovnoprávnost. Prolínaly se šesti inscenacemi, sedmou byl hudebně-loutkový projekt určený všem divákům od pěti let. Českými režiséry, kteří na festivalu prezentovali své inscenace Události (Jihočeské divadlo české Budějovice) a Město v noci (Polárka, Brno), byli Kasha Jandáčková a Štěpán Gajdoš.

V listopadu se ve spolupráci s Instituto Cervantes konal druhý večer současné španělské dramatiky nazvaný **La batalla (Souboj dramatiků)**, kde byly formou scénických čtení představeny čtyři současné španělské texty.

Po celý rok uvádělo v Komedii své pražské premiéry **Činoherní Studio z Ústí nad Labem**.

UMĚLECKÉ PŘESAHY

K dalším kulturním aktivitám v Komedii patří stále hojněji navštěvované **výstavy**, které kurátoruje Lenka Dombrovská. Mezi vystavovanými umělci se objevují jména mladých, oceňovaných výtvarníků – v loňském roce to byly sochařky Linda Wrong a Ema Auri, malířky Alžběta Rajchlová, Klára Sedlo a Lea Drozdová. Přibližně jednou měsíčně se konají **koncerty** – vystoupili Julie Goetzová, Jan Senft, Veronika Pozniak, duo PAST a další.

7. OCENĚNÍ, ÚSPĚCHY, ÚČAST NA FESTIVALECH A ZAHRANIČNÍ AKTIVITY

7A. Ocenění a úspěchy

Režisér inscenace Pan Polštář Tomáš Ráliš získal Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy pro vynikající studenty a absolventy 2022/2023.

V březnu 2024 se stal režisér a dramatik Tomáš Ráliš vítězem Ceny divadelní kritiky (časopis Svět a divadlo) za Talent roku 2023.

7B. Zahraniční aktivity

PORTO (Portugalsko) Festival FINISTERRA

- představení lokasté
- 2 představení v Teatro Carlos Alberto
- 24. + 25.2. 2023

THESSALONIKI (Řecko) International Forest Festival 2023

- Národní divadlo Severního Řecka
- představení lokasté
- elektronicky, květen 2023

BUDAPEST (Maďarsko) Festival CZEKKOLD

- představení Yerma
- divadlo Katona József Színház
- 4.11.2023

CLUJ NAPOCA (Rumunsko) Festival UTE

- Maďarské divadlo v Kluži
- představení Bílá nemoc
- 5.11.2023

Koprodukce

QENDRA MULTIMEDIA (KOSOVO)

- mezinárodní divadelní projekt Negotiating Peace – Míroví vyjednaváci
- světová premiéra 16.10. 2023 v divadle Oda v Prištině
- za MDP – Orest Pastukh
- hostování Kosovo, Makedonie, Srbsko, Bosna Hercegovina, Albánie, Německo
- v Praze v divadle Komédie 13. a 14.11. 2023

8. EDUKAČNÍ, PUBLIKAČNÍ A DALŠÍ AKTIVITY MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

V roce 2023 jsme pokračovali v projektech vedoucích k digitalizaci tvorby Městských divadel pražských, dalšímu rozvoji vzdělávacích projektů i většímu zpřístupnění divadel hendikepovaným divákům.

8A. Digitalizace tvorby

V HLAVNÍ ROLI: MATURITA!

Videa ze série V hlavní roli: Maturita! vychází ze struktury maturitní zkoušky z češtiny a jsou určena zejména studentům a pedagogům. Zábavnou formou se snaží pomocí divadelních prostředků přiblížit a oživit základní díla světové literatury. Přímo před očima diváků ožijí literární postavy, které představí svůj charakter, předvedou situace, které zažívají, a přinesou esenci celého díla. Videa je možné zhlédnout na webových stránkách, YouTube kanále Městských divadel pražských a platformě Stream.cz.

V roce 2023 vznikla maturitní videa k dílu Bílá nemoc a k historickému období Antika.

DIVADLO DO UŠÍ

Prozkoumat náš repertoár více do hloubky mohou diváci také prostřednictvím dramaturgických podcastů, které fungují i jako doplněk maturitních videí. Audio nahrávky vtáhnou do děje a kontextu hry, prozradí zajímavosti o životě autora i charakteru postav. To vše poví hlasy představitelů hlavních rolí a tvůrců za doprovodu hudby z inscenace. Všechny díly jsou ke zhlédnutí na našich webových stránkách a na Youtube.

V roce 2023 se v rámci projektu Divadlo do uší chopili mikrofonu herec Dan Kranich a herečka Julie Goetzová v rámci inscenace Komedie Jack staví dům.

100 MONOLOGŮ

Rozsáhlá video série divákům představuje nejkrásnější divadelní monology, které si získaly slávu na světových jevištích. Diváci uvidí a uslyší výběr toho nejlepšího z dramatických textů v podání herců našeho souboru i hostů v režii Jakuba Šmída.

MDPLAY

MDPlay je online platforma, kterou si mohou naši diváci předplatit a sledovat tak profesionální záznamy našich inscenací. V aktuální nabídce jsou inscenace Želary, Hotel Good Luck, Nezlomní a Čapek.

Volně jsou zde přístupné ke zhlédnutí naše trailery, série 100 monologů, V hlavní roli: Maturita!, rozhovory s tvůrci a videa z našeho zákulisí.

8B. Další projekty

BEZ BARIÉR

Naše divadla se snažíme průběžně přizpůsobovat i pro diváky s hendikepem tak, aby návštěva divadla byla snadná a bez bariér. V projektu Bez bariér, který probíhá od roku 2020, jsme pokračovali také v roce 2023, mimo jiné instalací zvukových majáčků pro zrakově postižené u divadla Komédie. Veškeré informace rozdělené podle typu jejich omezení naleznete na webu MDP v podstránce Bez bariér.

VÝSTAVY

Městská divadla pražská nabízí prostor mladým výtvarným umělcům k prezentaci jejich tvorby. V roce 2023 jsme připravili tyto výstavy a instalace:

Na hranici skutečnosti

- vernisáž výstav obrazů a kreseb Ley Drozdové a porcelánových objektů Emy Auri
- 15. 12. 2023 – 1. 3. 2024
- divadlo Komédie

Tušené krajiny a dějiny

- výstava soch a objektů Lindy Wrong a obrazů Alžběty Rajchlové
- 1. 12. 2022 - 18. 4. 2023
- divadlo Komédie

Mapa duše a anatomie krajiny

- výstava obrazů Kláry Sedlo
- 4. 10. – 10. 12. 2023
- divadlo Komédie

Uvidíme se...

- výstava fotografií z Ukrajiny
- listopad 2023 – únor 2024
- kavárna ABC

Lubomír Lipský – Legenda Městských divadel pražských

- výstava k nedožitému jubileu 100 let Lubomíra Lipského
- připravila Justýna Bergel Kašparová

ČASOPIS MODERNÍ DIVADLO

V roce 2023 jsme pokračovali ve vydávání společenského dvouměsíčníku Moderní divadlo. Časopis vychází v nákladu téměř 20 tisíc kusů jako příloha Deníku N. Je dostupný také online na webových stránkách MDP.

KRONIKA MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

V roce 2023 pokračoval oblíbený cyklus pořadů o historii Městských divadel pražských s názvem Kronika. Vybraná témata představují posluchačům odborníci z oblasti divadelní vědy. Kromě odborného výkladu bývají pravidelně součástí projekce dobových fotografií, ukázky z literatury a podle tématu třeba i promítání z televizního nebo divadelního archivu, případně živá hudba.

ARCHITEKTONICKO–HISTORICKÁ PROHLÍDKA DIVADLA

Kromě pravidelných prohlídek zákulisí probíhajících po představení mají diváci možnost navštívit i odborné prohlídky zaměřené na architekturu budov, ve kterých jednotlivé scény MDP nacházejí. Účastníci prohlídek se dozví podrobnosti historickém kontextu vzniku jednotlivých divadel a jsou upozorněni na architektonické pozoruhodnosti. Do divadel ABC, Rokoko a Komédie zveme diváky na tyto prohlídky dvakrát ročně, vždy na jaře a na podzim. V roce 2023 se tedy uskutečnilo celkem 6 architektonicko-historických prohlídek.

LEKTORSKÉ ÚVODY

Pravidelné lektorské úvody k vybraným inscenacím jsou již zavedeným standardem. Diváci mají příležitost dozvědět se podstatné skutečnosti související s inscenací. Kromě okolností vzniku inscenovaného textu především poznávají specifika režijní interpretace. Pro školy připravujeme lektorské úvody na objednávku.

DEBATY S TVŮRČÍM TÝMEM

Pro diváky jsou také připraveny debaty s tvůrčím týmem, které probíhají zpravidla po představení v divadle Komédie. Tento formát nabízíme také školám.

EDUKAČNÍ AKTIVITY PRO ŠKOLY

Pro učitele je k dispozici na webu MDP brožura v online formě, která přehledně shrnuje programy MDP zaměřené na prohloubení zážitku z představení pro žáky základních a studenty středních škol. Pro školy organizujeme lektorské úvody, diskuse po představení, debaty s uměleckým týmem nebo workshopy. K inscenacím učitelům poskytujeme také předpřipravené pracovní listy s odborně navrženými aktivitami pro žáky. Kromě debat s tvůrčím týmem nabízíme také řízené debaty po představení s divadelním pedagogem. Jejich cílem je sdílet ve skupině dojmy z představení a učit se pojmenovávat témata a hlavní myšlenky hry. Workshopy pak prohlubují témata jednotlivých představení. Těto nabídky využívají školy v návaznosti na dopolední představení. Kromě workshopů navazujících na představení si dále školy objednávají herecké workshopy, kde mají žáci možnost si vyzkoušet některé herecké aktivity a cvičení.

HERECKÉ KURZY

Široká veřejnost se může seznámit s hereckou prací v divadle prostřednictvím hereckých kurzů. Nabízíme jednodenní herecké dílny pod vedením Petra Haška. Účastníci si během jednoho dne mohou

vyzkoušet základy a principy divadla. Pro zájemce máme připraveny také intenzivnější herecké kurzy, které vede režisérka Viktorie Čermáková. Účastníci si osvojí celý proces herecké práce ve směru k inscenaci, od rozboru a nastudování textu až po samotnou realizaci inscenace. Do kurzů se průběžně zapojují i další divadelní odborníci (hlasoví pedagogové, dramaturgové, režiséři, produkční).

V loni jsme na jaře každý druhý měsíc (leden, březen, květen) a pak v říjnu, listopadu a v prosinci uvedli v rámci našich vzdělávacích programů jednodenní herecký kurz s Petrem Haškem.

Dále na jaře (březen - duben) a na podzim (říjen - listopad) proběhl dvoutýdenní herecký kurz s Viktorií Čermákovou. První týden v červenci se ještě konal letní týdenní herecký kurz.

Ve všech případech byly kurzy plně obsazeny.

KLUB PRVNÍ ŘADA

Od roku 2019 se příznivci MDP sdružují v klubu diváků První řada. Pro členy diváckého klubu jsou určeny speciální marketingové akce, zpřístupňujeme jim zákulisí divadla, zveme na zkoušky inscenací a setkání s umělci.

Od roku 2022 pro členy klubu stále uvádíme pořad Místa důvěrných setkání. Členové klubu se při něm setkávají s herci, inscenátory i dalšími divadelními profesemi.

V roce 2023 proběhlo setkání šestkrát. Hosty byli ředitel Městských divadel pražských Daniel Příbyl, umělecký šéf divadla Michal Dočekal, herci Eva Salzmannová, Kryštof Krhový, Radim Kalvoda, Nina Horáková, Jiří Štrébl, Tereza Rychlá, Lucie Trmíková, Radek Melša, Renáta Matějčíková, Aleš Bílík, dramaturgyně Kristina Žantovská a Barbora Hančilová, archivářka Justina Bargel Kašparová a produkční Aneta Nádvorníková.

9. HOSTÉ MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH V ROCE 2023

9A. Tuzemští hosté

HAPPENING TANEČNÍCH KONZERVATOŘÍ 2023

- v rámci 37. ročníku festivalu Mezinárodní týdny tance
- Konzervatoř Duncan centre
Pražská taneční konzervatoř
Súkromné konzervatórium Košice
Taneční konzervatoř Brno
Taneční konzervatoř Evy Jaczovej Bratislava
Taneční konzervatoř hl. m. Prahy
Taneční centrum Praha, konzervatoř

ORCHESTR DOMINANTA

- představení Filmová hudba
- letní koncert
- Slovensko

LENKA ZAHÁLKOVÁ, DOMINIKA DOSEDLOVÁ

- představení FIND ME – WHAT ARE YOU LOOKING FOR?
- taneční představení moderního současného tance

LENKA VAGNEROVÁ & COMPANY

- představení Gossip, Amazonky, Mah Hunt, Lešanské jesličky, Riders, Panoptikum (koprodukce s Městskými divadly pražskými)
- od října 2018 je rezidentním souborem divadla Komédie

ČINOHERNÍ STUDIO ÚSTÍ NAD LABEM

- představení Jídelní vůz
- představení Peer Gynt
- představení HANZELKAZIKMUND (Zde jsou lvi)

ONDŘEJ HAVELKA A JEHO MELODY MAKERS

- představení Poklad na stříbrném plátně
- koncertní program sestavený z nejhezčích písňových pokladů, které zazněly na filmovém plátně ve třicátých a čtyřicátých letech

ORCHESTR PRAGUE RHYTHM KINGS

- představení Rozpustilá noc aneb noční život První republiky
- dobové tance v podání taneční skupiny ZIG-ZAG

SMYČCE PRAŽSKÉHO FILMOVÉHO ORCHESTRU

- Koncert filmové hudby
- divadlo Rokoko

PRAGUE PHOTO SHOW 2023

- Festival fotografických příběhů
- talkshow, workshopy, fotoateliér

FOLKLORNÍ SOUBOR ROSÉNKA

- 40 let jako malovaných
- účinkovaly skupiny Treperendy a Hrozénka
- jako host Makovičky
- hudebně doprovázela cimbálovka Muzička

AGENTURA HARLEKÝN

- představení Na zlatém jezeře (dílo Ernesta Thompsona v režii Vladimíra Strniska)
- představení Vím, že víš, že vím (dílo Rodolfa Sonega a Renata Giordano v režii Vladimíra Strniska)

COMPañÍA DANZA FLAMENCA DE VIRGINIA DELGADO

- představení Flamenco

NAĎA VÁLOVÁ & BAND

- koncert S úctou Evě Olmerové
- divadlo Rokoko

DIVADELNÍ SPOLEČNOST VĚTRÁK PIVÍN

- představení České nebe

ADAM ZVONÁŘ

- závěrečný koncert Letní lekce baletu 2023
- již 4. ročník
- divadlo Rokoko

ČESKÁ UNIE NESLYŠÍCÍCH

- Mluvící ruce 2023
- divadelní přehlídka tvorby především neslyšících umělců a projevu ve znakovém jazyce
- pravidelně již od roku 1997
- téma tohoto ročníku Kdekoliv na světě se můžeme dorozumívat znakovými jazyky

DIVADELNÍ SPOLEK JEDL

- představení Manželská historie
- představení Soukromé rozhovory
- představení Zahradníček / Vše mé je tvé
- představení Ženy, držte huby!

VŠENORSKÁ DIVADELNÍ SPOLEČNOST

- představení Moje žena je šílená
- divadlo Rokoko

FESTIVAL ...PŘÍŠTÍ VLNA/NEXT WAVE...

- 30. ročník festivalu, 20. – 28. září 2023
- podtitul *Setkání divadelní, hudební, taneční, literární, výtvarné a jiné alternativy*
- divadlo Komédie

DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR GYMNÁZIA JIŘÍHO – GUTHA JARKOVSKÉHO „GUT!“

- studentský muzikál Balada pro banditu
- Milan Uhde, Miloš Štědrý

BOHEMIA BALET

- balet Popelka
- choreografie Jiřího Horáka, scénická výprava a kostýmy Josefa Jelínka
- soubor Taneční konzervatoře hlavního města Prahy a Bohemia Baletu

DIVADLO POLÁRKA

- v rámci festivalu Nová komedie
- představení Město v noci
- 16.4.2023
- Brno

JIHOČESKÉ DIVADLO

- v rámci festivalu Nová komedie
- představení Události
- 17.4.2023
- České Budějovice

9B. Zahraniční hosté

Festival Nová Komedie

TEATR BARAKAH

- představení Andělé v Americe aneb démoni v Polsku
- 11. 4. 2023
- Krakov, Polsko

DIVADLO GAFFA

- představení Dědina
- 12. 4. 2023
- Bratislava, Slovensko

TEATR WSPÓLCZESNY W SZCZECINIE

- představení Spartakus. Lásky v době moru
- 14. 4. 2023
- Štětín, Polsko

MĚSTSKÉ DIVADLO ŽILINA

- představení Kreutzerova Sonáta / Čí vinou?
- 18. 4. 2023
- Žilina, Slovensko

La Batalla (Souboj dramatiků)

- 2. ročník společné aktivity Městských divadel pražských a pražského Instituto Cervantes
- prezentace současné španělské dramatické tvorby a posílení česko-španělské kulturní výměny
- čtyři současní španělští autoři a čtyři čeští režiséři
- 16. 11. 2023, divadlo Komédie

JOSEF MARÍA

- ukázka ze hry Bouřlivé časy
- režie: Eliáš Gaydečka

JOSÉ PADILLA

- ukázka ze hry Kroniky Petera Sandchidriána
- režie: Jakub Šmíd

ANTONIO CASTRO GUIJOSA

- ukázka ze hry Jen metr od tebe
- režie: Barbora Mašková

CRISTINA CLEMENTE, MARC ANGELET

- ukázka ze hry Laponsko
- režie: Viktorie Čermáková

Další hosté

ZARZUELA CABARET

- představení Barbian
- 14. 6. 2023, divadlo ABC
- Španělsko

ZAGREBAČKO KAZALIŠTĚ

- představení Eichmann v Jeruzalémě
- 3. 10. 2023, divadlo Komédie
- Chorvatsko

SKD MARTIN

- představení Hekuba a Bačova žena
- 8. 10. 2023, divadlo Komédie
- Slovensko

QUENDRA MULTIMEDIA

- představení Míroví vyjednaváci
- 13. a 14. 11. 2023, divadlo Komédie
- Kosovo

Program hostů v rámci Měsíce Ukrajiny je popsán v další kapitole MDP pro Ukrajinu.

10. MDP PRO UKRAJINU

Projekty realizované v rámci 2. ročníku Měsíce Ukrajiny 24. 2. – 24. 3. 2023.

RŮZNÍ LIDÉ

- Anna Bilenka, Jurij Solonec a Roman Varyvoda
- 25. 2. 2023, Hlavní nádraží
- Audiowalk divadla uzahvati, průkopníků imerzivního žánru na Ukrajině. Texty vzniklé na základě 23 hodin rozhovorů s Ukrajinci, kteří se museli stát hrdiny vlastních životů i v těch nejtemnějších dobách.

STUDENTI PRO UKRAJINU: LANGUAGE BARRIER EQUAL

- 27. a 28. 2. 2023, divadlo Komédie
- Projekt sdružení Studenti pro Ukrajinu. Spolupráce stávajících studentů a studentek DAMU a FAMU s příchozími studentkami a studenty z divadelních škol v Charkově, Kyjevě a ve Lvově.

DAKH DAUGHTERS: DANCE MACABRE

- 14. 3. 2023, divadlo Komédie
- Kabaretní apel od Vlada Troitského a Dakh Daughters.

NEZLOMNÍ

- Autor a režie: Konstantyn Zhyrov
- 17. 3. 2023, divadlo Komédie
- Silný příběh jedné lásky, jedné krajiny, jednoho národa. Z tradičního folklóru, vážných i úsměvných obřadů, rituálů, pohádek, legend i současných textů povstane před vašimi očima obraz země, za níž dnes jeden národ bojuje a platí vlastní krví.

JAK UMĚT KRÁST aneb příručka mezinárodní zlodějiny

- Autor a režie: Oleksii Dorychevskiy
- 24. 3. 2023, divadlo Rokoko
- Ukrajinský režisér Oleksii Doryčevskij vás ve svém autorském kabaretu provede základními pravidly, jak si přivlastnit duši jiných národů. K tomu, abychom byli okradeni nejen o majetek, ale i o naši zemi a kulturu, stačí málo – podlehnout vlastnímu strachu a přestat bránit to nejcennější.

SPECIÁLNÍ GRAFICKÁ OPERACE

- Výstava v kavárně ABC z ukrajinských protiválečných plakátů, která představí díla Nikity Titova, Oleksandra Grekhova a Maksyma Palenka.

11. PODPOROVATELÉ, DÁRCI, MECENÁŠI, SPONZOŘI V ROCE 2023

BNT

Ministerstvo kultury ČR – Zahraniční odbor

Národní plán obnovy - Imagine UA, Mobilita II.

UNICEF

Malý Berlín – Švédský grant

Nadace ČEZ

Čeps, a.s.

Notino

Zeitraum Apartmens

Goethe Institut Praha – podpora ukrajinského projektu

Institut Cervantes Praha – spolupráce na La Batalla

Lisztův institut Praha – spolupráce na Jak se vám líbí

Ministerstvo zahraničí SR – Slovenský Institut – Hostování SKD Martin

bnt attorneys
in CEE

12. VÝKONOVÉ UKAZATELE

12A. Divadlo ABC

ukazatel	měrná jednotka	plán 2023	skutečnost k 31. 12. 2023	% plnění
DIVADLO ABC				
Představení na vlastní scéně	počet	235	247	105%
z toho: vlastním souborem	počet	220	219	100%
z toho: spolupořadatelství - hostování	počet	15	28	187%
Představení na zájezdech	počet	8	11	138%
Představení hostujících souborů tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	10	10	100%
Návštěvníci na vl. scéně celkem:	počet	84 200	87 482,0	104%
z toho: vlastním souborem	počet	77 000	73 986,0	96%
spolupořadatelství / koprodukce	počet	7 200	13 496,0	187%
z toho: počet diváků - děti	počet		299,0	
počet diváků - studenti	počet		13 437,0	
počet diváků - senioři	počet		73,0	
počet diváků - dospělí	počet		72 024,0	
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem:	tis. Kč	30 370	27 488,6	91%
z toho: ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	26 900	21 277,3	79%
ze spolupořadatelství / koprodukce	tis. Kč	2 200	4 342,0	197%
ze zájezdů	tis. Kč	1 700	1 586,5	93%
ostatní výnosy	tis. Kč	170	282,8	166%
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem:	tis. Kč	690	905,6	131%
z toho: za pronájem divadel. sálu	tis. Kč	150	317,3	212%
za pronájem ostatních prostor	tis. Kč	500	537,2	107%
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	40	51,1	128%
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	217 399 Kč	212 431 Kč	98%
Doplatek hl.m.Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	607 Kč	600 Kč	99%
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	112 800	102 666	91%
Návštěvnost na vl. scéně	%	73%	85%	116%
Tržebnost na vl. scéně	%	62%	70%	112%
Průměrná cena vstupenky	Kč	346 Kč	293 Kč	85%
Počet premiér	počet	2	3	150%
Počet derniér	počet	4	5	125%

12B. Divadlo Komédie

ukazatel	měrná jednotka	plán 2023	skutečnost k 31. 12. 2023	% plnění
DIVADLO KOMEDIE				
Představení na vlastní scéně	počet	130	146	112%
z toho: vlastním souborem	počet	100	126	126%
z toho: spolupořadatelství - hostování	počet	30	26	87%
Představení na zájezdech	počet	3	3	

Představení hostujících souborů				
tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	3	4	133%
Návštěvníci na vl. scéně celkem:	počet	19 500	24 160	124%
z toho: vlastním souborem	počet	11 000	18 343	167%
spolupořadatelství / koprodukce	počet	8 500	5 817	68%
z toho: počet diváků - děti	počet		2,0	
počet diváků - studenti	počet		6 322,0	
počet diváků - senioři	počet		225,0	
počet diváků - dospělí	počet		16 206,0	
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem:	tis. Kč	3 950	6 084,6	154%
z toho: ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	2 600	4 365,2	168%
ze spolupořadatelství / koprodukce	tis. Kč	1 000	1 145,5	115%
ze zájezdů	tis. Kč	300	501	167%
ostatní výnosy	tis. Kč	50	72,6	
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem:	tis. Kč	510	590,6	116%
z toho: za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	60	51,1	85%
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	450	596,7	133%
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	0	0,9	
Doplatek hl. m. Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	175 592 Kč	160 577 Kč	91%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	1 171 Kč	970 Kč	83%
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	31 460	29 964	95%
Návštěvnost na vl. scéně	%	71%	81%	114%
Tržebnost na vl. scéně	%	61%	65%	107%
Průměrná cena vstupenky	Kč	185 Kč	228 Kč	124%
Počet premiér	počet	2	4	200%
Počet derniér	počet	5	7	140%

12C. Divadlo Rokoko

ukazatel	měrná jednotka	plán 2023	skutečnost k 31. 12. 2023	% plnění
DIVADLO ROKOKO				
Představení na vlastní scéně	počet	140	153	109%
z toho: vlastním souborem	počet	137	130	95%
z toho: spolupořadatelství - hostování	počet	3	23	767%
Představení na zájezdech	počet	10	10	100%
Představení hostujících souborů				
tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	2	6	300%
Návštěvníci na vl. scéně celkem:	počet	19 600	26 323	134%
z toho: vlastním souborem	počet	19 000	21 857	115%
spolupořadatelství / koprodukce	počet	600	4 466	744%
z toho: počet diváků - děti	počet		2,0	
počet diváků - studenti	počet		2 834,0	
počet diváků - senioři	počet		515,0	
počet diváků - dospělí	počet		21 415,0	

Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem:	tis. Kč	5 580	6 979,0	125%
z toho: ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	4 500	4 875,7	108%
ze spolupořadatelství / koprodukce	tis. Kč	50	1 055	2110%
ze zájezdů	tis. Kč	1 000	1 020,3	102%
ostatní výnosy	tis. Kč	30	28,0	93%
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem:	tis. Kč	30	195	650%
z toho: za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	20	162	812%
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	0	32	
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	10	0	
Doplatek hl. m. Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	248 456 Kč	233 494 Kč	94%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	1 775 Kč	1 357 Kč	76%
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	28 000	30 243	108%
Návštěvnost na vl. scéně	%	70%	86%	123%
Tržebnost na vl. scéně	%	54%	67%	124%
Průměrná cena vstupenky	Kč	232 Kč	225 Kč	97%
Počet premiér	počet	3	2	67%
Počet derniér	počet	3	3	100%

12D. Celkem za divadla

ukazatel	měrná jednotka	plán 2023	skutečnost k 31. 12. 2023	% plnění
CELKEM				
Představení na vlastní scéně	počet	505	546	108%
z toho: vlastním souborem	počet	457	475	104%
z toho: spolupořadatelství - hostování	počet	48	77	160%
Představení na zájezdech	počet	21	24	114%
Představení hostujících souborů				
tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	15	20	133%
Návštěvníci na vl. scéně celkem:	počet	123 300	137 965,0	112%
z toho: vlastním souborem	počet	107 000	114 186,0	107%
spolupořadatelství / koprodukce	počet	16 300	23 779,0	146%
z toho: počet diváků - děti	počet		303,0	
počet diváků - studenti	počet		22 593,0	
počet diváků - senioři	počet		813,0	
počet diváků - dospělí	počet		109 645,0	
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem:	tis. Kč	39 900	40 552,2	102%
z toho: ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	34 000	30 518,2	90%
ze spolupořadatelství / koprodukce	tis. Kč	3 250	6 542,5	201%
ze zájezdů	tis. Kč	3 000	3 108,0	104%
ostatní výnosy	tis. Kč	509		0%
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem:	tis. Kč	2 850	1 691,1	59%
z toho: za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	230	530,8	231%
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	950	1 166,0	123%

ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	1 620	52,4	3%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	215 247 Kč	204 467 Kč	95%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	882 Kč	809 Kč	92%
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	172 260	162 873	95%
Návštěvnost na vl. scéně	%	72%	85%	117%
Tržebnost na vl. scéně	%	60%	68%	114%
Průměrná cena vstupenky	Kč	302 Kč	269 Kč 6	89%
Počet premiér	počet	7	9	129%
Počet derniér	počet	12	15	125%

12E. Náklady na inscenace

Sál	DIVADLO: Městská divadla pražská	Pořizovací náklady		Autorské honoráře			Náklady celkem
	TITUL:	věcné	inscenátoři	hosté	tantiémy %	tantiémy (tis.Kč)	(tis.Kč)
ABC	Vím, že víš, že vím	437 480	26 000	4 795 560	19	6 233	11 492
ABC	Shirley Valentine	117 392	15 600	8 786 040	15	10 066	18 985
ABC	Romeo a Julie	641 162	472 070	1 392 700	8	205	2 711
ABC	Revizor	564 197	294 745	1 334 840	12,2	557	2 751
ABC	Andělé v Americe DERNIÉRA 18.2.2023	1 696 698	443 550	632 630	14,68	181	2 954
ABC	Smrt obchodního cestujícího	411 685	377 600	1 839 040	15	644	3 272
ABC	Elefantazie	919 117	716 922	1 080 800	15	267	2 984
ABC	Vojna a mír	1 057 440	633 618	848 300	10	137	2 676
ABC	Zítra swing bude zníti všude	707 869	713 272	3 372 250	15,25	1 028	5 821
ABC	Diktátor DERNIÉRA 2.6.2023	606 716	500 225	5 596 380	10,8	144	6 847
ABC	Petr Pan	676 334	420 755	858 700	13,5	296	2 252
ABC	Hamlet	728 096	443 050	267 000	8,5	131	1 569
ABC	Mariá de Buenos Aires DERNIÉRA 23.4.2023	725 490	942 842	798 000	9,6	115	2 581
ABC	A osel na něj funěl DERNIÉRA 23.12.2023	532 444	516 000	1 704 900	12	287	3 040
ABC	Pupek Paříže DERNIÉRA 24.6.2023	1 226 709	253 127	318 500	13,5	96	1 894
ABC	Bílá nemoc PREMIÉRA 22.4.2023	855 534	537 650	719 300	4,25	71	2 183
ABC	Jak se vám líbí PREMIÉRA 17.6.2023	1 248 102	1 063 744	327 750	7	43	2 683
ABC	Kuchyň PREMIÉRA 7.10.2023	204 880	582 600	456 500	8,26	8	1 252
ABC	Café1933 /UA projekt/ PREMIÉRA 24.11.2023	0	0	114 900	0	0	115
ABC	Geniální přítelkyně PREMIÉRA 25.11.2023	1 298 571	859 089	116 800	14,55	71	2 345
KOM	100 nejkrásnějších českých básní DERNIÉRA 1.2.2023	379 950	345 000	301 500	9	35	1 061

KOM	Hrdinové kapitalistické práce DERNIÉRA 23.3.2023	286 382	580 610	248 000	7	19	1 134
KOM	Lazarus	609 973	536 650	3 875 480	17,7	1 319	6 341
KOM	Panoptikum /KOPRODUKCE/	0	200 000	0	0	0	200
KOM	Roberto Zucco	476 248	469 000	276 900	13	48	1 270
KOM	Tesla	245 246	464 167	286 920	7	43	1 039
KOM	Hotel Good Luck	115 668	105 800	0	12	12	233
KOM	Galapágy DERNIÉRA 1.4.2023	531 175	454 550	186 200	6,2	6	1 178
KOM	Volání divočiny DERNIÉRA 16.3.2023	399 300	512 730	269 290	9	29	1 210
KOM	Iokasté / koprodukce	354 547	173 152	40 000	4	4	572
KOM	Antigona / koprodukce	335 962	244 980	296 500	9	63	940
KOM	Riders / koprodukce	0	0	0	0	0	0
KOM	Komedie Jack staví dům PREMIÉRA 4.3.2023	534 617	529 971	197 250	10,7	24	1 286
KOM	Já, Johan*a PREMIÉRA 11.11.2023	586 030	607 743	205 475	14,55	18	1 417
ROK	Oddací list	71 336	59 600	3 520 665	12,6	1 046	4 698
ROK	Kanibalky DERNIÉRA 26.6.2023	576 937	202 700	656 793	12	241	1 677
ROK	Neviditelný	427 438	475 063	589 400	6,5	57	1 549
ROK	Marat + Sade	632 352	338 550	83 000	13	32	1 086
ROK	Herečka sobotní noci	363 382	195 500	336 765	12,5	184	1 080
ROK	Yerma	293 638	354 500	103 000	13,5	141	892
ROK	Prasklej svět	489 641	382 600	100 000	12,6	26	998
ROK	Posedlost DERNIÉRA 9.2.2023	502 614	373 500	162 700	14	46	1 085
ROK	Kanibalky 2 DERNIÉRA 14.6.2023	359 505	174 000	295 930	11,5	54	883
ROK	Dr.Johann Faust	366 824	495 187	534 450	13,5	76	1 472
ROK	Honzlová	728 575	753 700	929 880	12	145	2 557
ROK	Čurda, hrdina jedné prohry PREMIÉRA 25.2.2023	370 866	416 600	147 440	7,25	49	984
ROK	Pan Polštář PREMIÉRA 28.10.2023	461 766	387 326	20 000	13,2	40	909
ROK	Jak umět krást PREMIÉRA 24.3.2023 / DERNIÉRA 19.10.2023	496 455	234 306	24 000	7	9	764

13. ZPRÁVA O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ

13A. Hlavní činnost

v tis. Kč

	Schv. rozp. 2023	Uprav. rozp. k 31.12. 2023	Skutečnost k 31.12.2023	% plnění k UR	Skutečnost k 31.12.2022
VÝNOSY celkem (mimo účet 672)	40 824,1	60 422,3	51 069,4	85%	41 046,8
z toho: ze vstupného na vl. scéně	34 000,0	34 000,0	30 521,2	90%	26 817,1
ze spolupořadatelství	3 250,0	6 900,0	6 909,8	100%	5 645,2
ze zájezdů	3 000,0	3 108,0	3 108,0	100%	3 629,6
ostatní výnosy	574,1	16 414,3	20 548,2	125%	4 954,9
NÁKLADY celkem	149 529,6	177 241,9	164 199,0	93%	152 475,1
z toho vybrané položky					
Spotřebované nákupy - z toho:	7 688,0	5 137,4	3 626,0	71%	5 365,6
spotřeba materiálu (501)	1 938,0	2 164,7	1 662,4	77%	1 661,3
spotřeba energie (502)	5 710,0	3 747,7	2 746,6	73%	4 021,8
Služby - z toho:	41 037,0	67 681,1	57 841,4	85%	49 715,6
opravy a udržování (511)	580,0	15 120,0	9 238,6	61%	4 919,0
cestovné (512)	730,0	1 602,4	1 566,8	98%	780,1
náklady na reprezentaci (513)	100,0	390,0	389,9	100%	90,8
nájemné a služby (nebyt.prost.) (518)	8 000,0	8 000,3	7 927,1	99%	7 251,4
úklid (518)	350,0	350,0	309,8	89%	283,3
výkony spojů (518)	245,0	245,0	188,2	77%	220,0
honoráře exter. umělců (518)	14 500,0	19 197,9	17 197,1	90%	16 291,6
tantiémy (518)	5 000,0	6 586,4	6 585,5	100%	6 741,2
propagace (518)	2 150,0	3 327,8	3 327,2	100%	2 629,8
Osobní náklady - z toho:	85 710,6	85 617,5	85 021,4	99%	80 984,1
prosředky na platy (521 030x)	57 879,6	58 279,6	58 277,3	100%	54 500,6
ostatní osobní náklady (521 031x)	4 000,0	3 679,0	3 210,6	87%	3 793,8
zákonné soc. pojištění (524)	20 260,0	20 080,7	20 080,8	100%	19 155,6
zák. soc. náklady - FKSP(527 030x)	1 160,0	1 169,7	1 167,3	100%	1 092,2
Daně a poplatky (53x)	18,0	21,2	21,7	102%	482,9
Ostatní náklady - z toho:	570,0	684,8	666,6	97%	229,3
sml.pokuty a úroky z prodlení (541)	0,0	0,0	0,0		0,0
jiné pokuty a penále (542)	0,0	1,0	0,8	80%	0,4
manka a škody (547)	0,0	90,3	89,4	99%	71,5
Odpisy dlouhodobého majetku	10 286,0	10 139,7	10 127,5	100%	10 465,2
z dotace hl. m. P.-zdroj 416 (551 03xx-08xx)	10 280,0	10 122,0	10 109,9	100%	10 459,0
ze stát.dotace a zahraničí (551 09xx)	6,0	17,7	17,6	100%	6,1
Drobný dlouhod. majetek (558)	4 138,0	7 650,1	6 584,5	86%	4 958,1
Daň z příjmů (591)	2,0				2,9
Hospodářský výsledek	-108 705,5	-116 819,6	-113 129,6	97%	-111 428,3

Neinvestiční příspěvek	108 699,5	115 296,7	115 296,7	100%	117 220,6
Státní dotace	0,0	1 304,9	1 272,2	97%	50,0
Ostatní (672)	6,0	218,0	218,4	100%	97,8
Celkový výsledek hospodaření	0,0	0,0	3 657,6		5 940,1

13B. Doplnková činnost

v tis. Kč

	Schválený rozpočet 2023	Skutečnost k 31.12. 2023	% plnění
VÝNOSY celkem	2 850,0	2 945,5	103%
NÁKLADY celkem	2 500,0	2 677,1	107%
z toho vybrané položky			
Spotřebované nákupy	80,0	101,0	126%
z toho: spotřeba materiálu	3,0	3,5	118%
spotřeba energie	40,0	56,1	140%
Služby	450,0	683,7	152%
z toho: opravy a udržování	0,0	0,0	
cestovné	0,0	0,0	
nájemné a služby (nebyt.prostory)	75,0	161,8	216%
úklid	3,0	6,3	210%
výkony spojů	2,0	2,9	145%
Osobní náklady - z toho:	1 900,0	1 929,1	102%
mzdové náklady (521 003x)	1 400,0	1 420,7	101%
ostatní osobní náklady	0,0	0,0	
zákonné soc. pojištění	0,0	0,0	
zák. soc. náklady - FKSP	0,0	0,0	
Daně a poplatky (53x)	0,0	0,0	
Ostatní náklady - z toho:	0,0	0,0	
smluvní pokuty a úroky z prodlení	0,0	0,0	
jiné pokuty a penále	0,0	4,0	
manka a škody	0,0	0,0	
Odpisy dlouhodobého majetku	0,0	0,0	
z toho: z budov a staveb (551)	0,0	0,0	
zařízení (551)	0,0	0,0	
Drobný dlouhod. majetek (558)	0,0	0,0	
Daň z příjmů (591 a 595)	70,0	-36,7	-52%

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	350,0	268,4	77%
(+ zisk, - ztráta)			

13C. Komentář ke zprávě o činnosti MDP

Rok 2023 byl v Městských divadlech (MDP) pražských šestým rokem funkčního období ředitele Daniela Příbyla. Činnost MDP v tomto roce zásadně ovlivnily dvě okolnosti: pokračující válka na Ukrajině a vysoká inflace. Naopak oproti předchozím čtyřem letům se přestala na fungování MDP negativně projevovat koronavirová pandemie.

*MDP uskutečnila **546 představení pro více než 137 965 diváků**, dále rozvíjela své vzdělávací a osvětové programy, realizovala digitální aktivity, spolupracovala na mezinárodních projektech a dokázala také provést důležité investiční akce.*

Ani MDP se nevyhnula v roce 2023 dopadům strmě rostoucích cen energií a vysoké inflace. **Investiční akce** MDP se proto soustředily na zvyšování energetické odolnosti a na instalaci nových technologií: modernizace provozního zázemí divadla Komédie nebo výměna nouzových světel v divadle ABC za LED apod.

Další zásadní okolností, která se promítla výrazně do činnosti MDP v roce 2023, byla válka na Ukrajině. MDP se od jara 2022 významně angažují v podpoře Ukrajiny, Ukrajinců a ukrajinských umělců, především těch, kteří opustili svou vlast a uprchli do České republiky. V květnu 2022 zahájila MDP v rámci své činnosti **ukrajinský program**, v jehož rámci od té doby vznikají koprodukční projekty s ukrajinskými subjekty, hostování ukrajinských divadel v MDP, dále organizace poskytuje zázemí ukrajinských studentům uměleckých škol, spolupracuje na nových textech s ukrajinskými autory a také zaměstnává dva ukrajinské umělce ve stálých pracovních úvazcích. Přehledně jsou všechny aktivity MDP pro Ukrajinu popsány zde: <https://www.mestskadivadlaprazska.cz/presahy/pro-ukrajinu/>.

*Návštěvnost v průběhu roku uspokojivě stoupala, až se v posledním čtvrtletí dostala na před-pandemickou úroveň a v divadle ABC ji dokonce překonala. Silnou poptávku nejen po návštěvě představení, ale také po doprovodných programech projevovaly školy a organizované skupiny mladých diváků; celkem se v roce 2023 odehrálo **rekordních 48 dopoledních či odpoledních představení či vzdělávacích programů pro školy a 13 představení pro Klub mladých diváků**, další stovky studentů navštívily večerní představení MDP.*

*Novým počinem v uměleckém programu MDP se v roce 2023 stala pravidelná představení v dočasném hracím prostoru pod názvem **3KINO ART PASÁŽ** v Domě U Nováků ve Vodičkově ulici. V říjnu 2023 tam MDP uvedla premiéru inscenace **Kuchyň** a v listopadu další z ukrajinských projektů **Café 1933**. Umělecká činnost v ambulantním nedivadelním prostoru je plánována do dubna 2024.*

Úhrnem se MDP v roce 2023 tedy podařilo odehrát **546 představení**, z toho 475 vlastním souborem. Na **zájezdy** jsme vyjeli **24krát**, z toho ABC 11krát, Rokoko 10krát a Komédie 3krát.

Velmi nás potěšila **návštěvnost**: 137 965 diváků (pro srovnání v roce 2022 to bylo 123 128 diváků a v roce 2021 jen 58 513 diváků). Celkem jsme nabídli 169 749 míst. Návštěvnost MDP v roce 2023 byla na 85 % (ABC 85 %, Rokoko 86 %, Komédie 81 %), **tržebnost** 68 % (ABC 70 %, Rokoko 67 %, Komédie 65 %). Průměrná cena vstupenky 264,- Kč (ABC 293,- Kč, Rokoko 225,- Kč, Komédie 228,- Kč). Čísla v průběhu roku akcelerovala, tudíž výhled do roku 2024 je optimistický.

V roce 2023 uvedla MDP **11 premiér** (z toho 1 koprodukce) a **15 derniér**:

- 25. 2. Čurda, hrdina jedné prohry v Rokoku
- 4. 3. Komédie Jack staví dům v Komedii
- 24. 3. Jak umět krást v Rokoku
- 22. 4. Bílá nemoc v ABC
- 17. 6. Jak se Vám líbí v ABC
- 7. 10. Kuchyň v 3KINO ART PASÁŽ V DOMĚ U NOVÁKŮ
- 28. 10. Pan Polštář v Rokoku
- 11. 11. Já, Johan*a v Komedii
- 13. 11. Míroví vyjednaváci v Komedii (mezinárodní koprodukce)
- 24. 11. Café 1933 v 3KINO ART PASÁŽ V DOMĚ U NOVÁKŮ
- 25. 11. Geniální přítelkyně v ABC

Z repertoáru **bylo staženo** s přihlédnutím na provozní a ekonomické faktory **15 inscenací**; v divadle ABC to byly Andělé v Americe, Maria de Buenos Aires, Pupek Paříže, Diktátor a A osel na něj funěl, v divadle Rokoko Posedlost, Kanibalky 1, Kanibalky 2, v divadle Komédie 100 nejkrásnějších českých básní, Volání divočiny, Hrdinové kapitalistické práce, Galapágy, Nezlomní, Tak tiše až a Jak umět krást.

V roce 2023 pokračovaly vzdělávací programy MDP zaměřené na širokou veřejnost, především cyklus **Kronika** – pravidelné pořady věnované popularizaci historie MDP. Dále MDP organizovala **odborné architektonické prohlídky** jednotlivých divadelních budov. Pravidelné **lektorské úvody** nadále doplňovaly **dramaturgické podcasty** a **vzdělávací videa pro středoškoláky**. Zcela novým vzdělávacím formátem pro středoškoláky se stala Kronika pro školy, interaktivní formou přibližující příběh Osvobozeného divadla. Divadelní profesi přibližují veřejnosti **herecké kurzy**: jednodenní kurz je zaměřený na základní herecké cvičení a aktivity. Velké oblibě se těší i dvouměsíční kurz, zaměřený na poznání celého divadelního procesu, kdy se účastníci dozvídají, jak vzniká inscenace. Koncepte tohoto kurzu je jedinečná a umožňuje vzdělávání tou nejsilnější formou - prožitkem.

Značný důraz je kladen na **zpřístupňování tvorby MDP hendikepovaným divákům**. MDP se zaměřují na pohybově, sluchově i zrakově postižené diváky. Došlo mj. k instalaci zvukové signalizace pro zlepšení orientace zrakově postižených diváků u vchodů do divadla Komédie.

Pandemická situace urychlila **digitalizaci tvorby MDP** a její umístění na internet. Na webových stránkách MDP funguje vlastní platforma MDPlay, vybrané inscenace jsou průběžně vkládány na streamovací platformu Dramox.

MDP jsou i nadále členem mezinárodní platformy **UTE – Unie evropských divadel, Asociace profesionálních divadel České republiky** a od roku 2023 nově také **Asociace divadelních lektorů**. V oblasti mezinárodní spolupráce se v roce 2023 podařilo realizovat rozsáhlý koprodukční projekt Míroví vyjednaváci ve spolupráci s kosovským nezávislým divadlem Qendra Multimedia. V listopadu 2023 se v Komedii uskutečnil druhý ročník „souboje dramatiků“ La Batalla, což je společná aktivita MDP a pražského Institutu Cervantes zacílená na propagaci současné španělské dramatiky a posílení česko-španělské kulturní výměny.

Zásadním momentem v programovém kalendáři MDP se stává **festival Nová Komédie**. Festival si klade za cíl představit především nedávné absolventy divadelních škol a tvůrce všech uměleckých profesí do třiceti let. V roce 2023 dostal festival podtitul O (ne)sвободе, (ne)bezpečí a (ne)rovnoprávnosti a konal se od 11. do 18. dubna 2023. V rámci tohoto 2. řádného ročníku byly v

Komedii uvedeny inscenace z polských, slovenských a českých divadel doplněné o koncerty a debaty s inscenátory. Nesporným vrcholem festivalu bylo hostování polské scény Teatr Współczesny ze Štětína. Částečně dokumentární inscenace Spartakus. Láska v době moru ukázala, jak se žije LGBTQ+ teenagerům v Polsku.

Pokračuje vydávání **dvouměsíčníku Moderní divadlo** v nákladu téměř 20 tisíc výtisků.

13D. Komentář ke zprávě o výsledku hospodaření

Hospodaření MDP v hlavní činnosti skončilo za rok 2023 úsporou ve výši 3,658 mil. Kč, kterou bychom chtěli převést do FFV a vyčerpat ji v roce 2024, který bude finančně náročný kvůli stále vysoké inflaci. Úspory jsme docílili na základě **schválení čerpání celého objemu prostředků z FFV, nakonec jsme však využili pouze jeho polovinu.**

HLAVNÍ ČINNOST

Výnosy - tržby

Celkový plán výnosů z vlastní činnosti v roce 2023 (40.824,1 tis. Kč) v původním schváleném rozpočtu byl o 10 mil. Kč překročen: 51.069,4 tis. Kč. Skoro 1 mil. Kč přinesly do rozpočtu bankovní úroky díky lépe uloženým prostředkům. Dobře jsme si vedli i ve výnosech za spolupořádání. A v neposlední řadě jsme provedli hodně oprav z IF.

- vstupné na vlastní scéně **30.521,2** - oproti plánu o 3,5 mil. Kč méně
- spolupořadatelství **6.909,8 ti. Kč** - oproti plánu růst o 3,7 mil. Kč a oproti roku 2022 růst o 1,3 mil. Kč
- zájezdy **3.108 tis. Kč** - oproti plánu o 100 tis. Kč víc, oproti roku 2022 pokles o 500 tis. Kč
- ostatní (herecké kurzy, vstupné do zákulisí apod.) **261,5 tis. Kč** - oproti plánu o 67 tis. Kč víc a oproti roku 2022 o 100 tis. Kč více
- prodej programů **121,7 tis. Kč**, oproti plánu pokles na méně než polovinu.

Náklady

Náklady MDP za hlavní činnost v roce 2023 byly celkem ve výši **164.199,04 tis. Kč**. Velký nárůst nákladů oproti roku 2022 (152.475 tis. Kč) je způsoben zejména:

- vyšším nájemným vlivem inflace (o 700 tis. Kč oproti roku 2022)
- vyšším nákladům na opravy hrazené z IF (o 4 mil. Kč více než v roce 2022)
- vyššími náklady na výrobu inscenací kvůli inflaci a výrobně náročnějším premiérám (o 1,5 mil. Kč více než v roce 2022)
- vyššími mzdovými náklady a zákonnými odvody v souvislosti s navýšením platových tarifů (skoro 4 mil. Kč oproti roku 2022)
- vyšší náklady na cestovné – v souvislosti s restartem mezinárodní spolupráce (2 násobné náklady oproti roku 2022)
- vyššími náklady na propagaci vlivem inflace a rozšířením propagace (700 tis. Kč oproti roku 2022)

Na druhou stranu došlo k výraznému poklesu nákladů na energie a to o 1,2 mil. Kč. V roce 2024 se však důsledkem zdražování asi náklady vrátí na částky z roku 2022.

Mzdová oblast

Limit prostředků na platy byl pro rok 2023 stanoven ve výši **57.879,6 tis. Kč**.

Prostředky na platy byly v roce 2023 čerpány ve výši 57.877,313 tis Kč, tedy skoro na 100 % oproti stanovenému limitu. Úspora činí 2.287 Kč a bude odvedena do rozpočtu MHMP.

OON jsou čerpány ve výši **3.210,6 tis. Kč**, tedy o 800 tis. Kč méně než bylo plánováno. Dohody jsou využívány zejména pro uvaděče a šatnáře a dále pak na výpomoc a zástupy za dlouhodobě nemocné kolegy, kolegyně na mateřské, na opravu a výrobu rekvizit a paruk do nových inscenací. Obava ze skokového nárůstu těchto nákladů v důsledku inflace se v roce 2023 nenaplnila – podařilo se ušetřit. Skokový růst se tak ale odsunul do roku 2024.

Počet zaměstnanců byl pro rok 2023 stanoven na **137**. Skutečnost v roce 2023 byla **136,2** (v roce 2022 pak 133,2).

Limit – odpisový plán

Limit odpisů byl stanoven pro rok 2023 na 10.286 tis. Kč, a to 10.280 tis. Kč pro hlavní činnost a 6 tis. Kč pro odpisy z majetku pořízeného z dotace stát. rozpočtu, zahraničí, darů. Poté byl na naši žádost a na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 3007 ze dne 18. 12. 2023 snížen o 158 tis. Kč na 10.122 tis. Kč pro hlavní činnost a zvýšen o 11,7 tis. Kč na 17,7 tis. Kč pro odpisy z majetku pořízeného z dotace stát. rozpočtu, zahraničí, darů. Po této úpravě činí limit odpisového plánu MDP na rok 2023 celkem 10.139,7 tis. Kč.

Skutečnost byla **10.109,9 tis. Kč** pro hlavní činnost a **17,6 tis. Kč** pro odpisy z majetku pořízeného z dotace stát. rozpočtu, zahraničí, darů. Úspora bude odvedena do rozpočtu MHMP.

Kapitálové výdaje

Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 1/90 ze dne 16. 2. 2023 nám byl poskytnut investiční transfer ve výši 5 mil. Kč na investiční akci **Modernizace zázemí divadla Komedie**. Tyto prostředky byly využity v celé výši.

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

Výnosy - tržby

Tržby doplňkové činnosti za rok 2023 ve výši **2.852 tis. Kč** jsou v této struktuře:

- pronájem divadelního sálu – **837,45 tis. Kč**
- pronájem ostatních nebytových prostor – **1,185 mil. Kč**
- zakázky krejčovny – **38,34 tis. Kč**
- reklama – **794,5 tis. Kč**
- prodej knih – **7,78 tis. Kč**
- prodej CD z představení MDP – **4,74 tis. Kč**
- prodej reklamních předmětů – **42,6 tis. Kč**
- ostatní výnosy DČ – **35 tis. Kč**.

Zisk z doplňkové činnosti je ve výši **268,4 tis. Kč**.

ZÁVĚR

MDP hospodařila v roce 2023 s příspěvkem zřizovatele v původně schválené výši **108.699,5 tis. Kč**. Ten byl na základě naší žádosti o převod prostředků z FFV a usnesení Rady hlavního města Prahy č. 2076 ze dne 25. 9. 2023 **navýšen o 5.906.700 Kč s UZ 11**. Dále byl na základě naší žádosti a usnesení Rady hlavního města Prahy č. 2447 ze dne 6. 11. 2023 **navýšen o 690,5 tis. Kč s UZ 137** na mimořádný úkol „Divadelní projekty se zapojením českých a ukrajinských účinkujících včetně projektu Imagine UA a dále stipendia pro ukrajinské dramatiky“.

Činnost MDP byla dále podpořena 3 granty MKČR - Účast na festivalu FINISTERRA v Portu (150 tis Kč – vratka 32,4 tis. Kč), Kulturní diplomacie Městských divadel pražských (154,8 tis. Kč) a IMAGINE UA (1 mil. Kč).

Hospodaření MDP v hlavní činnosti skončilo za rok 2023 úsporou ve výši 3,658 mil. Kč, kterou bychom chtěli převést do FFV a vyčerpat ji v roce 2024. Této úspory jsme docílili **díky schválení čerpání celého objemu prostředků na FFV, nakonec jsme však využili pouze jeho polovinu.**

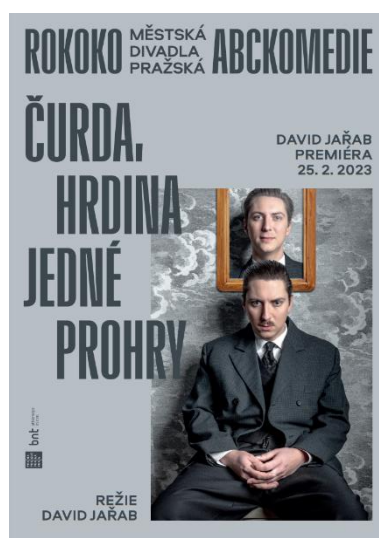
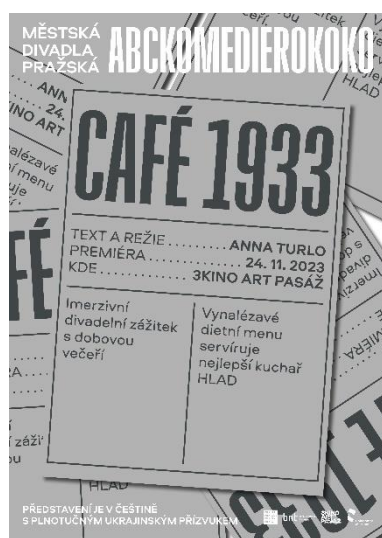
14. OBRÁZKOVÉ PŘÍLOHY

MODERNÍ DIVADLO

PLAKÁTY K INSCENACÍM

OSTATNÍ TISKOVINY

